

Meruzalka – Montessori základní škola v Polné

Název programu:

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání – Tady a teď

Motto

1. Pomoz mi, abych myslel sám.

2. Nejkrásnější, co můžeme prožívat, je tajemno.

To je základní pocit, který stojí u kolébky pravého umění a vědy.

Obsah

1	Identifikační údaje o základní škole.....	4
2	Obecná charakteristika školy.....	5
2.1	Charakteristika školy - charakter budovy a okolí, lokalita školy.....	5
2.2	Typ a velikost školy.....	6
2.3	Pedagogický sbor, žáci a učební podmínky.....	7
2.4	Spolupráce s dalšími partnery.....	8
2.5	Opatření pro zabezpečení školy, žáků a učitelů.....	9
3	Charakteristika vzdělávacího programu	10
3.1	Charakteristika ŠVP ZV – Tady a teď.....	10
3.2	Filosofie školy.....	10
3.3	Charakteristika vzdělávacího programu podle principů pedagogiky Montessori.....	11
3.4	Koncepce vzdělávacího programu.....	13
3.5	Hodnocení práce žáků.....	13
3.6	Spolupráce se zákonnými zástupci žáků.....	14
4	Výchovně vzdělávací strategie.....	15
4.1	Kompetence k učení.....	18
4.2	Kompetence k řešení problémů.....	19
4.3	Kompetence komunikativní.....	20
4.4	Kompetence sociální a personální.....	21
4.5	Kompetence občanské.....	22
4.6	Kompetence pracovní.....	23
5	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	27
6	Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných.....	29
7	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků.....	30
7.1	Pravidla pro hodnocení žáků.....	30
7.2	Formy hodnocení - zpětné vazby.....	31
7.3	Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků.....	32
7.4	Vysvědčení.....	33
8	Průřezová témata.....	35
9	Učební plán.....	37

10 Autoevaluace školy.....	38
11 Vzdělávací bloky a vyučovací předměty.....	40
11.1 ZÁKLADY - VYUČOVACÍ BLOK.....	40
11.1.1 Vyučovací předmět Český jazyk.....	40
11.1.2 Vyučovací předmět Cizí jazyk CJ 1– Anglický jazyk.....	58
11.1.3 Vyučovací předmět Cizí jazyk CJ 2 – Německý jazyk	64
11.1.4 Vyučovací předmět Matematika	67
11.2 KOSMICKÁ VYUČOVACÍ BLOK.....	79
11.2.1 Vyučovací předmět Kosmická (KO) - 1. stupeň.....	82
11.2.2 Vyučovací předmět Společnost - 2. stupeň.....	93
11.2.3 Vyučovací předmět Příroda - 2. stupeň.....	116
11.3 POHYB A UMĚNÍ VYUČOVACÍ BLOK.....	148
11.3.1 Umění a kultura (UK).....	148
11.3.2 Pohyb a zdraví (PZ).....	159

1 Identifikační údaje o základní škole

Název a sídlo školy:

Název školy: Meruzalka – Montessori základní škola v Polné

Adresa školy: Indusova 210, 588 13 Polná

Místo poskytování vzdělávání: Alej svobody 1247, 588 13 Polná

Ředitelka: Mgr. Lenka Marková

Kontakty:

tel.: 778 038 699

e-mail: polna.zs@meruzalka.cz

Zřizovatel školy:

Zřizovatel: Závraky se dějí, z.s.

Adresa zřizovatele: Zahradní 496, 594 51 Křižanov

Předsedkyně: Mgr. Jana Procházková

Kontakty:

tel.: 603 862 950

e-mail: prochazkova.jana@meruzalka.cz

Název vzdělávacího programu: Školní vzdělávací program pro základní vzdělání – Tady a teď

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2019

Dokument schválila:

1. Rada školské právnické osoby dne: 1. 9. 2019
2. Pedagogická rada dne: 1. 9. 2019

Aktualizace: od 1. 10. 2020 – změna ředitele školy

Razítko školy

Podpis ředitele školy

2 Obecná charakteristika školy

2.1 Charakteristika školy - charakter budovy a okolí, lokalita školy

Meruzalka-Montessori základní škola v Polné se nachází v nově vybudovaných prostorách na okraji Polné, v ulici Alej svobody.

Škola je zřizována s cílovou kapacitou 130 žáků (v roce 2030), kterou tvoří tři trojročí s průměrným počtem 14-15 žáků v ročníku.

- 1. trojročí: 1. – 3. ročník
- 2. trojročí: 4. a 5. ročník + 6. ročník
- 3. trojročí: 7., 8. a 9. ročník

Od 1. 9. 2020 jsou místem vzdělávání Meruzalka - Montessori základní školy v Polné nově vybudované prostory na ulici Alej svobody v Polné. Škola zde má k dispozici celkem 3 učebny, učitelskou místnost (průvodcovnu), klidovou místnost, jídelnu, výdejnu se zázemím, šatnu, sociální zařízení, to vše propojené prostornou chodbou. Celková kapacita školy je v současnosti 80 žáků. Budovu má škola dlouhodobě pronajatou od soukromé fyzické osoby.

Škola se nachází na okraji pětitisícového města Polné, nedaleko historického centra města (cca 5 minut pěší chůze), v klidné a bezpečné lokalitě s výhledem na nedaleký les Březina. Má okolo volné oplocené prostranství, které může sloužit k výuce před budovou nebo k relaxačním aktivitám.

V dochozí vzdálenosti je veřejné hřiště i městská zeleň. Budova školy byla zkolaudována v srpnu roku 2020. Jedná se o dřevostavbu s plochou střechou, velkými okny. Při stavbě byly použity nejnovější technologie a materiály. Stavba tak splňuje veškeré technické, bezpečnostní, hygienické požadavky. Je bezbariérová.

2.2 Typ a velikost školy

Celková podlahová plocha školy je cca 365 m². Kapacita školy je pro 80 žáků v ZŠ. Složení skupin žáků v trojročích je heterogenní. Během výuky žáci spolupracují a společně se podílejí na některých vybraných aktivitách.

Základní škola má několik učeben, ve kterých je místo pro pomůcky, pro skupinovou a samostatnou práci, elipsu pro komunitní práci. Je zde také výdejna jídla, kde si žáci samostatně připravují svačinu a vydávají obědy pod pedagogickým dohledem. Součástí všech prostor je místo pro odpolední zájmovou činnost a školní družinu.

Prostor školy a školní družiny se nachází v nově vystavěné budově na okraji města Polná, v ulici Alej svobody č. p. 1247. Jedná se o přízemní budovu s velkými okny, bezbariérovou. Na šatnu navazuje zádveří a prostorná chodba (58 m²), z níž lze vstoupit do tří učeben (největší z nich má rozlohu 53 m², další pak 47 m², resp. 34 m²), do klidové místnosti (11 m²), do učitelské místnosti - tedy průvodcovny (22 m²). Z chodby vedou dále dveře do ředsně sociálního zázemí, na něž navazují WC s umývárnami jak chlapců, tak i dívek a úklidová místnost. Z chodby lze vstoupit i do dveří WC růvodců, invalidního WC se sprchou, dále do výdejny stravy s přilehlým skladem a denní místností a šatnou personálu. Naproti zádveří se dále nachází jídelna o rozloze 34 m².

Učebny jsou univerzálně, víceúčelově a funkčně zařízeny. Jsou vybaveny školním nábytkem - lavice a židle splňují normové hodnoty a umožňují ergonomické zásady pro práci žáků vsedě, zohledňují výšku dítěte a podporují správné držení těla. Lavice jsou uspořádány tak, aby byly dodrženy požadavky na úroveň osvětlení a zároveň, aby mohly být lehce přeskupovány do různých pracovních skupin dle požadavků interaktivních metod, skupinových forem práce. Prostor pak rychle nabízí různé pracovní kouty, místo pro samostatnou práci i relaxaci tak, aby odpovídal individuálním potřebám žáků i celé skupině. Tabule v montessori pojetí výuky zpravidla není využívána, pokud je v nějaké formě, slouží pro individuální nebo skupinové procvičování. Skříňky jsou vybaveny pomůckami a montessori materiálem - samostatně přístupné žákům. Jsou umístěny v prostoru tak, aby byly přístupné všem, a zároveň využívají těch prostor třídy, kde je přirozené osvětlení v nejnižších hodnotách. Prostorové uspořádání třídy a pracovního místa respektuje nároky i pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Prostor i režim výuky umožňuje pohyb a změnu pracovních poloh během školního dne i ve školní družině, a práce ve škole tak jednostranně nezatěžuje žáka častým sezením a přispívá tak ke zdravému růstu i ke zdravému životnímu stylu. V každé učebně je umyvadlo.

V každé učebně je také vyčleněna skříň pro uložení pomůcek pro aktivní i pasivní relaxaci, pro hry i učení v rámci školní družiny (stolní a společenské hry, stavebnice, časopisy, hudební nástroje, relaxační pomůcky)

Učebny včetně učitelské místnosti (průvodcovny) jsou vybaveny počítačem či notebookem – IT technikou. Jídelnu či chodbu využíváme k tvořivým a pracovním činnostem. Pro potřeby pohybových aktivit v zimním období máme možnost využívat hernu a tělocvičnu pronajatou od města Polná. Další (venkovní) sportoviště jsou k dispozici i v rámci města Polná. Mimo to žáci tráví mnoho času venku na čerstvém vzduchu (procházky, venkovní hry).

Učitelská místnost (průvodcovna) je účelně vybavena. Je zde prostor pro uložení pomůcek, knih a učebnic (občas používaných) a přípravnou práci učitele (průvodce). Je vybavena úložným nábytkem, zařízením pro přípravu učitele a jeho odpočinek. Zároveň slouží jako komunikační místnost s rodiči.

Výchovně vzdělávací program školy je založen na metodách pedagogiky Marie Montessori. Třídy jsou vybaveny Montessori pomůckami a tematickými koutky. Tyto pomůcky jsou volně k dispozici v otevřených policích (pomůcky pro kosmickou, výtvarnou, hudební a tělesnou výchovu, matematiku a jazyky).

2.3 Pedagogický sbor, žáci a učební podmínky

Pedagogický sbor

Výuku zajišťují v dopoledních i odpoledních hodinách pedagogové, vychovatelé, pomocníci a asistenti učitele.

Dlouhodobě budujeme tým odborníků na vzdělávání dětí. Hlavní motto montessori pedagogiky zní „Pomoz mi, abych to dokázal sám.“ Učitelé – průvodci provázejí žáky na cestě za poznáním. Pomáhají odhalovat silné stránky a jedinečnost každého dítěte. Průvodci společně připravují výukový obsah, provázejí děti vzdělávacím procesem a poskytují jim zpětnou vazbu. Pro dosažení vzdělávacích cílů vedeme děti prostřednictvím moderních didaktických metod, strategií a forem výuky. Naším cílem uvědomovat si vlastní rozvoj osobnosti průvodce, vědomý průvodce pak může být vědomým průvodcem žáků. Klademe důraz nejen na pedagogickou odbornost, ale také na lidské a osobnostní kvality průvodců. Průvodci aktivně vyhledávají projekty dalšího vzdělávání a účastní se, v čemž jim vychází vstřícné vedení školy i zřizovatel. Pedagogický sbor podporují odborní konzultanti (interní nebo externí). Všichni průvodci a další pracovníci působící na škole procházejí přijímacím a zaškolovacím řízením.

Žáci

Škola se zaměřuje na vzdělávání žáků ve věku 6 – 16 let. Meruzalka - Montessori základní škola v Polné je školou soukromou, financovanou kromě příspěvku MŠMT dalšími zdroji. Díky přijatelné výši školného, dobrovolným a sponzorským darům je maximálně dostupnou školou pro děti ze všech vrstev společnosti. Její žáci a rodiče tvoří velmi pestrou směsici zájmů, talentů, národností, oborů či profesí. Někteří jsou místní, jiní dojíždějí. Všechny spojuje zájem se aktivně a pravidelně zajímat o vzdělávání, být součástí školy a vytvářet základní hodnoty. Zájem a spolupráce rodičů je základním kritériem pro přijetí dítěte do školního vzdělávání.

Didaktický materiál - pomůcky

Montessori didaktický materiál je jednou z důležitých částí Montessori pedagogiky a je součástí připraveného prostředí. Prostory tříd s didaktickým materiálem jsou rozděleny podle oblastí do výukových koutků a jednotlivé pomůcky jsou umístěny v otevřených policích maximálně ve výšce, do které všichni žáci snadno dosáhnou.

Pomůckami je poskytována kontrolovaná svoboda - žák má svobodu experimentování se sadou pomůcek. Pomůcka má určený účel, je daná posloupnost uložení a užívání pomůcek (od jednoduchého ke složitějšímu). Je přítomna v jednom exempláři (učení se tolerance, spolupráce, trpělivosti atd.), v pomůcce je zabudovaná kontrola pro zpětnou vazbu žáků.

Didaktický materiál je rozdělen do oblastí:

- Kosmický materiál včetně praktického
- Matematický a geometrický materiál
- Jazykový materiál
- Materiál pro oblast výchov

2.4 Spolupráce s dalšími partnery

Místní organizace, spolky, jednotlivci

Škola spolupracuje s investorem a firmou IP Polná, podílí se zejména na péči o prostředí v rámci vznikajícího areálu. Navazuje spolupráci s jednotlivci organizacemi v Polné a jejím okolí. Bližší spolupráce se rozvíjí se SVČ Tempo – pronájem PC učebny, prostor pro volnočasové aktivity, nabídka zájmových aktivit pro žáky školy. Žáci školy postupně pronikají hlouběji do židovské tematiky – projekty Kameny zmizelých, Chanuka, Židovský hřbitov ve spolupráci se spolkem Polin a Židovskou obcí. Do školy zveme zajímavé hosty, chodíme na návštěvy do neziskových organizací, firem, kulturních a vzdělávacích institucí. Navazujeme a rozvíjíme vztahy s místními i mezinárodními institucemi. Cílem je, ve spolupráci s dalšími organizacemi Meruzalky, vytvořit v Polné vzdělávací centrum pro děti, dospívající i dospělé. Tvoříme školu, do které se budou všichni rádi vracet za poznáním i zábavou.

Vzdělávací instituce

Pevné vazby nás spojují se školami, které přijaly Montessori pedagogiku do svého vzdělávacího procesu. Ve spolupráci se zřizovatelem nabízí další vzdělávání odborné i laické veřejnosti, zaměřené na montessori pedagogiku a osobnostní rozvoj.

Rodiče jako partneři

Přirozenými a nezbytnými partnery ve výchově a vzdělávání jsou rodiče dětí. Vítejme účast rodičů na akcích školy či přímo ve výuce. Zajímají nás profese našich rodičů a oceňujeme, když se je rodiče snaží přiblížit i ostatním dětem naší školy. Podporujeme zájem rodičů o metody a formy práce s dětmi. Společně se zamýšlíme nad cílem i cestou od dětských krůčků po dospívání. Nad otázkou jak podpořit přirozený zájem dětí a jejich individuální schopnosti a dovednosti nebo vzájemnou komunikaci. Budujeme komunitní poradenské centrum, založené na oboustranné pomoci a vzájemné důvěře.

2.5 Opatření pro zabezpečení školy, žáků a učitelů

Škola je v nájmu v nově postavené budově na Aleji svobody v Polné. Společně dbáme na čistotu a pořádek areálu. Škola má samostatný zabezpečený vstup.

Škola má k dispozici:

- Samostatný vchod vybavený zvonky a dálkovým otevíráním dveří (telefon do každé učebny, videotelefon do průvodcovny).
- Šatnu.
- Hygienické zázemí – odvětraná WC pro dívky (dvě kabinky, z toho jedna s bidetem a dvě umyvadla), pro chlapce (jedna kabinka, dva pisoáry a dvě umyvadla), pro personál, bezbariérové WC se sprchou. Úklidovou místnost s výlevkou.
- Kuchyňku pro přípravu pitného režimu vybavenou koši na tříděný odpad a nášlapným košem na komunální odpad.
- Lékárničku, která je dle potřeby ihned doplňovaná a minimálně 1x ročně kontrolována.

Veškeré elektrické spotřebiče jsou pravidelně revidovány a kontrolovány podle zákonných norem.

Prostory odpovídají hygienickým a protipožárním předpisům.

3 Charakteristika vzdělávacího programu

Tady a teď je Montessori vzdělávací program pro výuku v základních školách a navazuje na pedagogický způsob výuky Marie Montessori. Škola Meruzalka aplikuje tyto zásady a principy přirozeného učení do výuky a zároveň akceptuje všeobecné obsahy a cíle základního vzdělávání v České republice.

3.1 Charakteristika ŠVP ZV – Tady a teď

Programovým cílem je provázet žáka na jeho vzdělávací cestě - poznávání lidí, věcí, světa kolem a sama sebe. V souladu s individuálními a vývojovými potřebami si tak žáci osvojují poznatky prostřednictvím *vzdělávacích bloků*:

- MONTESSORI BLOK;
- ZÁKLADY - mateřský i cizí jazyk a matematiku;
- KOSMICKÁ OBLAST - kde poznávají společnost, přírodu i svůj kosmický úkol;
- UMĚNÍ A POHYB - kde se věnují výtvarným, hudebním i pohybovým aktivitám.

Prostřednictvím vyučovacího celku **Montessori blok** jsou žákům nabízeny všechny vzdělávací obory. Žáci poznávají v souvislostech a učí se vysvětlovat, tlumočit, používat, posuzovat, pozitivně komunikovat, kriticky uvažovat, vciťovat se nejen do druhého, ale hlavně poznávat sama. Díky těmto dovednostem pak mohou realizovat své cíle a nápady.

Vyučovací celek **Umění a pohyb** napomáhá rozvoji dovedností, schopností i fantazie.

3.2 Filosofie školy

Pedagogika Montessori si zakládá na rovnosti, nezávislosti, jednotě a přijetí. Úlohou průvodce je, aby byl žákovi partnerem, pomocníkem a průvodcem, který mu nabízí a umožňuje různorodé činnosti a aktivity, což se dá splnit jen za předpokladu dobré přípravy a erudovanosti ze strany průvodce.

Průvodce vytváří sociální, emocionální i pracovní klima prostřednictvím výchovy k míru. Vede děti ke ztišení, soustředěnosti, koncentraci pozornosti a uvědomění si sama sebe.

Průvodce pro žáka a jeho rozvoj neustále aktualizuje připravené prostředí. Připraveným prostředím rozumíme, takové prostředí, ve kterém žák může rozvíjet svůj vlastní potenciál jak samostatně, tak i ve spolupráci s kolektivem. V připraveném prostředí má žák k dispozici potřebné materiály, které podporují jeho zvědavost a naplňují přirozené fáze učení, podporují jej tak k samostatnému osobnostnímu rozvoji. Materiály jsou funkční a přizpůsobené pro možnost vlastní kontroly.

Průvodce zaznamenává rozvoj žáka v učení, v dovednostech, zájmech i v jeho individuálních možnostech. Z těchto záznamů vychází průvodce k dalšímu dotváření připraveného prostředí. Tyto záznamy si průvodce tvoří podle svého vlastního uvážení.

Vědomě spolupracuje se zákonnými zástupci žáků (viz 3.6).

3.3 Charakteristika vzdělávacího programu podle principů pedagogiky Montessori

Základním charakteristickým rysem programu Montessori je orientace na osobnost žáka, na využití a podporu jeho vnitřní motivace a především uplatnění individuálního přístupu. Předpokladem je sebekázeň, sebeřízení, touha a opravdový zájem žáka o poznání, učení se a uplatňování nových poznatků v praxi.

Tato pedagogika je založena na *principech*:

- **Svobody, možnosti volby** - žák si v rámci pravidel, programu či rozvrhu sám volí, s čím a kde bude pracovat. Průvodce činnost řídí a koordinuje, napomáhá žákovi při výběru práce. Žák není ponechán sám sobě, ale jeho svoboda závisí na jeho míře osobní zodpovědnosti.
- **Vlastní zodpovědnosti** - žák se učí chápat spojitost mezi volbou a zodpovědností, respektovat domluvená pravidla, způsoby práce, jak využít čas ve vyučování k individuální práci, ale učí se i spolupracovat a zapojovat do společných aktivit. Svoboda je nepsaná samozřejmost a znamená volbu a práci na daném úkolu, činnosti do té doby, dokud není dokončena, případně prezentována.
- **Vlastního plánování a organizace** - značnou část vzdělávání žáků tvoří samostatná práce, která je vedena týdenním plánem a jejich zájmem. Žák volí postup s předem danými kritérii ke splnění i dodání práce. Žák není pasivní příjemce informací, ale aktivně se na vzdělávání podílí s vědomím vlastní zodpovědnosti.
- **Práce ve věkově smíšených skupinách** - zajišťuje spolupráci, vzájemné přirozené učení. Podněcuje vnitřní motivaci žáků a podporuje sociální učení a vztahy mezi žáky.
- **Vzájemného učení** – žák zjišťuje, že všichni nedělají všechno a stejně. Vzájemné učení je inspirací, vede k poznávání různorodosti práce, talentů, schopností a způsobů učení se.
- **Aktivních metod práce** – jejich využíváním je žák zapojen do objevování nových informací, procvičování dovedností, učí se informace zpracovávat a dovednosti využívat pro další práci.
- **Práce s chybou a sebekontrolou** - pomůcky a materiály jsou sestaveny tak, aby je žák mohl sám vyhodnotit, porovnat se vzorovým řešením, chyby si opravuje samostatně.
- **Sebehodnocení** - v tomto principu je zahrnuto respektování pravidel třídy, práce s chybou a sebekontrolou. Žák verbalizuje své postoje, chování své i ostatních, vlastní spokojenost, učí se ocenit práci druhých a hledá způsoby zlepšení vlastní práce, ústní i písemnou formou.

- **Tvorby a vedení portfolia** - kam si žák vkládá vlastní materiály - příklady, informační tabulky, tématické sešity a jiné výsledky své práce, které si zakládá podle zadaných pravidel. Materiály se učí třídit a jsou podkladem pro jeho prezentaci, sebehodnocení a slovní hodnocení ve spolupráci s průvodcem.
- **Sdílení na elipse** - cvičení psychické a fyzické rovnováhy, ticha, k vnitřnímu zklidnění, ke koncentraci pozornosti, trpělivosti – umožňují žákovi prezentovat, vyjadřovat své zážitky, představit svůj výrobek, s ostatními společně tvořit pravidla soužití, hovořit a diskutovat na různá témata, vyjádřit své názory.
- **Propojování informací** –žák se setkává s různými obory, informacemi, symboly. Ty vzájemně propojuje a třídí.
- **Připraveného prostředí** - jako nabídky materiálů, pomůcek a zdrojů informací pro možnost realizace volné práce a výběru. Speciální didaktický materiál, uložený dle určitého systému. Prostředí, které vede k samostatnosti a nezávislosti. Čisté, klidné a esteticky upravené prostředí třídy, školy.
- **Respektování vývojových potřeb** – žák je v některých obdobích svého života zvláště vnímavý, pro věc zaujatý a připravený osvojit si určité schopnosti velmi jednoduše. Tato období trvají jen určitou dobu a pak nenávratně skončí, ať už jsou využita nebo ne. Žák se už nikdy nic tak lehce nenaučí jako právě v těchto obdobích. Respektujeme průběh takových období, kdy z pomalého a nenápadného začátku přejde zájem ke svému vrcholu (je snadno postřehnutelný) a následně pomalu odeznívá..
- **Koncentrace pozornosti** - maximální soustředěnost na určitou práci. Důležitou roli zde hraje zkušený a vnímavý průvodce, který zajistí, aby žák nebyl rušen, měl prostor pro dokončení své práce.

3.4 Koncepce vzdělávacího programu

Každý žák je individualita a přichází na svět s jinými předpoklady a potřebami pro vzdělávání. Vzdělávací koncepce je průvodcem volena tak, aby bylo možno k žákovi a jeho potřebám přistupovat individuálně. Tento způsob vzdělávání umožňuje využívat i další *metody a formy vzdělávání* jako jsou:

- komunikační dovednosti
- projekty (ITV a PV)
- dramatická výchova (simulace)
- kritické myšlení
- skupinová práce
- problémové vyučování

3.5 Hodnocení práce žáků

Cílem hodnocení je podat žákovi zpětnou vazbu k jeho učení, nikoli jeho srovnávání a porovnávání s ostatními. Žák dostává zpětnou vazbu podle svých individuálních potřeb v průběhu celé edukace. Na hodnocení se nepodílí pouze průvodci. Žáci jsou vědomě podporováni v tom, aby byli schopni hodnotit jak sami sebe, tak i poskytovat zpětnou vazbu svým spolužákům.

Při hodnocení popisným jazykem průvodce hodnotí individuální pokroky jednotlivce v dosahování očekávaných výstupů, znalostí, činností a dovedností v rámci klíčových kompetencí. Průvodce má v úctě práci každého žáka, kterou také oceňuje. Žák je také veden ke každodennímu samostatnému hodnocení - ocenění vlastní práce. Chybu považujeme za důležitý prvek v procesu učení, pracujeme s ní a je pro nás ukazatelem k dalšímu procvičování a pro další plánování procvičování.

3.6 Spolupráce se zákonnými zástupci žáků

Zákonné zástupce dětí vnímáme jako rovnocenné partnery a uvědomujeme si jejich důležitou roli v procesu vzdělávání. Motivujeme je k pravidelné spolupráci se školou a vyzýváme je, aby z plánů, záznamů a portfolií svých dětí získávali informace o školní práci, vnímali jejich naladění a pohodu a poskytovali průvodcům zpětnou vazbu.

Zákonní zástupci mohou ke získávání a sdílení informací využívat:

- pravidelné třídní schůzky
- návštěvu ve výuce - po předchozí domluvě s pedagogy mají zákonní zástupci možnost se zúčastnit školního dne, výletů a výprav v rámci vyučování nebo dnů otevřených dveří a vidět tak své děti zapojené v práci celého školního kolektivu
- aktivní zapojení do výuky – zákonní zástupci mají možnost přispět např. formou prezentace nebo dílny k obohacení výuky
- vzdělávání - zákonní zástupci mají možnost, v některých případech i povinnost účastnit se seminářů a přednášek pořádaných školou
- setkávání, oslavy a společný program zákonných zástupců s dětmi mimo vyučování v podobě např. tematických slavností
- individuální konzultace - podle potřeby tří nebo dvoustranných (žáci, zákonní zástupci, průvodci)

4 Výchovně vzdělávací strategie

Žáci se v naší škole setkají především s následujícími *strategiemi*:

- práce ve věkově heterogenní skupině
- učení v souvislostech
- projektové vyučování
- výuka i mimo školu
- konstruktivistický přístup
- práce s textem, kritické myšlení
- ranní kruh
- zpětná vazba
- slovní hodnocení a sebehodnocení
- práce s učebními plány

Výuka podle pedagogických principů Marie Montessori nám umožňuje, abychom naplňovali obsah klíčových kompetencí a cílů vzdělávání podle RVP ZV.

V následujícím textu je použito těchto zkratk: KU – kompetence k učení, KŘP – kompetence k řešení problémů, KKo – kompetence komunikativní, KSP – kompetence sociální a personální, KO – kompetence občanské, KP – kompetence pracovní.

Pro získávání a rozvoj klíčových kompetencí u žáků využíváme tyto strategie:

- Při výuce využíváme principy Montessori pedagogiky (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP).
- Plně respektujeme psychologický vývoj žáků a jejich věková specifika, proto výuka probíhá ve věkově heterogenních skupinách. Umožňujeme a podporujeme spolupráci žáků ve věkově smíšených skupinách a přirozené učení se dětí navzájem. S ohledem na vývojové potřeby žáků a osobní typologická specifika nabízíme dětem různorodé formy a způsoby práce. (KU, KŘP, KSP, KKo, KO).

- Se žáky jednáme jako s partnery. Respektujeme jejich individualitu a právo na vlastní názor (KŘP, KKo, KSP, KO).
- Svým chováním a jednáním dáváme žákům vzor respektujícího přístupu k ostatním uvnitř i vně školy. (KŘP, KKo, KSP, KO).
- Zapojováním žáků do plánování a realizace řady třídních, školních i mimoškolních akcí je vedeme k sounáležitosti s životem školy a zodpovědnosti za svá rozhodnutí. (KŘP, KKo, KO, KSP, KP).
- Výuka mimo budovu je nedílnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu. Využíváme také možností kulturních akcí, exkurzí, výletů, cyklovýletů, turistických akcí. Na rozhodnutích mimo školu se podílí všichni zúčastnění. (KKo, KSP, KO, KP).
- Žáci získávají vědomosti i dovednosti pomocí praktických činností a projektů, které doplňuje teoretická prezentace učiva. (KU, KŘP, KKo, KP).
- Žák má právo svobodné volby místa práce. Proto je mu pro samostatnou práci, umožněn pohyb v prostorách naší školy i v době vyučování. (KU, KSP, KO, KP).
- Nové téma je žákovi samostatně (či ve skupině) představeno evokační prezentací s nástinem další možné práce. Tím a následnou podporou ze strany učitele vedeme žáka k zodpovědnosti za vlastní rozhodnutí a vzdělávání. (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP).
- Celý den (ale i jednotlivé dílčí aktivity) je postaven na metodě třífázového modelu učení E-U-R: ranní kruh (evokační fáze), práce v blocích (uvědomění si), závěrečný kruh (reflexe). (KKo, KU, KŘP).
- Pro usnadnění orientace žáka v jeho povinném vzdělávacím obsahu daného období mu jsou poskytnuty učební plány či jiné typy přehledu či seznamu vzdělávacího obsahu. Na jejich základě je vzdělávací obsah plánován, realizován i hodnocen (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP).
- Pracujeme s chybou, kterou vnímáme jako důležitou součást ve vzdělávacím i výchovném procesu. (KU, KŘP).
- Inspirujeme se, vybíráme a aktualizujeme učivo tak, abychom byli schopni naplňovat aktuální potřeby našich žáků, žáci se tak setkávají s tvořivým přístupem, což přispívá k uvědomování si rozmanitosti okolního světa. (KŘP, KU, KK, KSP).
- Žákům jsou předkládány situace k řešení, nejen hotové závěry. Jsou tak vedeni problémy řešit, spolupracovat, ale také zodpovídat za své dílčí úkoly. (KŘP, KSP, KU).
- Pro budování a podporu přátelského klimatu ve třídě využíváme, mimo jiné, pravidelné komunitní setkávání na kruhu. (KŘP, KKo, KSP, KO).
- Ve škole jsou umístěny nádoby na tříděný odpad. (KO).
- Ve třídě jsou k dispozici počítače s připojením na internet, žák má volný přístup k odborné literatuře a učebním pomůckám. (KU, KO, KP).

- Pomůcky jsou k dispozici v omezeném množství. Žáci jsou tak vedeni k naplánování si vlastní práce s ohledem na druhé a ke vzájemné komunikaci. (KŘP, KKo, KSP, KO).
- S ohledem na aktuální probírané téma využívá učitel různé metody a formy práce (samostatná práce, práce ve skupině, projektová výuka, laboratorní cvičení, besedy, pracovní činnosti...). (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP).
- Při řešení jednotlivých témat jsou žákům k dispozici odborní konzultanti z řad průvodců - učitelů, rodičů, externích pracovníků ap. informační zdroje (PC, literatura...) a další dostupný materiál. (KU, KŠP, KSP, KO, KP).
- Učitel - průvodce dbá na to, aby žákova práce dostala zpětnou vazbu – ať již samotným učitelem písemně, při osobní konzultaci, žákovou prezentací před třídou, zpětnou vazbou od spolužáků či jinou formou. (KU, KSP, KKo, KO, KP).
- Pro propojení vzdělávacího obsahu s reálným životem využíváme zejména exkurze do jednotlivých pracovních oborů, např. kadeřnictví, včelařství apod. (KU, KŘP, KKo, KSP, KO, KP).
- Pracujeme s pravidly chování, pracovními postupy činností i zadávaných úkolů. Při jejich vzniku spolupracujeme s žáky, protože právě pravidla, na jejichž vytváření se zúčastnili, mají větší sklon respektovat. Získávají tak kompetence, které jim pomáhají pravidla a postupy vědomě respektovat i vytvářet (KU, KŘP, KKo, KSP, KO).
- Vytváříme atmosféru přátelství a pozitivna, zejména prostřednictvím pedagogické komunikace, vyjadřování citů a empatií. Vycházíme při tom z přesvědčení, že atmosféra strachu ničí poznávání i výchovu, emoční neurčitost vede k nejasnosti v postojích i činech. Ocenění vlastní i zprostředkované vede ke zdravému sebevědomí a tím také k posílení přirozené vnitřní motivace k učení. Poskytujeme žákům prostor pro široké sdílení, diskuze a vlastní názory mj. v komunitním kruhu a podporujeme spolupráci mladších a starších žáků. Tím také vytváříme zdravé a bezpečné prostředí mezi žáky, které je prevencí konfliktů, prevencí výskytu šikany a prevencí sociálně patologických jevů. (KO, KŘP, KKo, KO).
- Vzdělávací obsah je žákovi prezentován celistvě bez umělého dělení na předměty (KU, KŘP, KP).

4.1 Kompetence k učení

Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

- svobodná - volná práce žáků
- využití senzitivních fází ve vývoji a učení žáků
- polarita pozornosti
- připravené prostředí
- komunitní kruh
- práce s vlastní zodpovědností
- filosofie oboru Kosmická výchova
- metody práce Kritického myšlení
- integrovaná tematická výuka
- problémové vyučování
- od konkrétního k abstraktnímu
- informace a texty v rámci obsahu projektů Kosmické výchovy
- vlastní plánování a organizace vyučování žáků
- práce s chybou a sebekontrolou
- svobodná - volná práce žáků
- samostatná práce v připraveném prostředí
- sebehodnocení
- práce s chybou a sebekontrolou
- propojení učiva v projektech s reálným životem
- svobodná - volná práce žáků
- práce s vlastní zodpovědností
- sebehodnocení
- práce s chybou a sebekontrolou
- komunitní kruh - setkávání se spolužáky „na elipse“
- prezentace vlastní práce
- propojení učiva s reálným životem
- globální výchova

4.2 Kompetence k řešení problémů

<i>Kompetence k řešení problémů</i>	
<ul style="list-style-type: none">• vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností• vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému• samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy• ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů	<ul style="list-style-type: none">• svobodná - volná práce žáků• setkávání, sdílení a komunikace žáků v komunitním kruhu „na elipse“• možnost vlastního kreativního způsobu zpracování zadaného tématu• práce metodami Kritického myšlení• projektové vyučování• kooperace• problémové vyučování• důraz na samostatné vyhledávání informací z různých zdrojů• svobodná - volná práce žáků• připravené prostředí• práce se zodpovědností• práce metodami Kritického myšlení• práce s chybou• vnitřní motivace• připravené prostředí, práce se specifickými pomůckami a materiály• vnímání co nejvíce smysly (specifický materiál)• práce s chybou a sebekontrolou• vedení portfolia školní práce• vedení žáků k sebehodnocení, písemné zpracování• připravené prostředí, práce se specifickými pomůckami a materiály

4.3 Kompetence komunikativní

<i>Kompetence komunikativní</i>	
<ul style="list-style-type: none">• formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu• naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje• rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění• využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem• využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi	<ul style="list-style-type: none">• práce ve věkově smíšených skupinách, učení od starších spolužáků, opakování si učiva učením spolužáka• důraz na sdílení v komunitním kruhu, možnost často sdělovat své myšlenky, nápady a zážitky• důraz na prezentaci všech prací žáků a učení se od spolužáků• vedení žáků k respektu při práci ve skupině• plánování, samostatnost, sebehodnocení• práce s informacemi metodami KM• řešení problémů společně s žáky• společné sestavování pravidel třídy s vedením žáků k empatii, naslouchání a vnímání, toleranci odlišností, respektu k druhým a k sobě

4.4 Kompetence sociální a personální

<i>Kompetence sociální a personální</i>	
<ul style="list-style-type: none">účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce	
<ul style="list-style-type: none">podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádápřispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělajívytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebevědomí a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty	<ul style="list-style-type: none">svobodná - volná práce žákůpráce žáků ve dvojicích, skupinách, týmechsetkávání, sdílení a interakce žáků v komunitním kruhu „na elipse“možnost vlastního kreativního způsobu zpracování zadaného tématuprincip práce „pracovat na osobní maximum a dokončit práci do konce“připravené prostředí, práce se specifickými pomůckami a materiályporovnávání práce podle vzorové kontroly a předem stanovenými kritériivedení žáků k sebehodnoceníprezentace práce, ocenění a doporučení práce ostatníchvedení portfolia školní práce

4.5 Kompetence občanské

<i>Kompetence občanské</i>	
<ul style="list-style-type: none">• respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí• chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu	<ul style="list-style-type: none">• setkávání, sdílení a komunikace žáků v komunitním kruhu „na elipse“• spolupráce žáků při vyučování• společné sestavování pravidel soužití• respektování domluvených pravidel• prezentace práce, ocenění a doporučení práce ostatních• zodpovědnost a vnitřní disciplína• spolupráce školy s rodinou• vlastní plánování a organizace svého učení• výpravy třídního kolektivu mimo školu v rámci témat k vyučování• samostatný pobyt žáků na škole v přírodě• propojení se životem (sledování života regionu, informace o aktuálních událostech v zemi a společnosti...)
<ul style="list-style-type: none">• rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka• respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit• chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti	<ul style="list-style-type: none">• projekty o historii naší vlasti• sledování života regionu, informace o aktuálních událostech, příležitostná zapojení žáků do projektů vztahujících se k regionu• naučné výpravy, muzea, galerie• vnímání co nejvíce smysly• práce s časovou přímkou - historie naší planety, podmínky vzniku života, vznik a vývoj života na naší planetě (v rámci Kosmické výchovy)• tříděný odpad ve třídě, další praktické zapojení do ochrany životního prostředí

4.6 Kompetence pracovní

<i>Kompetence pracovní</i>	
<ul style="list-style-type: none">• používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky• přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot• využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření• orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení	<ul style="list-style-type: none">• samostatná práce na pokusech a pracovní činnosti podle zadání a návodů• podíl na sestavování a respektování stanovených pravidel• práce žáků v připraveném prostředí a aktivní podíl na jeho utváření• vedení žáků k respektu k sobě, druhým a k prostředí• sebehodnocení• globální výchova• problémové vyučování• metody Kritického myšlení• vnitřní motivace• svobodná - volná práce• vlastní plánování a organizace vyučování• podpora vlastních projektů žáků• vlastní plánování• propojení s reálným životem• práce s chybou• vnitřní motivace• zodpovědnost• globální výchova• společné sestavování pravidel třídy s vedením žáků k empatii, naslouchání a vnímání, toleranci odlišností, respektu k druhým a k sobě

Klademe důraz na:

Využití principů přirozeného učení, fází ve vývoji a učení žáka

Kdy je žák nejlépe naladěn a připraven zvládnout určitý problém a učení. Výběr a volba práce na základě vývojových potřeb a individuálních možností dítěte, kdy je dítě připraveno, naladěno nebo má zájem o určitý úkol a učení, získání nových dovedností a kompetencí, pak je nové učení nejvíce efektivní.

Polarita pozornosti

Pokud žák pracuje se zaujetím a soustředěním nad zvoleným problémem či tématem, má průvodce jedinou povinnost, zajistit, aby mohl pracovat a nebyl rušen.

Svobodná práce dětí

Plánování a vlastní organizace času, volba oblasti ve vyučování, zvolit si **co - kdy - kde - s kým - jakým způsobem** budu na úkolu pracovat, zodpovědnost za dokončení úkolů v osobním maximu.

Práce se zodpovědností

Způsob práce - pracovat na osobní maximum a dokončit práci do konce podle stanovených kritérií, nést svou vlastní zodpovědnost za respektování domluvených pravidel soužití, domluvených způsobů práce, využití času ve vyučování, postupu podle plánovaných činností (individuální plány, společné plány činnosti), vedení žáků k pochopení souvislostí mezi volbou a zodpovědností.

Připravené prostředí

Zahrnuje materiál, pomůcky, vybavení a zařízení třídy tak, aby žáci mohli samostatně:

- volit práci z nabídky aktivit,
- objevovat a poznávat nové učivo podle vedení i svého zájmu,
- pracovat podle daných nebo navržených postupů,
- zaznamenat si výsledky práce podle daných kritérií,
- svou práci porovnávat se vzorem, kontrolou nebo kritérii.

Práce s chybou a sebekontrolou

Porovnávání práce se vzorovou kontrolou a předem stanovenými kritérii, vedení žáků k sebekontrolě, vyhledání a možnost opravy vlastních chyb, práce s chybou jako ukazatelem další cesty ve vzdělávání.

Vlastní plánování a organizace vyučování žáků

Každodenní rozvržení času, práce s týdenním plánem, úkoly s daným termínem dokončení, možnost žáků rozdělit si práci na zpracování úkolů ve škole nebo domácí úkoly.

Filosofie oboru Kosmická výchova

Propojení informací z různých oborů vyučování v tematických projektech, práce s neznámými texty a novými slovy, třídění informací do kategorií, práce se symboly a přesným pojmenováním.

Komunitní kruh - setkávání se spolužáky „na elipse“

Maximálně se snažíme vytvářet atmosféru přátelství a pozitivna, zejména prostřednictvím pedagogické komunikace, vyjadřováním citů a empatií. Vycházíme při tom z přesvědčení, že atmosféra strachu ničí poznávání i výchovu, emoční neurčitost vede k nejasnostem v postojích i v činech.

Každodenní setkávání celé třídní skupiny je pravidelným rituálem žáků, kde probíhá:

- sdílení zážitků a myšlenek, vypravování, názory, diskuse,
- doporučování a nabídky práce pro ostatní,
- organizace a plánování práce ve třídě,
- prezentace práce s oceněním,
- stanovení pravidel a omezení,
- informace k tematickým okruhům a učivu.

Vedení portfolia školní práce

Zakládání výsledků své práce podle zadaných pravidel, třídění materiálů, vytváření vlastních záznamových bloků a souborů k tématům vyučování, doplňování záznamových listů školní práce.

Vedení žáků k sebehodnocení

Vedení žáků ke kritickému posouzení a ocenění své práce od ústního popisu své práce k písemnému zhodnocení výsledků školní práce, svého jednání a chování se spolužáky, respektování pravidel třídy.

Prezentace vlastní práce

Vedení žáků k prezentaci práce skupiny i jednotlivce - popsat, co se mi povedlo a čím se mohu prezentovat; jak mohu získávat nové informace od spolužáků, poučit se z jiného způsobu práce a originálních nápadů spolužáků.

Práce ve věkově smíšených skupinách

Vede žáky k přirozené spolupráci, vzájemnému učení od starších spolužáků nebo spolužáků - expertů; umožňuje žákům opakovat si učivo učením kamaráda; práce ve věkově smíšených skupinách umožňuje žákům, aby i na obtížném úkolu pracovaly s pomocí zkušenějšího spolužáka aktivně; pozorováním práce starších spolužáků získávají žáci přirozeně první zkušenosti a informace o problému.

Vedení žáků ke spolupráci a práci s informacemi

Používání strategie E-U-R programu Kritického myšlení s využitím různých metod práce, integrované tematické výuky a globálního vyučování nejen v oblasti Kosmická výchova.

5 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Na naší škole se snažíme o bezproblémové zařazení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů. Se všemi dětmi ve třídě pracujeme takovým způsobem a zařazujeme takové metody práce, abychom učili žáky toleranci, vzájemnému pochopení, pomoci a rasové snášenlivosti.

Důsledným uplatňováním principů Montessori je vytvořeno přirozeně vhodné prostředí pro vzdělávání dětí s rozličnými vzdělávacími potřebami v jednom kolektivu.

Snížení časového stresu, vyloučení soutěží a veřejného srovnávání žáků mezi sebou ze vzdělávacího procesu, věkově smíšený kolektiv, velký podíl samostatné práce dětí a možnosti volby činnosti v celkovém časovém rozvrhu, zapojení co nejvíce smyslů do učení, učení v pohybu, cvičení ticha a koncentrace, to vše zajišťuje vstřícné prostředí pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Tito žáci mohou pracovat s konkrétními materiály a názornými pomůckami, učit se společně se spolužáky, učit se pozorováním a nápodobou, pracovat samostatně vlastním tempem na přiměřeně náročných úkolech, opakovat, dokud danou dovednost nezvládnou na své osobní maximum. Mohou si volit dobu k relaxaci podle své potřeby.

Do tříd jsou žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními běžně integrováni a je k nim přistupováno dle jejich individuálních potřeb. Ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání žáka (podpůrné opatření 1. stupně), vypracuje škola plán pedagogické podpory. Plán pedagogické podpory (PLPP) sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za podpory výchovného poradce. Výchovný poradce stanovuje termíny přípravy PLPP a organizuje společné schůzky se zákonnými zástupci, pedagogy, vedením školy a žákem. PLPP zahrnuje popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. S PLPP seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny. Pokud zvolené úpravy v práci s žákem nevedou ani po 3 měsících k očekávané změně, obtíže žáka pokračují nebo se ještě zhoršují, pak vysílá škola zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka do školského poradenského zařízení (PPP nebo SPC). Vyhodnocení provádí učitel(é), kteří se na tvorbě PLPP podíleli.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně vytváří škola již v součinnosti se ŠPZ.

Učitel s dítětem pracuje podle doporučení poradny a jeho cílem je ulehčit žákovi práci v problematických oblastech podle rozsahu a stupně poruchy. Realizací principů a metod práce Montessori je přirozeně vytvořeno vhodné prostředí pro tyto žáky (např. senzitivní fáze vývoje dítěte, polarita pozornosti, připravené prostředí, práce se specifickým názorným materiálem a možností vlastního prožitku, trojstupňová výuka). Na pravidelných schůzkách s rodiči je konzultována práce žáka, jeho posun, či návrhy dalších metod práce.

Na žádost rodičů a doporučení poradny zpracuje škola individuální vzdělávací plán (IVP). Na úrovni IVP je možné upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah. IVP je vypracován zpravidla na 1 rok a zákonný zástupce s ním vyjadřuje souhlas. IVP může být v průběhu školního roku na základě potřeb žáka upravován. Vyhodnocuje jej ŠPP ve spolupráci se školou jedenkrát ročně.

Zdravotní postižení ani sociální status dítěte není zpravidla (s výjimkou těžkých stavů) stabilní. S proměnou míry postižení nebo znevýhodnění, s proměnou sociokulturního prostředí žáka je tedy nutné upravit stupeň podpůrného opatření. Lze předpokládat, že v průběhu aplikace podpůrného opatření bude učitel nucen dělat časté revize užitého stupně opatření a variovat míru zvolených stupňů podle potřeby žáka.

Uplatňování stupňů podpůrných opatření u žáka je tedy dynamický proces. Podpůrná opatření tak prochází pravidelnou revizí, aby neztratila na účinnosti.

6 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Připravené prostředí, v němž je možné pracovat v různých oblastech vzdělávání na různé úrovni, samostatná práce a svobodná volba činností, respektování senzitivních fází ve vývoji dítěte, využití polarity pozornosti, a tedy možnost soustředěně pracovat až k dokončení zvolené práce, věkově smíšený kolektiv, podpora spolupráce a vzájemné pomoci na úkor soupeření, ale i další principy vyhovují žákům mimořádně nadaným jak v rozvoji jejich nadání, tak v budování jejich sociálního citění a schopnosti své nadání uplatnit a najít své místo mezi ostatními.

Nadaní žáci mohou postupovat svým vlastním tempem při práci s výukovým materiálem, získávat více informací tématům, která je zajímají, dále prohlubovat již získané vědomosti a dovednosti. Děti, které určitou oblast dobře zvládly, mohou být pomocníkem učitele – pomáhají svým spolužákům, vysvětlují, učí se s nimi. Rády také vytvářejí materiály, které mohou sloužit ostatním k učení a procvičování. Specializují se na své zájmy, které dále rozvíjejí, a tím přinášejí ostatním inspiraci k práci.

Učitel může dítěti zadávat rozšiřující učivo, vhodně ho motivuje k práci „navíc“ a adekvátně ho oceňuje. Nadaný či mimořádně nadaný žák může také po dohodě a podle svého individuálního plánu navštěvovat výuku ve vyšších ročnících a být v probíraném učivu v předstihu.

Učitel zároveň dbá, aby nedošlo u žáka pouze k jednostrannému zaměření a žák se seznamoval s celým vzdělávacím obsahem základního vzdělávání.

Učitel se také snaží o přirozené začlenění talentovaného dítěte do třídního kolektivu, protože ostatní děti mohou mít sklony odlišné děti ze svého středu vyloučit. Mimořádný talent s sebou také často nese výkyvy v chování dítěte, které pedagogové na naší škole řeší citlivým, ale i důsledným přístupem.

Podporujeme nadané žáky v účasti na různých olympiádách, soutěžích a mimoškolních projektech, abychom jim dali další prostor jejich talent dostatečně uplatnit a zažít pocit úspěchu.

Pro žáky mimořádně nadané s přiznanými PO prvního stupně je ŠVP podkladem pro vytvoření PLPP a pro žáky s PO od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP.

PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního předmětu. Tvorbu PLPP koordinuje třídní učitel, stejně jako vyhodnocení.

V případě diagnostického posouzení a rozhodnutí je sestaven IVP. IVP sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel rovněž s rodiči mimořádně nadaného žáka. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení ŠPZ a dokončeny nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení ŠPZ. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může také obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován a upravován v průběhu školního roku. Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka předá informace o zahájení podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele, který je zaznamená do školní matriky.

7 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

7.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Pro hodnocení žáků se používá slovní hodnocení. Toto slovní hodnocení je souhrnnou zpětnou vazbou o tom, co žák zvládl při osvojování konkrétních dovedností, vědomostí a návyků.

Za první i druhé pololetí vydává škola žákovi vysvědčení, jež obsahuje slovní hodnocení.

K sebehodnocení žáků a pravidelnému poskytování písemné zpětné vazby o průběhu vzdělávání jsou určeny „plány učiva“. Ty obsahují stručný výčet učiva z jazyků, matematiky a kosmické výchovy za dané období. Záznam do jednotlivých témat žákem ukazuje individuální postup učivem a úroveň dosažených znalostí.

Důležitým prvkem procesu učení je práce s chybou. Žák má právo udělat chybu, neboť chyba je nedílnou součástí procesu učení. Chyba se stává příležitostí a výzvou, ukazuje směr pro zlepšení či doplnění informací, dovedností ap.

Sebereflexe žáka přináší věcné shrnutí a připomenutí toho, co se žák právě učil, naučil, uvědomění si stupně či míry osvojení.

Hodnocení vykonává průvodce průběžně po celý školní rok. Není zaměřeno na srovnávání žáka s jeho spolužáky, soustředí se na individuální pokrok každého žáka, na hodnocení naplnění daných kritérií. Hodnocení sleduje žakovu snahu, samostatnost, tvořivost, kvalitu dílčích i konečných výsledků práce a uplatňování získaných dovedností a schopností při práci.

Při hodnocení chování žáka ve škole a při akcích pořádaných školou učitel posuzuje respektování dohodnutých pravidel, dodržování bezpečnostních pokynů a ochranu zdraví, udržování dobrých mezilidských vztahů (pochopení, tolerance, pomoc druhým...). Jak se žák aktivně zapojuje, jak spolupracuje, jak řeší vzniklé situace a uplatňuje získané klíčové kompetence.

Žákovi je poskytována zpětná vazba ze strany průvodců (slovní formou, bodovým nebo procentuálním ohodnocením, vyjádřením vztahu k určitým kritériím...). Sledují žakovu snahu, samostatnost, tvořivost, kvalitu průběžných i konečných výsledků práce a uplatňování získaných dovedností a schopností při práci.

Desatero pro hodnocení:

- hodnotíme slovy i gesty
- nesrovnáváme žáky mezi sebou
- podporujeme pravidelné ocenění a sebehodnocení žáků
- popisný jazyk hodnocení i sebehodnocení poskytne jasnou informaci
- pozitivním vyjádřením podporujeme vnitřní motivaci
- volíme slova srozumitelná žákovi (i zákonnému zástupci)

- konzultujeme vykonanou práci, nehodnotíme osobu
- podáváme zpětnou vazbu věcně, bez výtek, nálepek či pochval
- vedeme žáky k sebekontrolě, vyhledávání odlišností
- chyby jsou znamením k zastavení práce, zamyšlení a zopakování si učiva

7.2 Formy hodnocení - zpětné vazby

- grafická (např. grafická poznámky v „plánech učiva“); plány učiva patří žákům a jsou k dispozici učitelům i rodičům k nahlédnutí ve škole,
- ústní (průběžná, pravidelná a spontánní) - popisná slovní hodnocení (směrem od průvodců nebo od spolužáků) (směrem k rodičům); směrem k dětem průběžná a spontánní během výuky, pravidelná na konci výukových bloků; směrem k rodičům na společných schůzkách minimálně dvakrát za pololetí, v případě potřeby na individuálních konzultacích,
- písemná (krátké – jednotlivé, každodenní, celkové); zejména slovní hodnocení za všech předmětů na konci každého pololetí formou vysvědčení; v případě potřeby konzultace s rodiči prostřednictvím e-mailu,
- číselná, bodová či procentuální (hodnocení vypracování pracovních listů, testů apod.),
- analytická (hodnocení postupného vývoje - posun ve vědomostech, dovednostech ap. na základě žákovského portfolia),
- sebehodnocení a sebereflexe (směrem od samotného žáka).

Způsob získávání podkladů pro hodnocení

- pozorování - sledování průběžné práce žáka (např. na pomůckách, při společné tvorbě projektových výstupů),
- rozhovor, konzultace - popisujeme zvládnutí učiva, přístup k práci, snahu, míru samostatnosti a tvořivosti, kvalitu výsledků jednotlivých dílčích činností, sebehodnocení v jednotlivých etapách, uplatňování získaných dovedností a schopností, respektování dohodnutých pravidel a kritérií...,
- analýza pracovních listů, testů a jiných výstupů shromažďovaných do žákovských portfolií.

Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním (zdravotním znevýhodněním je i dlouhodobá nemoc).
- Při hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze jeho postižení nebo znevýhodnění. Učitelé respektují doporučení ŠPZ.

- Způsob hodnocení žáka je součástí individuálního plánu, který vzniká na žádost zákonného zástupce ve spolupráci vyučujícího, zákonného zástupce žáka, případně i poradenského zařízení.
- Pro získávání podkladů pro hodnocení těchto žáků volí učitel vhodné a přiměřené způsoby a při zjišťování úrovně žakovských vědomostí a dovedností volí takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá postižení nebo znevýhodnění negativní vliv.
- Hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami se řídí Vyhláškou č. 48 / 2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů, pokud není jiným právním předpisem stanoveno jinak.

7.3 Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

Žáci jsou postupně vedeni k vlastnímu hodnocení své práce:

- formulují vlastní úspěšnost vzhledem k daným kritériím;
- učí se posuzovat vynaložené úsilí vzhledem k výsledku činnosti;
- odhalují svoje rezervy a osobní možnosti;
- dostávají možnost porovnat vlastní hodnocení s oceněním od druhých (od průvodců, spolužáků, zákonných zástupců...).

Při sebehodnocení začínáme od pocitového uvědomění a pojmenování větami a otázkami:

• co se mi dnes podařilo	• kdo mě rušil, co mě rušilo
• z čeho jsem měl radost	• kdo mi pomohl, co mi pomohlo
• co dělám rád a co nerad	• co udělám příště jinak, aby se mi dařilo
• co mi šlo snadno a lehce	• jak se cítím, když se mi daří/nedaří
• kde jsem vynaložil velké úsilí	• podle jakých pravidel jsem pracoval
• co se mi dnes líbilo a co ne	• které pravidlo se mi daří/nedaří dodržet
• co mi dnes moc nešlo, co se mi nedařilo	• jak bych mohl druhým nebo celku prospět

Žáci se učí ústně ocenit konkrétní úkoly, ocenit práci druhých, postupně přechází porovnávání práce se zadáním a předem danými kritérii, písemnému hodnocení konkrétních úkolů i skupinové práce; větší zkušenosti s formulací hodnocení potřebují žáci při vlastním sebehodnocení školní práce za dané období:

- slovní ocenění vlastní práce
- slovní kritické zhodnocení vlastní práce
- ocenění práce druhých
- slovní i písemné ocenění práce druhých

- slovní i písemné hodnocení práce ve vlastní skupině
- slovní i písemné ocenění práce jiných skupin
- společné i samostatné sestavování kritérií pro práci
- porovnání práce se zadanými kritérii
- písemné hodnocení práce v určitém oboru za dané období
- písemné hodnocení celkové práce za dané období

7.4 Vysvědčení

V pololetí a na konci školního roku dostává žák vysvědčení formou slovního hodnocení. Zákonný zástupce a žáci dostávají popisným jazykem přehled učiva, které žák zvládl, se kterým se seznámil, či ve kterém by se měl ještě zdokonalit. Popisuje míru obtížnosti a snahu, kterou musel žák vynaložit na zvládnutí určité oblasti učiva a klíčových kompetencí. Slovní hodnocení oceňuje míru porozumění, praktického použití znalostí a dovedností, originálního zpracování při plnění zadaného úkolu.

Od čtvrtého ročníku se žák seznamuje a ve spolupráci s průvodcem je postupně veden k číselnému vyjádření výsledků své práce, svého učení – body, procenta. Individuálně si stanovují předem kritéria, která říkají do jaké míry dané učivo zvládá v daném období. Toto číselné vyjádření je zaznamenáno do osobní složky jako neveřejná příloha pololetního a závěrečného hodnocení. V případě přestupu žáka na jinou školu je poskytováno škole kam přechází na vyžádání.

Od druhého pololetí v osmém ročníku je žák slovně hodnocen a zároveň hodnocen známkou. Výsledná známka za druhé pololetí se stává veřejnou pro potřeby přihlášky na střední školu.

Celkové hodnocení žáků na vysvědčení - žák je hodnocen stupněm:

- a) prospěl(a) nebo prospěl(a) s vyznamenáním b) neprospěl(a) c) nehodnocen(a)

Je-li žák hodnocen stupněm

- a) *prospěl(a)*: splnil ve všech povinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem deklarované výstupy
prospěl(a) s vyznamenáním: splnil ve všech povinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem deklarované výstupy
- b) *neprospěl(a)*: nesplnil deklarované výstupy z jednoho a více předmětů stanovených školním vzdělávacím programem
- c) *nehodnocen(a)*: nemohl být hodnocen např. ze zdravotních důvodů.

Hodnocení chování

(VELMI DOBRÉ) Žákovi se v podstatě daří respektovat dohodnutá pravidla. Dodržuje bezpečnost při různých činnostech, chrání si svoje zdraví i zdraví ostatních, šetrně zachází s pomůckami jemu svěřenými. Snaží se o toleranci, pochopení a dodržování vzájemných mezilidských vztahů nejen ve škole, ale i na veřejnosti.

(USPOKOJIVÉ) Žák často porušuje dohodnutá pravidla stanovená školním řádem, svým chováním často ohrožuje ostatní, nedbá o šetrné zacházení se školním a cizím majetkem, porušuje opakovaně bezpečnostní pokyny. Jeho vystupování ve škole a na veřejnosti neodpovídá zásadám dobrých mezilidských vztahů (pokusy o podvádění, ubližování druhým, nevhodné či vulgární chování...) a to i přesto, že jsou k řešení tohoto problematického chování přizváni rodiče.

(NEUSPOKOJIVÉ) Žák nedodržuje stanovená pravidla, úmyslně ničí cizí a školní majetek, vůbec nerespektuje pokyny k ochraně zdraví při různých činnostech. Svým chováním ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních spolužáků

Komisionální a opravné zkoušky

Při pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může zákonný zástupce žáka do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení. Termín komisionálního přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem. Žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník a kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, mohou konat z těchto předmětů opravné zkoušky. Termín je stanoven po dohodě se zákonným zástupcem do konce příslušného školního roku – do 31.8.

8 Průřezová témata

Realizace průřezových témat

Průřezová témata jsou realizována integrací do vzdělávacích předmětů, a to především do projektů (projektového vyučování a tematického vyučování). Jsou vkládána do výuky tak, aby bylo reagováno na aktuální témata a splňovala vzdělávací potřeby dětí a legislativních požadavků školního vzdělávacího programu. Témata Osobnostní a sociální výchovy a Environmentální výchovy jsou realizována ve všech ročnících. Výchova demokratického občana a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech od druhého ročníku. Multikulturní výchova od třetího ročníku, stejně jako Mediální výchova.

<i>Průřezová témata</i>	<i>Tematické celky</i>	<i>Forma</i>
<p><i>Osobnostní a sociální výchova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - osobnostní rozvoj <ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Psychohygienu Kreativita - sociální rozvoj <ul style="list-style-type: none"> Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetence - morální rozvoj <ul style="list-style-type: none"> Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika 	<ul style="list-style-type: none"> • prázdniny, léto, domov,... • roční období, zvyky • historie národa • člověk - vývoj, funkce jednotlivých částí, lidé jiných kontinentů • příroda - živá, neživá • vesmír 	<ul style="list-style-type: none"> • komunitní kruh • skupinová práce • práce ve dvojicích • PV • ITV • samostatné práce • reportáže
<p><i>Výchova demokratického občana</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Občanská společnost a škola - Občan, občanská společnost a stát - Formy participace občanů v politickém životě - Principy demokracie 	<ul style="list-style-type: none"> • roční období - zvyky nejen u nás • člověk - u nás i ve světě 	<ul style="list-style-type: none"> • komunitní kruh • skupinová práce • práce ve dvojicích • PV • ITV • samostatné práce • reportáže

<p><i>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</i> Evropa a svět nás zajímá - Objevujeme Evropu a svět - Jsme Evropané</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vesmír • člověk • historie národa 	<ul style="list-style-type: none"> • komunitní kruh • skupinová práce • práce ve dvojicích • PV • ITV • samostatné práce • reportáže
<p><i>Multikulturní výchova</i> - Kulturní diference - Lidské vztahy - Etnický původ - Multikulturalita - Princip sociálního smíru a solidarity</p>	<ul style="list-style-type: none"> • člověk - jiné kontinenty, vývoj • vesmír 	<ul style="list-style-type: none"> • komunitní kruh • skupinová práce • práce ve dvojicích • PV • ITV • samostatné práce • reportáže
<p><i>Enviromentální výchova</i> - Ekosystémy - Základní podmínky života - Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • domov, škola • vesmír • člověk - na planetě • příroda - živá 	<ul style="list-style-type: none"> • komunitní kruh • skupinová práce • práce ve dvojicích • PV • ITV • samostatné práce • reportáže
<p><i>Mediální výchova</i> - Kritické čtení - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality - Stavba mediálních sdělení - Vnímání autora mediálních sdělení - Fungování a vliv médií - Tvorba mediálního sdělení - Práce v realizačním týmu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • člověk - lidské tělo • historie • příroda 	<ul style="list-style-type: none"> • komunitní kruh • skupinová práce • práce ve dvojicích • PV • ITV • samostatné práce • reportáže

9 Učební plán

Filosofie pedagogiky Montessori se nezakládá na rozvrhu hodin a přesném časovém plánu. Žák a průvodce - pedagog, pracují s plánem učiva tak, aby na konci každého období byly splněny výstupy z ŠVP.

Vyučovací jednotkou je jeden blok, který se zpravidla skládá ze dvou vyučovacích hodin (2 x 45 min), nebo vyučovací hodina v délce 45 minut. Dopolední vyučování je po většinu týdne rozčleněno na dva bloky, které jsou od sebe odděleny přestávkou na svačinu. Po obědě mají žáci další vyučovací hodiny dle rozvrhu. V případě výuky v blocích jsou zajištěny fyziologické potřeby žáka. Vyučovací jednotky (bloky či hodiny) zahajuje a ukončuje vyučující slovně nebo smluveným zvukovým signálem, ve škole nezvoní.

Vyučovací blok	Vyučovací předmět		Vzdělávací oblast		Vzdělávací obor	1.		2.		3.		4.		5.		1. stupeň		6.		7.		8.		9.		2. stupeň		
	zkratka	celý název	1. stupeň	2. stupeň																								
základy	ČJ	český jazyk	jazyk a jazyková komunikace		český jazyk a literatura	9	9	9	3	1	3	1	33+2		4	4	4	3	1	15+1								
	CJ	cizí jazyk			cizí jazyk	1	1	1	3	3	9		3	3	3	12												
	CJ 2	další cizí jazyk			další cizí jazyk	-	-	-	-	-	0		-	2	2	2	6											
	MA	matematika	matematika a její aplikace			4	4	4	4	1	4	1	20+2		4	1	4	1	4	1	3	2	15+5					
kosmická výchova	KO	SP	Kosmická výchova 1. trojročí		informační a komunikační technologie	-	-	-	1	1	1+1		1	-	-	-	1											
			Společnost 2. + 3. trojročí		člověk a svět práce	1	1	1	1	1	5		1	2	2	2	-	2	-	2	3+4							
	PŘ	člověk a jeho svět	člověk a společnost	Kosmická výchova 1. trojročí		výchova k občanství				3		3		2	2	3	3	3	11+2									
				Příroda 2. a 3. trojročí		člověk a příroda	3	3	3			12+11																
						přírodopis						4		4	4	3	3	6	6	6	21+3							
		chemie																										
		fyzika																										
		zeměpis																										
Umění a pohyb	UK	Umění a kultura			výtvarná výchova	2	2	2	3	3	12		3	2	1	2	1	3	10+2									
	PZ	Člověk a zdraví			hudební výchova						10		2	3	3	2	1	10+1										
					tělesná výchova	2	2	2	2	2	10																	
					výchova ke zdraví	-	-	-	-	-	-																	
						22	22	22	26	26	118		29	31	31	31	31	31	122									

10 Autoevaluace školy

Oblast evaluace:

1) Obsah a průběh vzdělávání

- zda zvolené strategie a formy vzdělávání jsou v souladu s ŠVP a očekávanými a možnostmi průvodců a potřebami dětí,
- zda zvolené formy hodnocení jsou pro děti a rodiče srozumitelné a naplňují své cíle; zda se k dětem přistupuje v dostatečné míře individuálně,
- zda škola reflektuje soudobý stav poznání a aktuální podobu kognitivních věd.

2) Výsledky vzdělávání

- zda a v jaké míře škola naplňuje požadavky RVP ZV, očekávání rodičů i možnosti dětí.

3) Klima školy

- zda se děti, průvodci i další pracovníci školy ve škole cítí bezpečně,
- zda ve škole panují dobré vztahy,
- zda klima školy přispívá k rozvoji vnitřní motivace dětí.

4) Materiálně technické vybavení školy

- zda děti a průvodci mají k dispozici vše, co potřebují pro svou práci.

5) Další vzdělávání pracovníků a odborný růst

- zda pracovníci školy (pedagogičtí i nepedagogičtí) mají dostatečné podmínky pro svůj odborný růst a zda tyto možnosti využívají.

První autoevaluační zpráva byla vypracována v červenci 2020 a následující budou vypracovány každoročně v červencovém termínu. Bližší podmínky a termíny autoevaluace jsou stanoveny v samostatném dokumentu.

Autoevaluační proces vede ke zkvalitnění školy.

Cílem autoevaluačního procesu je:

- získat zpětnou vazbu
- získat přehled o silných a slabých stránkách, o příležitostech i rizicích

Jako nástroje používáme:

- rozhovory, skupinové diskuse, hospitace, výsledky Žáků, dotazníková šetření mezi učiteli, žáky a rodiči, SWOT analýzu

Kritéria volíme operativně podle oblasti, kterou v dané chvíli sledujeme. V podstatě jde o základní varianty:

- Spokojenost (nad 75 % spokojených odpovědí) – není nutná změna
- Částečná spokojenost (75 – 50 % spokojených odpovědí) - částečná změna je žádoucí
- Nespokojenost (pod 50 % spokojených odpovědí) - změna je nezbytná

11 Vzdělávací bloky a vyučovací předměty

11.1 ZÁKLADY - VYUČOVACÍ BLOK

11.1.1 Vyučovací předmět Český jazyk

Vzdělávací oblast *Jazyk a jazyková komunikace* - Vzdělávací obor *Český jazyk a literatura*

Charakteristika předmětu

Český jazyk je povinný samostatný vyučovací předmět. Je vyučován ve všech ročnících základního vzdělávání.

- Společně s cizími jazyky je základem vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.
- Cílem prvního období je naučit žáky psát a číst s porozuměním, vyjadřovat svém myšlenky slovně, později písemně (jazyková výchova, čtení, psaní).
- Cílem druhého období je vést žáky k osvojení a uplatňování základních pravidel pravopisu, upevňovat schopnost čtení s porozuměním a rozvíjet schopnost vyjadřování ať již ústního či písemného (mluvnice, literární výchova, sloh).
- Cílem třetího období je dovést žáky k úplnému osvojení si mluvnických dovedností a vědomostí v oblasti pravopisu, tvarosloví a skladby; cíleně pěstovat u žáků nejen schopnost co nejpřesnějšího vyjadřování svých vlastních myšlenek, ale i umění komunikace na určité jazykové úrovni, přiměřené věku a tématu. Žák se naučí sdělovat stručně a věcně svůj názor, používat vědomě také prostředky nonverbální komunikace; zároveň je schopen a ochoten vyslechnout názor druhého a následně jej převyprávět vlastními slovy; vnímat a chápat i abstraktní pojmy (mluvnice, literární výchova, sloh).
- Vzhledem k tomu, že vyučování probíhá alternativní metodou montessori nelze určit jednoznačnou hodinovou dotaci. Ta se bude lišit u jednotlivých žáků podle jejich schopností. Nadaní žáci budou doplňovat látku rozšiřujícím učivem. Obsah tak jak je stanoven v tomto materiálu je minimální a pro všechny povinný.
- Montessori pedagogika klade důraz na mezipředmětové vztahy. Výuka probíhá na celostním principu, proto je ČJ procvičován na pracovních materiálech, které tematicky korespondují s právě probíraným učivem v kosmické výchově.
- Výuka českého jazyka probíhá ve věkově smíšené skupině, kdy se často uplatňuje učení se navzájem, ale také individuální práce jednotlivce či práce ve dvojicích.
- Výuka většinou probíhá ve třídě, v knihovnách (Krajská knihovna, Obecní knihovna), případně v blízkém okolí školy, popřípadě i na výstavách, kulturních akcích, či ve spolupráci s dalšími organizacemi.

Vyučovaný předmět ČESKÝ JAZYK A LITERATURA integruje následující průřezová témata a jejich tematické okruhy:

- Osobnostní výchova

- osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání
- osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí
- osobnostní rozvoj – kreativita
- sociální rozvoj – poznávání lidí
- sociální rozvoj – mezilidské vztahy
- sociální rozvoj – komunikace
- sociální rozvoj – kooperace

- Osobnostní a sociální výchova

- výchova ke zdraví
- výchova k občanství

- Multikulturní výchova:

- kulturní diference
- lidské vztahy
- etnický původ
- podpora multikultury

- Mediální výchova:

- prezentace a rozvoj komunikace
- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- interpretace mediálních sdělení
- stavba mediálního sdělení
- vnímání autora, posluchače
- fungování a vliv medií ve společnosti
- tvorba mediálního sdělení
- práce v realizačním týmu.

- Výchova demokratického občana:

- občanská společnost a škola

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA je vyučován formou výukových bloků. Důraz je kladen na rozvoj komunikačních schopností žáků, na pravopisné, jazykovědné a slohové dovednosti, na čtení s porozuměním a vnímání literatury, k čemuž jsou využívány i metody jako skupinová práce, projektové práce ve spojení s aktuálními kosmickými tématy. V devátém ročníku je učivo zaměřeno na procvičování mluvnických jevů i k přípravě na přijímací zkoušky.

1. a 2. období na 1. stupni

Dílna komunikační

- komunitní kruh (elipsa) - aktivní naslouchání, sdílení, respektování mluvčího, prezentace vlastních prací, diskuse, vypravování
- organizace a plánování dalších aktivit
- společné stanovování vlastních pravidel
- diferencovaný zásah učitele do komunikace mezi žáky
- dovednosti prezentace
- jak oceňovat sebe i druhé
- osnova pro mluvená slova, strukturovaná příprava pro mluvené slovo
- rozpoznání chyby při mluveném slovu, uvědomění si správnosti

Dílna psaní

- osvojení a nácvič dovedností spojených s technikou psaní
- přepis, opis, dovednosti spjaté se sebekontrolou textů (kontrola čitelnosti, pravopisu, srozumitelnosti a věcné, či formální správnosti)
- rozličné formy diktování (běhací diktát, šeptaný diktát, autodiktát)
- psaní vlastních textů podle zadaných kritérií (zadaný obsah, forma, adresát či účel apod.).

Dílna čtení

- čtení od hlásek až po celé slovo
- celistvé texty - používaná slovní zásoba se odvíjí z okolí žáka z oblastí, o které má zájem, vybízí žáky k fantazii a vyjádření sebe sama, přináší nové informace
- možnost svobodného čtení z připravené knihovny během vyučování
- práce s textem (metody z kritického myšlení)
- práce žáka a pedagoga, jejich společná práce
- skupinová práce

Dílna tvůrčího psaní - slohu a psaných textů

- psaní textů - co dělá žákům radost, rozvíjí jejich fantazii, texty k tématům, k projektům
- zpětné vazby - co žáci dělali, prožili, co potřebují, co se jim líbí
- záznamy - událostí, dějů, zajímavostí z knih

Dílna literární výchovy

- prožitek - od listování k uvědomělému čtení a sdílení s ostatními, přemýšlení o textu
- individuální čtení tiché, hlasité pouze při společné práci, při prezentaci
- čtení před diváky, prezentace prací před zákonnými zástupci, veřejností, doma
- nejznámější autoři - nabídka nejrůznějších žánrů a autorů dětských knih, básníků, ilustrátorů
- poezie - rým, verš, přirovnání, vlastní tvorba, přednes
- kultura - divadlo, film - herci, libreta, sledování děje, návštěva kulturních zařízení
- porovnávání - autorů, děl z různých období a stylů

Dílna Jazyková - Mluvnická pravidla

- pravopis a mluvnická cvičení si žáci procvičují na textech, které žáky baví, tak aby je psali rádi. Tvoří si vlastní přehledy a mapy
- diktovaný text si sami porovnávají se vzorovým textem a opravují za pomoci pravidel, slovníků

Další předpoklady k osvojení si učiva:

Kvalitní materiál

- individuální diferenciaci - dává možnost pracovat vlastním tempem i přizpůsobit obtížnost
- materiál je připraven tak, aby řešil jednu obtížnost
- smysluplný obsah - vycházející z okolního prostředí (slovní zásoby), nové informace
- vlastní kontrola - porovnání se vzorem, vyhledání a oprava chyb
- estetika zpracování - snadná manipulace, trvanlivost, vhodné obrázky, velikost písma, barevnost, uložení
- osvojené pravidlo dále používá ve vlastních textech
- vyvození definic

Práce s chybou

Při opravování textů se řídíme těmito zásadami:

- na začátku žáci píšou foneticky, chyby se neopravují
- pravopis se opravuje až po probrání daného pravidla
- pravopis slohových cvičení si žáci opravují až po probrání daného - zpravidla od 3., 4. třídy
- učitel neopravuje nic do textu (do okrajů, místa, které je korekci určeno)
- s opakující se chybou žák dále pracuje, vrací se k procvičování, vytváří si kartotéku
- ke kontrole chyb se používá vzorové řešení
- vzájemná kontrola se spolužáky

Způsoby označení a opravování chyb

Učitel chyby neopravuje - pouze vyznačí místo, počet (např. tužkou), žák si opraví chybu sám, určí pravidlo. Způsob označení je individuální, přizpůsoben žákovi. Způsoby označení chyb:

- počet chyb na stránce - žák vyhledá, porovná se vzorem, dá ke kontrole
- počet chyb na řádku
- označené slovo
- označena přímo chyba

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. období (první trojročí)

SLOHOVÁ A KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy – Žák...	Dílčí školní výstupy – Žák...	Učivo + téma
<ul style="list-style-type: none">• <i>zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním</i>• <i>píše správné tvary písmen a číslic</i>• <i>správně spojuje písmena i slabiky</i>• <i>kontroluje vlastní písemný projev</i>• <i>píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</i>• <i>plynule čte</i>• <i>porozumí textům přiměřeného rozsahu a náročnosti</i>• <i>porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti</i>• <i>seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</i>• <i>respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru</i>• <i>pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost</i>• <i>v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</i>• <i>volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích</i>• <i>na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>píše správné tvary písmen a číslic</i>• <i>dbá na čitelnost, skládá písmena do slov, čte po sobě vlastní texty s cílem objevit a napravit nesrovnalosti</i>• <i>pozná a přečte písmena</i>• <i>přečte slova a věty, zvládá techniku</i>• <i>přečte texty, zopakuje stručně obsah přečteného textu</i>• <i>naslouchá aktivně druhým, reaguje vhodně na pokyny ústní i písemné podoby</i>• <i>vypráví krátký příběh podle obrázkové osnovy</i>• <i>respektuje střídání rolí v rozhovoru, zvolí správnou reakci, hledá vhodná slova</i>• <i>správně vysloví hlásky, správně vyslovuje slova</i>• <i>vnímá rozdíl mezi svou výslovností a výslovností jiných</i>• <i>mluví vhodným tempem, dělá pauzy, člení mluvený projev, vnímá interpunkci v textu</i>• <i>doplní vhodně mluvený projev mimikou a gesty podle situace a obsahu</i>• <i>tvoří krátký mluvený projev na podkladě vlastního zážitku, spontánně vypráví</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>technika psaní, správné sezení a držení psacího náčiní, grafomotorické cviky</i>• <i>tvary písmen velké abecedy, tvary písmen malé abecedy, směr psaní, orientace na stránce, opis, přepis, autodiktát, doplňovačky</i>• <i>věta a její pravidla</i>• <i>velká a malá písmena abecedy</i>• <i>slovo - věta - text, členění textu (nadpis, řádek, odstavec)</i>• <i>technika čtení s porozuměním, pravidla a jejich dodržování</i>• <i>dějový sled, vypravování, obrázková osnova</i>• <i>pozdrav, vykání a tykání</i>• <i>prosba, žádost a poděkování, zdvořilostní komunikace</i>• <i>hlásky a jejich výslovnost, dělení hlásek, krátké a dlouhé samohlásky</i>• <i>říkanky, jazykolamy</i>• <i>interpunkce v textu, pauzy a adekvátní členění v mluveném projevu</i>• <i>verbální a neverbální komunikace, gesta, oční kontakt, mimika, vystupování v rolích</i>• <i>vypravování s volbou jazykových prostředků</i>

JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
<i>Očekávané výstupy – Žák...</i>	<i>Dílčí školní výstupy – Žák...</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souhradná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost 	<ul style="list-style-type: none"> rozliší hlásku a písmeno rozliší první, další a poslední písmeno ve slově, skládá písmena do slov vizuálně rozliší podobné tvary písmen, k velkým písmenům přidá malá, dodržuje správné pořadí písmen sluchově odliší a zapíše dlouhé a krátké samohlásky, správně zapíše dvojhlásky najde slovo opačného významu, najde slovo stejného nebo podobného významu, najde slovo nadřazené několika slovům, jmenuje slova podřazená slovu nadřazenému podle vzoru jmenuje slova příbuzná - slova se společným kořenem a podobným významem 	<ul style="list-style-type: none"> třídění hlásek; první písmeno, další písmeno, poslední písmeno, skládání písmen (první psaní a čtení); zrakové a sluchové rozlišování slova opačná (antonyma), slova souhradná (synonyma), slova nadřazená, slova podřazená, slova příbuzná kořen slova, význam slova
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje slovní druhy v základním tvaru spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves 	<ul style="list-style-type: none"> třídí slova podle kritérií významu a formální podoby pozná podstatné jméno v 1. pádě, pozná sloveso v infinitivu, pozná sloveso v určitém tvaru, rozliší podstatné jméno a přídavné jméno spojí věty do jednoduchého souvětí, užívá spojky a spojovací výrazy užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves 	<ul style="list-style-type: none"> slovní druhy - podstatná jména, přídavná jména, slovesa základní jmenné kategorie (pád, číslo, rod) základní slovesné kategorie (infinitiv, osoba, číslo, čas) spojky a spojovací výrazy, základní zásady interpunkce pády podstatných jmen, číslo podstatných jmen osoba a číslo sloves, čas u sloves
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> pozná větu oznamovací, rozkazovací a tázací a správně je zapíše, použije správnou intonaci při jejím vyslovení 	<ul style="list-style-type: none"> otazník, vykřičník, tečka za větou a čárka ve větě, druhy vět, interpunkce
<ul style="list-style-type: none"> odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, ve, mě - mimo 	<ul style="list-style-type: none"> odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách odůvodňuje a píše správně: i/ po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech píše správně hláskové skupiny dě, tě, ně, bě, pě, 	<ul style="list-style-type: none"> tvrdé souhlásky, měkké souhlásky, obojetné souhlásky - pravidla pravopisu i/y, vyjmenovaná slova dě, tě, ně, bě, pě, mě, ú/ů

<p><i>morfologický šev;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</i> 	<p>ve, mě - mimo morfologický šev</p> <ul style="list-style-type: none"> • najde, užívá pravidla pro psaní ú/ů • píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech osob, zvířat a místních pojmenování • zapíše a zdůvodní párové souhlásky na konci a uprostřed slov 	<ul style="list-style-type: none"> • vlastní jména • párové souhlásky
---	--	---

LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
Očekávané výstupy – Žák...	Dílčí školní výstupy – Žák...	Učivo + téma
<ul style="list-style-type: none"> • <i>čte a přednáší z paměti, ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku</i> • <i>vyjadřuje své pocity z přečteného textu</i> • <i>rozlišuje vyprávění v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění</i> • <i>pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • čte nahlas i potichu literární texty, přednáší z paměti literární texty (básničky) • vyjadřuje své pocity z přečteného textu, reflektuje četbu a sdílí své pocity s ostatními, hodnotí a srovnává • porovná text psaný v próze a v poezii, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění podle typických znaků • vytvoří ilustraci, domyslí konec příběhu 	<ul style="list-style-type: none"> • technika hlasitého čtení, výrazné čtení, říkanky, básničky pro děti, rým a rytmus, modulace hlasu, zapamatování slyšeného, zapamatování přečteného • pravda a fikce v textu, hodnoty, pocity autora a čtenáře, kladné a záporné hodnocení, kladný a záporný hrdina • hledá a tvoří rýmy, typické znaky pohádek, přísloví • práce s literárními texty prozaickými i veršovanými, návštěva divadelního či filmového představení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu
2. období (druhé trojročí)

SLOHOVÁ A KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA (4. – 5. ročník)		
<i>Očekávané výstupy – Žák...</i>	<i>Dílčí školní výstupy - Žák...</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> • čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas • rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodného pro daný věk, podstatné informace zaznamenává • posuzuje úplnost, či neúplnost jednoduchého sdělení • reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta • vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku • rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě • volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy, a tempo podle svého komunikačního záměru • rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji využívá podle komunikační situace • píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry • sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • čte rozličné texty zaměřené na děti, texty krásné či populárně naučné literatury s udržení pozornosti, zajímá se o knihy a čte pravidelně knihy • shrne podstatnou informaci, odliší nosnou myšlenku od dílčí, zaznamená kresbou, ústně, či psaním podstatu čteného textu • posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení • převede stručně děj, shrne obsah, pozná podstatná fakta a zapamatuje si je • vede dialog, účastní se diskuse, věcně telefonuje • sestaví stručný vzkaz • vyhledá a srovnává reklamy, odhalí manipulaci v reklamě, vytváří a prezentuje vlastní reklamy • čte se správným přízvukem, přirozenou intonací, vhodným tempem • odliší spisovnou a nespisovnou češtinu • dbá na zdvořilou komunikaci • píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry • píše čitelně, dodržuje formální úpravu • člení text na odstavce, dodržuje 	<ul style="list-style-type: none"> • uvědomělé čtení nahlas, pravidelné čtení potichu, výběr knih k četbě • odlišení přímé řeči hlasem • shrnutí základní myšlenky, kladení otázek v souvislosti s textem, klíčová slova, hlavní postava, zápletka • úplná informace, chybějící informace, chybná sdělení • vlastní vnímání a hodnocení textu, rozbor textu • dialog, zásady zdvořilého vedení rozhovoru • reklama • hlasité a tiché dění, vědomá modulace hlasu, přímá řeč • jazyk spisovný a nespisovný, základní komunikační pravidla (pozdrav, prosba, poděkování, přání) • popis, vypravování, pohádka, básnička • osnova vypravování podle dějové posloupnosti

	záměrně dějovou posloupnost	
--	-----------------------------	--

SLOHOVÁ A KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA (6. ročník)

Očekávané a dílčí školní výstupy – Žák...

Učivo + téma

- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů
- v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát

- verbální a neverbální prostředky komunikace
- mluvní cvičení
- práce s texty
- řečová cvičení
- slohová cvičení
- slohové práce
- spisovný a nespisovný jazyk
- vypravování, líčení, úvaha, popis, zpráva a oznámení, poznámka, výpisek, výtah, referát, dopis, žádost, pozvánka

JAZYKOVÁ VÝCHOVA (4. - 5. ročník)

Očekávané výstupy – Žák...

Dílčí školní výstupy - Žák...

Učivo + téma

- *vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty*
- *odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí*

- vyhledává podmět a přísudek jako základní skladební dvojici
- vyhledává několikanásobný, nevyjádřený podmět, podmět rozvitý
- odliší větu jednoduchou a

- podmět, přísudek
- skladba: věta jednoduchá, souvětí, vzorce, spojky, spojovací výrazy
- spojky a spojovací výrazy
- vyjmenovaná slova a slova příbuzná
- koncovky podstatných a přídavných jmen

<ul style="list-style-type: none"> • užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje • píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách • zvládá základní příklady syntaktického pravopisu 	<p>souvětí</p> <ul style="list-style-type: none"> • užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje • píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách • pravopisně správně píše i/y/a v koncovkách přičestí minulého a přítomného 	<ul style="list-style-type: none"> • vzory podstatných jmen • shoda přísudku s podmětem
---	---	---

JAZYKOVÁ VÝCHOVA (6. ročník)		
Očekávané a dílčí školní výstupy - Žák...	Učivo + téma	
<ul style="list-style-type: none"> • využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace • třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci • rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí 	<ul style="list-style-type: none"> • pravopisná cvičení, diktáty • tvarosloví, pravopis • slovní druhy ohebné a neohebné • podstatná jména - podstatná jména konkrétní a abstraktní, podstatná jména pomnožná, hromadná, látková, podstatná jména obecná a vlastní, odchylky od pravidelného skloňování podstatných jmen • přídavná jména - druhy přídavných jmen, pravopis koncovek přídavných jmen, stupňování přídavných jmen, skloňování přídavných jmen • zájmena - druhy zájmen, skloňování zájmen dle vzorů ten a náš, skloňování zájmena jenž, týž, tentýž • skladba, základní větné členy, rozvíjející větné členy, věta jednoduchá a souvětí, tvoření vět, přímá řeč 	

LITERÁRNÍ VÝCHOVA (4.-5. ročník)		
Očekávané výstupy – Žák...	Dílčí školní výstupy - Žák...	Učivo + téma
<ul style="list-style-type: none"> • vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je • volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma • rozlišuje různé typy uměleckých 	<ul style="list-style-type: none"> • vede si zápisky z četby • volně reprodukuje text • podle svých schopností tvoří vlastní literární text na dané téma • rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů 	<ul style="list-style-type: none"> • vlastní a společná četba rozličných literárních textů • vlastní tvorba textů, volná parafráze textů • literární druhy a žánry (poezie, próza, divadelní hra, povídka, pověst, báje apod.) • rozbor literárního textu, přiměřené literární

<ul style="list-style-type: none"> <i>a neuměleckých textů</i> <i>při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> při jednoduchém rozboru literárních textů používá literární pojmy 	pojmy (podle textu)
---	---	---------------------

LITERÁRNÍ VÝCHOVA (6. ročník)	
<i>Očekávané a dílčí školní výstupy - Žák...</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> <i>uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> četba literárních ukázek orientace v textu literárních druhů a žánrů interpretace uměleckého díla
<ul style="list-style-type: none"> <i>formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</i> 	<ul style="list-style-type: none"> četba literárních ukázek, divadelní a filmové představení práce s literárním textem diskuze o uměleckém díle
<ul style="list-style-type: none"> <i>tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tvořivé psaní
<ul style="list-style-type: none"> <i>vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</i> 	<ul style="list-style-type: none"> návštěva knihovny, výukové programy knihovny

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu
3. období (třetí trojročí)

SLOHOVÁ A KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA (7. ročník)	
<i>Očekávané a dílčí školní výstupy - Žák...</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru • využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů 	<ul style="list-style-type: none"> • slohová cvičení, slohové práce, spisovný a nespisovný jazyk • vypravování, popis, zpráva a oznámení; výpisky, výtah, dopis, životopis, žádost, pozvánka • verbální a neverbální prostředky komunikace, mluvní cvičení • popis, charakteristika, zpráva a oznámení, výpisky
SLOHOVÁ A KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA (8. ročník)	
<i>Očekávané a dílčí školní výstupy - Žák...</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> • v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování • odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji 	<ul style="list-style-type: none"> • výtah, dopis, životopis, žádost, pozvánka, proslov, vypravování, diskuze • výklad, odborné názvy (termíny), práce s informačními zdroji; výtah; práce s internetem a dalšími informačními zdroji • mluvní cvičení, komunikační situace, autor, adresát, jazykové prostředky • mluvený a psaný projev, proslov, pravidla dialogu, diskuze - zásady diskuze, řízení diskuze • poznámka, výpisek, výtah, referát
SLOHOVÁ A KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA (9. ročník)	
<i>Očekávané a dílčí školní výstupy - Žák...</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj • dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci • zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu • využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát 	<ul style="list-style-type: none"> • úvaha – aktuální společenské jevy • publicistický styl, publicistické útvary • diskuze • slohové postupy a útvary užívané v různých komunikačních oblastech a situacích • tropy a figury

JAZYKOVÁ VÝCHOVA (7. ročník)

<p>Očekávané a dílčí školní výstupy - Žák...</p> <ul style="list-style-type: none"> • spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova • samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami • správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci • rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí • rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště • v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí • spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova 	<p>Učivo + téma</p> <ul style="list-style-type: none"> • slova přejatá (výslovnost, pravopis) • práce s jazykovými příručkami, pravopis • slovník spisovné češtiny, spisovný a nespisovný jazyk • příslovce, příslovečné spřežky, stupňování příslovcí • předložky, spojky, částice, citoslovce • skladba, základní větné členy, rozvíjející větné členy • věta jednoduchá a souvětí, tvoření vět, přímá řeč
<p>JAZYKOVÁ VÝCHOVA (8. ročník)</p>	
<p>Očekávané a dílčí školní výstupy - Žák...</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování • zvláště v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí • spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova • rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh • v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí 	<p>Učivo + téma</p> <ul style="list-style-type: none"> • opakování o hláskách • spisovná a nespisovná výslovnost • zvuková stránka slova a věty • slova přejatá (výslovnost, pravopis) • práce s jazykovými příručkami, pravopis • slovník spisovné češtiny, spisovný a nespisovný jazyk • skladba, základní větné členy, rozvíjející větné členy • věta jednoduchá a souvětí, tvoření vět, přímá řeč • hlavní věta, vedlejší věta, druhy vět vedlejších • stavba slova, slootovorba • nauka o tvoření slov; odvozování, skládání, zkracování slov • přenesená pojmenování; metafora, metonymie, synonyma, antonyma, homonyma • pravopisná cvičení, diktáty
<p>JAZYKOVÁ VÝCHOVA (9. ročník)</p>	

<i>Očekávané a dílčí školní výstupy - Žák...</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémách • využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace • rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí • v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí 	<ul style="list-style-type: none"> • český jazyk, slovanské jazyky • slova přejatá, výslovnost, pravopis a skloňování slov přejatých • zvuková stránka jazyka – fonetika a fonologie • tvoření slov; útvary českého jazyka; jazyková kultura • přenesená pojmenování; metafora, metonymie, synekdocha, oxymóron, synonyma, antonyma, homonyma, frazémy • skladba - věta jednoduchá podle členitosti, větný ekvivalent, • skladba - souvětí podřadné, souřadně spojené věty vedlejší, interpunkce ve větě jednoduché, interpunkce v souvětí • souvětí souřadné, významové poměry mezi větami hlavními, interpunkce mezi větami hlavními • grafické znázornění stavby věty jednoduché a souvětí • grafické znázornění složitějšího souvětí • procvičování pravopisných jevů se zaměřením na obtížnější příklady interpunkce
LITERÁRNÍ VÝCHOVA (7. ročník)	
<i>Očekávané a dílčí školní výstupy - Žák...</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora • formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo • tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie 	<ul style="list-style-type: none"> • literární teorie, historie, směry, autoři, díla • výrazný přednes, dramatizace textu • návštěva divadelního představení • návštěva filmového představení • diskuze o uměleckých dílech • tvorba vlastního textu, čtenářský deník

LITERÁRNÍ VÝCHOVA (8. ročník)	
<i>Očekávané a dílčí školní výstupy - Žák...</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele 	<ul style="list-style-type: none"> literární teorie, historie, směry, autoři, díla výrazný přednes; dramatizace textu návštěva divadelního, filmového představení diskuze o uměleckých dílech, diskuze o literatuře tvorba vlastního textu, čtenářský deník kýč v literatuře funkce jednotlivých literárních žánrů a jejich představitelé
LITERÁRNÍ VÝCHOVA (9. ročník)	
<i>Očekávané a dílčí školní výstupy - Žák...</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele 	<ul style="list-style-type: none"> literární teorie, historie, směry, autoři, díla kýč v literatuře diskuze o literatuře méně známé literární pojmy, jejich porovnání funkce jednotlivých literárních žánrů a jejich představitelé adaptace literárních děl, divadelní, filmová a televizní tvorba

Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- klademe důraz na čtení s porozuměním
- rozvíjíme u žáků pozitivní vztah k četbě
- soustředujeme se na práci žáků s textem
- učíme žáky vyjádřit své pocity z přečteného textu
- učíme žáky vybrat z textu zásadní informace
- rozvíjíme schopnost žáků předat základní informace ostatním
- rozvíjíme schopnost žáků orientovat se v množství informací
- vedeme žáky k sebehodnocení

2. Kompetence k řešení problémů

- směřujeme žáky k tomu, aby našli ve svém textu odlišnosti a chyby a hledali zdůvodnění pro správné řešení
- necháváme žáky samostatně připravovat některé akce – využívání, realizace nápadů
- učíme žáky analyzovat problém, jeho podstatu a příčinu, navrhnout cesty k řešení a vybrat optimální variantu, umět toto řešení obhájit postup řešení pojmenovat a opakovaně využít
- vedeme žáky k sebehodnocení
- vedeme žáky k využití získaných vědomostí a dovedností při řešení problémů, aby sami našli pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy

3. Kompetence komunikativní

- učíme žáky používat vhodnou formulaci vzhledem k účelu i k posluchači sdělení / nebát se uplatnit svůj názor / použít k tomu vhodnou formu
- učíme žáky vhodně komunikovat navzájem, s učiteli i s ostatními dospělými používat vhodné výrazy a slovní spojení
- vedeme žáky k efektivní, srozumitelné komunikaci, směřující k vzájemnému porozumění
- vedeme žáky k aktivnímu naslouchání, přijímání i vytváření popisné zpětné vazby,
- vedeme žáky k dovednosti diskutovat, vážit si partnera diskuse a tolerovat odlišnost názoru
- rozvíjíme schopnost vyjadřovat myšlenky i názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně
- rozšiřujeme a aktivizujeme slovní zásobu při dostatečně pestré nabídce komunikačních příležitostí

4. Kompetence sociální a personální

- v četbě se soustředíme na případné příklady chování a jednání hrdinů
- vedeme žáky ke srovnávání četby s realitou / k vytvoření harmonických vztahů ve třídě, k pomoci slabším
- vedeme žáky ke spolupráci při společných rozhovorech na elipse, ke schopnosti naslouchat, respektovat jiný názor
- vedeme žáky k překonávání překážek, řešení problémů
- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení

- vytváříme - příležitosti k diskusi se spolužáky i pedagogy, k příležitosti pro práci ve dvojicích, skupinkách, či týmech na společném úkolu
- věkově smíšený kolektiv vytváří příležitosti k vyšší úrovni učení - učení druhých
- učíme žáky schopnosti uplatnit se v kolektivu – rozhovory na elipse
- učíme žáky uplatnit své znalosti a schopnosti v praktickém životě

5. Kompetence občanské

- vedeme žáky k zájmu o dění ve společnosti
- vedeme žáky k respektu a toleranci odlišnosti, k hrdosti na svou vlast a její historický i kulturní význam
- vzbuzujeme v nich potřebu pomáhat lidem, upevňujeme v kolektivu demokracii v mezích pevných pravidel
- prostřednictvím literárních textů českých i zahraničních autorů podporujeme zájem o národní dědictví
- podporujeme tvorbu tvořivého literárního projevu, recitaci, četbu a další kulturní aktivity

6. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k zodpovědnosti za výsledky své práce
- vedeme žáky k hodnocení vlastních pracovních výsledků
- při práci rozvíjíme schopnost žáků využívat nabytých vědomostí a dovedností a pozitivní vztah k práci a trpělivost při dokončení úkolu

11.1.2 Vyučovací předmět Cizí jazyk CJ 1– Anglický jazyk

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace - Vzdělávací obor Cizí jazyk

Charakteristika předmětu

Vzdělávací obor Anglický jazyk je zaměřen na osvojení základů komunikace v angličtině, s důrazem na jeho konverzační mluvenou podobu a dále také na osvojení základů psané formy cizího jazyka. Výuka gramatiky následuje až po poslechových a konverzačních začátcích. Cílem je skutečnost, kdy je žák schopen se v anglicky mluvícím prostředí domluvit, a dokáže reagovat na běžně používané otázky či pokyny a konverzovat o jednoduchých tématech. Ve výuce se kromě témat základní konverzace (rodina a domov, čísla, barvy, zájmy a volný čas, příroda a zvířata, kalendář, věci kolem nás) odráží témata projektového vyučování, což přispívá k celistvému uchopení daného tématu. Jednotlivá témata se opakují, a tím i příležitost si učivo v dalších letech zopakovat, upevnit a rozšířit.

Ve třídě je přítomen anglický lektor, který pracuje jak s celou třídou, tak i se skupinami a jednotlivci. Organizuje výuku, zadává a kontroluje úkoly, zajišťuje práci na krátkodobých a dlouhodobých projektech. Žáci nejdříve spoluvytvářejí a postupně přebírají zodpovědnost za výuku, projekty.

Výuka anglického jazyka se prolíná různými předměty. Od tělesné a výtvarné výchovy k matematice až ke kosmické výchově. Tematické okruhy těchto předmětů zajišťují přirozenou slovní zásobu žáků. Slovní zásoba je doplňována praktickou výukou základních gramatických jevů a prvky z hudební a dramatické výchovy. Písničky, říkadla, hry žáky motivují a zároveň umožňují zapamatování nově nabytých znalostí, frází, procvičení výslovnosti.

Od třetího ročníku se žáci začínají seznamovat s psanou formou jazyka a s rozdíly mezi psaným a mluveným jazykem. Výuka se opírá o zažitě znalosti a zaměřuje se na známá témata, zdokonaluje se výslovnost. Pokud je v možnostech školy (finančních i organizačních), začleňuje do výuky rodilé mluvčí či zahraniční studenty. Od 3. ročníku žáci začínají pracovat také s učebnicí, která je doplňkem, vodítkem i uceleným zdrojem informací.

Výuka cizího jazyka probíhá ve věkově smíšené skupině, kdy se často uplatňuje vzájemné učení a motivace, ale také individuální práce jednotlivce, či práce ve dvojicích.

Organizační členění na 1. stupni:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině 1. - 3. ročník a 4. - 5. ročník v úzké spolupráci s 6. ročníkem.

Výuka většinou probíhá ve třídě a je možná i mimo budovy školy. Jazykový materiál mají žáci k dispozici k samostatné práci i kdykoli v průběhu týdne.

Organizační členění na 2. stupni:

Výuka anglického jazyka probíhá ve třídě v úzké spolupráci s jednotlivými ročníky, v blízkém okolí školy, popřípadě v terénu, ve spolupráci s jinými organizacemi, pokud si to žádá téma výuky (žáci 6. ročníku zpravidla úzce spolupracují s žáky 4. a 5. ročníku).

Žákům jsou nabízeny i mimoškolní aktivity, např. soutěže, exkurze, výlety, filmová a divadelní představení, workshopy.

Ve vyučovacím procesu je využito různých metod, stylů výuky a organizačních forem (zejména skupinová práce s prvky kooperativní výuky a práce ve dvojicích při řešení projektových témat, ale také samostatná práce, individuální a frontální výuka při osvojování především gramatických struktur). Díky rozmanitosti jsou respektovány diferencované učební styly žáků.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. období (první trojročí)

Anglický jazyk (1. - 3. ročník)		
RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
Očekávané výstupy	Dílčí školní výstupy	Učivo + téma
<ul style="list-style-type: none"> vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby, rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova pochozí obsah jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění používá abecední slovník, učebnice 	<ul style="list-style-type: none"> vyslovuje foneticky správně, přečte slova, věty a jednoduché texty vytváří jednoduché fráze, otázky (How are you? How old are you? What is your name?) a odpovídá na ně, užívá slovesa TO ... přídavná jména, číslovky 1 - 100, člen používá abecední slovník (knižní i elektronický) 	<ul style="list-style-type: none"> abeceda, spelování jména a jednoduchých slov, časování slovesa BÝT určitý/neurčitý člen, základní předložky, témata: barvy, příroda, počasí, kalendář a čas překládání slovíček do angličtiny

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

2. období (druhé trojročí)

Anglický jazyk (4. - 5. ročník)		
RECEPTIVNÍ, ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
Očekávané výstupy	Dílčí školní výstupy	Učivo + téma
<ul style="list-style-type: none"> rozumí slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů a využívá je při své práci čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu vyhledává v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku 	<ul style="list-style-type: none"> hovoří v rámci probíraného tématu, vytvoří větu oznamovací, tázací a zápornou reaguje na poslech, vyjádří názor, poskytne zpětnou vazbu přečte souvislý text na dané téma, zodpoví otázku, položí otázku reaguje na četbu, kriticky ohodnotí text (je/není pravda) 	<ul style="list-style-type: none"> rodina, zájmy, profese, obchod, ekologie a příroda, doprava, oblékání, části těla, národnosti, kontinenty příkazy a povely - např. „Come here!“ Bye – bye!, yes – no, slovesa TO HAVE GOT, TO BE, TO HAVE poslechové materiály (film, nahrávky, písničky)

<ul style="list-style-type: none"> • používá dvojjazyčný slovník 	<ul style="list-style-type: none"> • vyhledá neznámá slovíčka ve slovníku, přeloží česká slova do angličtiny s pomocí slovníku 	<ul style="list-style-type: none"> • texty v anglickém jazyce • práce se slovníkem (knižním i elektronickým)
PRODUKTIVNÍ, ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Dílčí školní výstupy</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> • sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů • reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace • obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu 	<ul style="list-style-type: none"> • vypráví o sobě, zájmech, rodině • obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu 	<ul style="list-style-type: none"> • jméno, adresa, e-mail, národnost, věk • osobní zájmena, přivlastňovací zájmena • přítomný čas průběhový/prostý • předložky • oznamovací věta, tázací věta, záporná věta oznamovací i tázací • slovní zásoba (antonyma a synonyma)
INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Dílčí školní výstupy</i>	<i>Učivo + téma</i>
<ul style="list-style-type: none"> • aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci 	<ul style="list-style-type: none"> • používá kladné i záporné věty, pozdravy, představí se, omluví se, poděkuje, popřeje, rozloučí se, předá jednoduché informace o sobě 	<ul style="list-style-type: none"> • pozdravy, poděkování, představování • dopis, pozdrav – pohled • omluvení se • blahopřání
Anglický jazyk (6. ročník)		
RECEPTIVNÍ, ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		Práce s textem, slovníkem, poslechem
<ul style="list-style-type: none"> • rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci • čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu • rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky • zachytí konkrétní informace v pomalu a zřetelně vyslovovaném projevu, který se týká 		Společenská konverzace Prezentace Gramatika: <ul style="list-style-type: none"> • sloveso „být“ v minulém čase přítomné časy, minulý čas prostý,

<p><i>osvojovaných témat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, která se týkají např. orientace, upozornění, zákazu a časových údajů • odvodí z kontextu pravděpodobný význam neznámých slov vyskytujících se v textu • vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech • najde konkrétní informace číselné i nečíselné povahy v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům • vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku 	<ul style="list-style-type: none"> • uzavřené (ano/ne) a otevřené (tázací zájmena) otázky v přítomnosti i minulosti • frekvenční příslovce řadové číslovky • neurčitá zájmena • základní rozdíl mezi počítatelnými a nepočítatelnými podstatnými jmény • stupňování přídavných jmen
<p>PRODUKTIVNÍ, ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p>	<p>Slovní zásoba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • domácí práce a činnosti volnočasové aktivity • měsíce v roce, data • druhy a popis divokých zvířat • činnosti o prázdninách • doprava, cestování, jídlo • slovesa každodenních činností • geografické útvary, místa a názvy • počasí • přídavná jména popisující kvalitu, vlastnosti vzhled věcí, lidí, míst film a zábava
<ul style="list-style-type: none"> • sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení, týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy • pohovoří o oblíbených lidech, činnostech, o místě, kde bydlí, o zvířatech, o události, která se mu stala - podle předem připravené osnovy a za použití obrázků jednoduše a v krátkých větách popíše místa, osoby, události a věci, vztahující se k tematickým okruhům • zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají osvojovaných témat, • vypráví jednoduchý příběh nebo událost ze svého každodenního života 	<p>Tematické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jídlo a stravování, počasí, kalendářní rok, zvířata, cestování, lidé kolem mě, svět kolem mě, zeměpisná místa
<p>INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • jednoduchým způsobem se domluví v každodenních situacích • poskytne a zjistí informace týkající se činností, míst, lidí a času za použití slovních spojení a vět • zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích • zapojí se do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých se domluví na tom, co bude dělat, kam půjde a na podobné výpovědi reaguje • přítomnosti a minulosti předpřítomný čas (základní/nejčastější použití) podmínkové souvětí rvního typu přítomný trpný rod vyjádření účelu 	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

3. období (třetí trojročí)

Anglický jazyk (7. - 9. ročník)	
RECEPTIVNÍ, ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI	Práce s textem, slovníkem, poslechem Společenská konverzace Prezentace
<ul style="list-style-type: none">• rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci• čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu• rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpoví na otázky• zachytí konkrétní informace v pomalu a zřetelně vyslovovaném projevu, který se týká osvojovaných témat• porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, která se týkají např. orientace, upozornění, zákazu a časových údajů• odvodí z kontextu pravděpodobný význam neznámých slov vyskytujících se v textu• vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech• najde konkrétní informace číselné i nečíselné povahy v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům• vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku	7. ročník : Gramatika: <ul style="list-style-type: none">• rozdíl mezi počítatelnými a nepočítatelnými podstatnými jmény• minulý čas prostý vyjádření záměru pomocí will, vyjádření rozhodnutí pomocí going to, měl bych/neměl bych, modální slovesa (muset – nesmět – nemuset), použití určitého a neurčitého členu, příslovce místa, času, spojky, prostředky časové textové návaznosti Slovní zásoba: <ul style="list-style-type: none">• bydlení, domy služby a věci ve městě, nakupování a produkty, mezilidské vztahy, zdraví a nemoci, vlastnosti, etapy života, práce a pracoviště, přírodní katastrofy, nehody
PRODUKTIVNÍ, ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI	Tematické okruhy: <ul style="list-style-type: none">• zdraví a životní styl, služby, povolání, volný čas, příroda, životní cyklus, mezilidské vztahy
<ul style="list-style-type: none">• sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení, týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy• pohovoří o oblíbených lidech, činnostech, o místě, kde bydlí, o zvířatech, o události, která se mu stala - podle předem připravené osnovy a za použití obrázků jednoduše a v krátkých větách popíše místa, osoby, události a věci, vztahující se k tematickým okruhům• zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají osvojovaných témat,• vypráví jednoduchý příběh nebo událost ze svého každodenního života	8. ročník : Gramatika: <ul style="list-style-type: none">• minulý čas prostý a průběhový sloveso + ing nebo infinitiv, vyjádření plánované činnosti – going to, ustálené slovní spojení s určitým členem a bez, použití výrazu “used to“, modální slovesa

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- *jednoduchým způsobem se domluví v každodenních situacích*
- *poskytne a zjistí informace týkající se činností, míst, lidí a času za použití slovních spojení a vět*
- *zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích*
- *zapojí se do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých se domluví na tom, co bude dělat, kam půjde a na podobné výpovědi reaguje*
- *přítomnosti a minulosti předpřítomný čas (základní/nejčastější použití) podmínkové souvětí prvního typu přítomný trpný rod vyjádření účelu*

Slovní zásoba:

- materiály, sportovní a kulturní události, životní prostředí, média, ICT, životní události, odpočinek a rekreace, zvyky, cestování, vzdělávací systém

Tematické okruhy:

- životní prostředí, volný čas, události, cestování, media a komunikace, kultura, vzdělávání

9. ročník:

Gramatika:

- minulý čas prostý a průběhový, vyjadřování budoucnosti (going to, will), uzavřené (ano/ne) a otevřené (tázací zájmena) otázky

Slovní zásoba:

- stravování, sporty a životní styl povaha a vzhled, povolání a pracoviště, zeměpisné charakteristiky, zdraví a nemoci, zábava, generační soužití, struktura společnosti, online komunikace

Tematické okruhy:

- zdravý životní styl, volba povolání, naše země, osobní charakteristika, umění a kultura, životní cyklus, ochrana přírody, společnost, komunikační technologie, cestování

11.1.3 Vyučovací předmět Cizí jazyk CJ 2 – Německý jazyk

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace - Vzdělávací obor Druhý cizí jazyk

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu 2. stupeň (třetí trojročí)

Německý jazyk (7. - 9. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
	7. ročník
POSLECH S POROZUMĚNÍM	Gramatika
<ul style="list-style-type: none">rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na něrozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporurozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	<ul style="list-style-type: none">podstatná jména, slovesa, jednoduché věty, osobní zájmena Slovní zásoba, témata <ul style="list-style-type: none">čísla, barvy, kalendář a čas, ovoce, zelenina (antonyma a synonyma)práce se slovníkem Společenský styk <ul style="list-style-type: none">představení se, pozdravyjméno, adresa, e-mail, národnost, věk
MLUVENÍ	8. ročník
<ul style="list-style-type: none">zapojí se do jednoduchých rozhovorůsdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných tématodpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	Gramatika <ul style="list-style-type: none">přivlastňovací zájmena, předložky, přídavná jménaoznamovací věta, tázací věta, Slovní zásoba, témata <ul style="list-style-type: none">jídlo, cestování, nakupování, lidské tělo (antonyma a synonyma)práce se slovníkem Společenský styk <ul style="list-style-type: none">společenské fráze
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM	9. ročník
<ul style="list-style-type: none">rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynůmrozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématůmrozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	
PSANÍ	
<ul style="list-style-type: none">vyplní základní údaje o sobě ve formulářinapíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	

<ul style="list-style-type: none"> • <i>stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení</i> 	<p>Gramatika</p> <ul style="list-style-type: none"> • přivlastňovací zájmena, předložky, přídavná jména • oznamovací věta, tázací věta, <p>Slovní zásoba, témata</p> <ul style="list-style-type: none"> • jídlo, cestování, nakupování, lidské tělo (antonyma a synonyma) • práce se slovníkem <p>Společenský styk</p> <ul style="list-style-type: none"> • společenské fráze
--	--

Charakteristika učiva německého jazyka společné pro všechny ročníky

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí
- mluvnice a psaní – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Výchovné a vzdělávací strategie – výuka cizích jazyků

Všechny zásadní postupy, které povedou v daných předmětech k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák aktivně užívá dvojjazyčný slovník
- žák používá slovní zásobu z denního, běžného života (filmy, písničky, zprávy v angličtině) a poslouchá, vnímá v původním znění

2. Kompetence k řešení problémů

- žák prostřednictvím jednoduchých rozhovorů je veden k dovednosti vyřešit problém i v cizojazyčném prostředí
- žák řeší situace odehrávající se v cizojazyčném prostředí (častá komunikace v angličtině doprovázená gesty, mimikou)
- žák klade a zodpovídá otázky

3. Kompetence komunikativní

- žák je veden k rozvoji schopnosti formulovat v cizím jazyce otázku
- žák je veden k rozvoji schopnosti vést v cizím jazyce jednoduchý rozhovor
- žák je veden ke schopnosti reprodukovat na přiměřené úrovni text
- žák je veden ke vzájemné komunikaci a spolupráci

4. Kompetence sociální a personální

- žák je veden k efektivní spolupráci
- žák je veden k respektování různých názorů, naslouchání druhým

5. Kompetence občanské

- žák je veden žáky k pochopení odlišných kultur, respektování tradic, kulturního a historického dědictví cizích zemí

6. Kompetence pracovní

- žák je veden k práci s jazykovými příručkami, slovníky, výukovými programy na PC

11.1.4 Vyučovací předmět Matematika

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace - Vzdělávací obor Matematika a její aplikace

Charakteristika předmětu

- matematika je pojmána především jako nástroj pro řešení praktických situací
- žák se učí přirozeně od lidí a věcí, kterými je obklopen
- pracuje s didaktickými pomůckami, které mají svou posloupnost
- empirická zkušenost předchází pojmy a definice
- je kladen důraz na smyslový prožitek, experimentování, samostatné objevování
- hledání a poznání strukturovaného systému - klasifikace, analýzy vlastností
- důraz na umění využít (aplikaci) získaných dovedností

Základní škola navazuje na nepřímou přípravu z MŠ (DS) Montessori, kde se s matematikou děti setkávají ve cvičeních:

- praktického života
- se smyslovým materiálem
- s jazykovým materiálem

Žáci postupně přechází od konkrétních materiálů k abstraktním pomůckám a začínají využívat pracovní sešity. Různé početní úkony a operace jsou také součástí projektového vyučování tak, aby žáci matematiku co nejdříve vnímali jako nedílnou součást života.

Matematické pomůcky mají svou metodiku a s její pomocí se žák postupně učí názvy číslic k postupnému propojení abstraktního pojmu, k propojení a pochopení početních operací a vzorců. Pomůcky jsou řazeny podle obtížnosti a každý pedagog musí vědět, ke které se žák musí vrátit, když nepochopí další krok. Pomůcky je možno přeskokovat podle senzitivních fází vývoje jednotlivých dětí a jít vstříc matematickému zájmu žáka.

Organizační rozčlenění předmětu:

Výuka matematiky probíhá ve věkově smíšené skupině, kdy se často uplatňuje skupinové vyučování, ale také individuální práce jednotlivce či práce ve dvojicích či větších skupinách. Výuka většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy, v přírodě, či na výstavách.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. období (první trojročí)

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	
Číslo a početní operace (1. – 3. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"><i>používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků</i><i>čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti</i><i>užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose</i><i>provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly</i><i>řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace</i>	<ul style="list-style-type: none">přiřazování čísla k množství a množství k číslu v oboru do tisíce v oboru přirozených číselčtení a zápis čísla v desítkové soustavě, porovnávání ($>$, $<$, $=$) v oboru do tisíce v oboru přirozených číselpočítání po stovkách, desítkách, jednotkáchurčování stovek, desítek, jednotekčtení a zápis, sčítání a odčítání trojčiferných číselzáznam na číselné ose, sčítání a odčítání, násobení a dělení (malá násobilka), násobení jednociferného a dvojciferného čísla s jednou desítkou
Geometrie v rovině a v prostoru (1. – 3. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"><i>rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci</i><i>porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky</i><i>rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině</i>	<ul style="list-style-type: none">základní útvary v rovině - lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružniceporovnávání velikosti útvaru, měření délky úsečky mm, cm, dmvzájemná poloha dvou přímek - rovnoběžky, různoběžky, kolmicerovinné obrazce ve čtvercové síti
Závislosti a práce s daty (1. – 3. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"><i>orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času</i><i>popisuje jednoduché závislosti z praktického života</i><i>doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel</i>	<ul style="list-style-type: none">orientování se v čase (s, min, h, den), určování a měření času, provádí převody jednotekzávislosti a jejich vlastnostipráce s údaji, tabulky, ceníky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

2. období (druhé trojročí)

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	
Číslo a početní operace (4. – 5. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none">• využívá při pamětném i písemném počítání komunkativnost a asociativnost sčítání a násobení• provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel• zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel• řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel• modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku• porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem• přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose• porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose• vyhledává, sbírá a třídí data	<ul style="list-style-type: none">• principy asociativnosti a komunkativnosti, číselná osa, posloupnost• sčítání a odčítání do milionu, písemné násobení jednociferným až čtyř ciferným číslem, dělení dvojčiferným číslem• zaokrouhlování na desítky, stovky, tisíce, desetitisíce, statisíce, miliony, odhady a kontrola výsledků v oboru přirozených čísel• slovní úlohy s jednou a dvěma početními operacemi• čtení, zapisování zlomku, část, celek• sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem• čtení, zapisování, přiřazení na číselnou osu, porovnávání, sčítání• zápis na číselné ose +100 / -100; využití v běžném životě• práce s daty, měření teploty, pozorování dat a kritérií
Geometrie v rovině a v prostoru (4. – 5. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none">• narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce• sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran• sestrojí rovnoběžky a kolmice• určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu• rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	<ul style="list-style-type: none">• práce s geometrickými útvary, značení a konstrukce• délka úsečky, jednotky délky a její převody• rovnoběžky, různoběžky, kolmice a jejich konstrukce a zápis• jednotky obsahu, obsahy geometrických rovinných tvarů• osová souměrnost

Závislosti a práce s daty (4. – 5. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> orientuje se v čase provádí jednoduché převody jednotek popisuje jednoduché závislosti z praktického života doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel vyhledává, sbírá a třídí data čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy 	<ul style="list-style-type: none"> čas (s, min, h, den), určování a měření času, převody jednotek (délky, hmotnosti, objemu, času) závislosti a jejich vlastnosti práce s údaji, tabulky, ceníky práce s daty, měření teploty, pozorování dat a kritérií tabulky, grafy a diagramy, proměnná, sestavování tabulek, konstrukce grafů, souřadnice, sloupové diagramy
Nestandardní aplikační úlohy a problémy (4. – 5. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky 	<ul style="list-style-type: none"> slovní úlohy s netradičními postupy, logické úlohy, magické čtverce, rébusy
MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	
Číslo a proměnná (6. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> provádí početní operace v oboru přirozených a desetinných čísel zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) 	<ul style="list-style-type: none"> všechny matematické operace, pamětné i písemné početní operace, slovní úlohy, dělitelnost přirozených čísel prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti desetinná čísla - čtení a psaní, porovnávání, číselná osa, matematické operace rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě
Závislosti, vztahy a práce s daty (6. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních 	<ul style="list-style-type: none"> závislosti a data

<p>vztahů - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovnává soubory dat 	<ul style="list-style-type: none"> • příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr
<p>Geometrie v rovině a v prostoru (6. ročník)</p>	
<p>Očekávané výstupy</p>	<p>Učivo</p>
<ul style="list-style-type: none"> • zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku • charakterizuje a třídí základní rovinné útvary • určuje velikost úhlu měřením a výpočtem • odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů • načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar 	<ul style="list-style-type: none"> • rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), druhy úhlů, vzdálenost bodu od bodu, bodu od přímky a přímky od přímky, trojúhelníková nerovnost, konstrukce trojúhelníku • shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků); konstrukce v osově souměrnosti, středově souměrnosti • prostorové útvary - kvádr, krychle • metrické vlastnosti v rovině a v prostoru
<p>Nestandardní aplikační úlohy a problémy (6. ročník)</p>	
<p>Očekávané výstupy</p>	<p>Učivo</p>
<ul style="list-style-type: none"> • užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací • řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<ul style="list-style-type: none"> • číselné a logické řady • číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu
3. období (třetí trojročí)

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	
Číslo a proměnná (7. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu • zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor • modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) 	<ul style="list-style-type: none"> • všechny matematické operace, pamětné i písemné početní operace, slovní úlohy, dělitelnost přirozených čísel, kritéria dělitelnosti • celá čísla – čísla navzájem opačná, číselná osa • desetinná čísla (čtení a psaní, porovnávání, číselná osa, matematické operace • zlomky (na číselné ose, matematické operace se zlomky, porovnávání, slovní úlohy) • rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek • poměr • měřítko, úměra, trojčlenka
Závislosti, vztahy a práce s daty (7. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • přímá úměrnost, nepřímá úměrnost
Geometrie v rovině a v prostoru (7. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku • charakterizuje a třídí základní rovinné útvary • určuje velikost úhlu měřením a výpočtem • odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných 	<ul style="list-style-type: none"> • rovinné útvary – kružnice, kruh, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků) • konstrukce v osově souměrnosti, středové souměrnosti

<p><i>útvary</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar</i> • <i>využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh</i> • <i>načrtne a sestrojí rovinné útvary</i> • <i>užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků</i> • <i>určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti</i> • <i>odhaduje a vypočítá objem a povrch těles</i> • <i>načrtne a sestrojí síť základních těles</i> • <i>načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině</i> • <i>analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu</i> 	
<p><i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy (7. ročník)</i></p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací</i> • <i>číselné a logické řady; číselné a obrázkové analogie; logické a netradiční geometrické úlohy</i> • <i>řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>číselné a logické řady</i> • <i>číselné a obrázkové analogie -logické a netradiční geometrické úlohy</i>

Číslo a proměnná (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) • matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním 	<ul style="list-style-type: none"> • procenta – procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování • mocniny a odmocniny – druhá mocnina a odmocnina • výrazy – číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny
Závislosti, vztahy a práce s daty (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem 	<ul style="list-style-type: none"> • závislosti a data – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky • četnost znaku, statistika, aritmetický průměr
Geometrie v rovině a v prostoru (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku • charakterizuje a třídí základní rovinné útvary • určuje velikost úhlu měřením a výpočtem • odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů • načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar • využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh • načrtne a sestrojí rovinné útvary • užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Pythagorova věta, praktické využití Pythagorovy věty • prostorové útvary - kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol - vlastnosti sítí, povrch, objem, slovní úlohy s nimi • konstrukční úlohy – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice) • metrické vlastnosti v rovině a v prostoru

<ul style="list-style-type: none"> a podobnosti trojúhelníků • určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti • odhaduje a vypočítá objem a povrch těles • načrtne a sestrojí síť základních těles • načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině • analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu 	
Nestandardní aplikační úlohy a problémy (8. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací • číselné a logické řady; číselné a obrázkové analogie; logické a netradiční geometrické úlohy • řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí 	<ul style="list-style-type: none"> • číselné a logické řady • číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy
Číslo a proměnná (9. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav • analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel 	<ul style="list-style-type: none"> • rovnice – lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými
Závislosti, vztahy a práce s daty (8. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data • porovnává soubory dat 	<ul style="list-style-type: none"> • četnost znaku, statistika, aritmetický průměr • funkce – pravoúhlá soustava souřadnic, lineární funkce

Geometrie v rovině a v prostoru (9. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • <i>zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku</i> • <i>charakterizuje a třídí základní rovinné útvary</i> • <i>určuje velikost úhlu měřením a výpočtem</i> • <i>odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů</i> • <i>načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar</i> • <i>využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh</i> • <i>načrtne a sestrojí rovinné útvary</i> • <i>užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků</i> • <i>určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti</i> • <i>odhaduje a vypočítá objem a povrch těles</i> • <i>načrtne a sestrojí síť základních těles</i> • <i>načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině</i> • <i>analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků) • druhy úhlů, vzdálenost bodu od bodu, bodu od přímky a přímky od přímky, trojúhelníková nerovnost • konstrukce v osové souměrnosti, středové souměrnosti • Pythagorova věta, praktické využití Pythagorovy věty • prostorové útvary - kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol - vlastnosti síť, povrch, objem, slovní úlohy • konstrukční úlohy – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice) • metrické vlastnosti v rovině a v prostoru
Nestandardní aplikační úlohy a problémy (9. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • <i>užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • číselné a logické řady • číselné a obrázkové analogie - logické a netradiční geometrické úlohy

• číselné a logické řady; číselné a obrázkové analogie• logické a netradiční geometrické úlohy• řeší úlohy na prostorovou představivost• aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	

Výchovné a vzdělávací strategie – matematika

Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- žák operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní a společenské jevy
- žák samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- žák poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit

2. Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- žák vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- žák samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- žák ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

3. Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje

- žák rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- žák využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- žák využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role, v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- žák se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- žák si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- žák je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- žák se rozhoduje zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc

6. Kompetence pracovní

- žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- žák využívá získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- žák se orientuje v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

11.2 KOSMICKÁ VYUČOVACÍ BLOK

Kosmická výchova propojuje dovednosti z různých předmětů a oblastí (matematika, jazyk, přírodověda, historie, zeměpis, umění, pracovní činnosti, zdravý životní styl, ekologii,...). Vyhovující formou je projekt, kde žáci získávají propojené informace a globální pohled na téma. Každý žák, skupina, zpracovává téma podle individuálních schopností a zájmu.

Kosmická výchova je integrujícím prvkem k pochopení řádu světa.

Vyšším cílem je nalezení vlastního místa, sebe sama a způsobů komunikace s okolím.

Kosmická výchova - jako Montessori pohled na školní program nabízí tematické celky, které vycházejí z úvodních velkých příběhů. Každý příběh ukazuje dětem souhrnný pohled na rozsáhlý tematický celek, pomáhá jim povzbudit jejich fantazii a vyvozovat otázky - co se chci dozvědět, co mě zajímá, na čem teď budu pracovat. Klíčové učivo může učitel připravit ve formě lekcí a nabízených úkolů pro práci dětí a integrovat do něj vzdělávací obory KO, SP a PŘ společně JV a MA i UK a PZ. Další učení může být ponecháno na individuálním výběru témat nebo projektech dětí (podle domluvených kritérií, s následnou prezentací výsledků práce apod...) - žáci si vyberou téma nebo stanoví cíl svého projektu, pak na něm pracují, závěrem prezentují nebo zavádějí jako studijní materiál pro celou skupinu.

Témata Kosmické oblasti:

Pravidelná – Každoroční – společná pro všechny ročníky trojročí:

1. Velké kosmické příběhy na začátku školního roku
2. Člověk - stavba těla a život ve společnosti (rodina, zájmová činnost, profese, charitativní a nezisková činnost, lidská práva, obchod a konzumní společnost, konkrétní společenské nebo ekologické problémy v okolí, filosofie a náboženství)
3. Nad mapou krajiny (biotopy ČR: louky, pole, pastviny, vodstvo, lesy, horské oblasti, lidská sídla; biomy světa: stepi, savany, plantáže, vodstvo, pralesy a tajgy, velehory, lidská sídla, extrémní oblasti, hydrosféra, pedosféra...)

Celoroční projekty - opakující se v tříletých cyklech v každém trojročí – společné pro všechny ročníky v trojročí :

- Světadíly + Vznik života na Zemi (stavba vývoj rostlin a živočichů)
- Geografie České republiky a Evropy
- Dějiny lidské civilizace a dějiny Země koruny České

Při plnění úkolů jednotlivých témat žáci prakticky využívají své znalosti a dovednosti z jazyka, matematiky - trénují čtení, psaní, gramatiku, sestavují příběhy, dopisy, básničky, vymýšlí a počítají slovní úlohy, zkoumají skutečnost. Jako pomocník jim slouží

encyklopedie, knihy, počítač, hudební a výtvarné náměty. Žáci nepracují pouze ve třídě, ale vychází mimo budovu do okolí školy, přírody, na výstavy, výlety, navštěvují exkurze...

Kosmická výchova - projektové vyučování se řídí konstruktivistickým způsobem učení: E (evokace) - U (uvědomění) - R (reflexe)

Evokace žáků - příprava projektů

Výběr a časovou dotaci často volí pedagog společně s žáky, tak aby byl zachován zájem o téma. Žákům jsou nabídnuta témata (název), pedagog objasní výběr témat, vyzve žáky k sepsání všech aktivit, podtémat, která souvisí s názvem.

Pedagog žákům pomáhá s roztríděním nápadů, společně vyberou reálné aktivity, které se vejdou do časové dotace. Následně jsou označeny individuální, skupinové nabídky činností.

Pojmová mapa projektu žákům slouží jako ukazatel pro jejich možnou práci. Tato úvodní část je velmi důležitá pro pochopení zadání a smysluplnost projektu a je třeba této fázi věnovat dostatek času.

Principy práce:

- využití senzitivní fáze
- využití polaritu pozornosti
- svobodná - volná práce, plánování a vlastní organizace
- práce za zodpovědností - dodržení pravidel
- připravené prostředí - PC ve třídě i s internetem, výukové programy
- vedení portfolia - záznamy, vyvozování závěrů, porovnávání informací
- prezentace vlastní práce - jednotlivců, skupin, sebehodnocení

Uvědomění si významu - vlastní práce v projektech

Projekty jsou připravovány tak, aby žáci mohli samostatně i ve skupinách. Samostatná práce slouží k získání základních kompetencí – znalostí, dovedností, návyků. Společné práce na samostatnou práci navazuje, vzájemně obohacuje a poskytuje zpětnou vazbu. Pomáhá při řešení společného problému, aktivity, cíle. Ze zpětné vazby získané při společných aktivitách následně vychází individuální práce.

Pro individuální práci žáků vytváří učitel připravené prostředí s potřebnými materiály, zdroji, pomůckami. Pedagog žákům nabídne různé možnosti práce, kterou s žáky následně konzultuje a v případě potřeby pomáhá s prací jednotlivcům.

Žáci využívají různé metody práce (experiment, diskuse, simulace,...). To, co jim vyhovuje, co je zaujme. Při experimentálních pokusech žáci pracují samostatně, zaznamenávají si postup a výsledky své práce.

Reflexe - propojení informací, zpětná vazba

Tak jako evokace, pak i závěrečná reflexe je velmi důležitá, protože žáci svou práci prezentují, předávají informace, které zjistili a zpracovali. Vzájemně si kladou otázky, přijímají zpětnou vazbu (ocenění, doporučení pro zlepšení práce). Jde vlastně o ukázky možností, nápadů, způsobů práce, jak se dá dané téma zpracovat a do jaké hloubky.

Výsledky své práce si zakládají do osobních portfolií, záznamových sešitků, vytváří plakáty....). Materiály jsou dokladem o postupu práce žáků a slouží pro hodnocení školní práce žáků.

Výuka kosmické výchovy na prvním stupni navazuje na vzdělávací blok ZÁKLADY a zároveň je úzce propojena se vzdělávacím blokem POHYB A UMĚNÍ, využívá k motivaci, umocnění vlastního prožitku i jako prostředku komunikace s posluchačem. Jazyk, matematika, pohyb i umění jsou základním vyjadřovacím prostředkem poznání i poznávání světa.

Předmět zahrnuje oblasti:

- Člověk a jeho svět
- Člověk a svět práce
- Informační a komunikační technologie
- průřezová témata – zejména Osobnostní a sociální výchova

V prvním trojročí je Kosmická úzce spojena s dovednostmi čtení a psaní. Žáci se jejich prostřednictvím seznamují s jednotlivými jevy, které třídí a klasifikují. Vytvářejí myšlenkové mapy a písemné a obrázkové podklady vlastní (individuální nebo skupinové) prezentace. Od čtvrtého ročníku začíná systematická práce s ICT technikou, kdy žáci postupně přecházejí od písemného ručního záznamu informací k elektronickému v rámci projektů a při přípravě prezentací. Postupně přecházíme k tvorbě elektronických vlastních výukových materiálů a prezentací. Ručně psaná tvorba, kresba, malba, pohybové ztvárnění zůstává.

Výuka kosmické výchovy na druhém stupni je rozdělena na dva vyučovací předměty – SPOLEČNOST a PŘÍRODA

Nelze je však zcela oddělit.

Výuka většinou probíhá ve třídě nebo i v blízkém okolí školy. Případně v přírodě, na kulturních akcích, ve spolupráci s jinými organizacemi a firmami.

Výuka počítačové gramotnosti probíhá ve věkově smíšené skupině tak, aby nebyla zmeškána senzitivní fáze učení a polarita pozornosti. V učení se uplatňuje individuální práce jednotlivce, dvojic, skupin.

11.2.1 Vyučovací předmět Kosmická (KO) - 1. stupeň

Vzdělávací oblasti / Vzdělávací obory – Člověk a jeho svět, Informační a komunikační technologie, Člověk a svět práce, Průřezová témata - Osobnostní a sociální výchova

Člověk a jeho svět:

Člověk a jeho svět je vyučován ve všech ročnících prvního stupně a integruje obory vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Zahrnuje témata týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a bezpečí. Cílem oboru je rozvíjet znalosti a dovednosti získané žáky v rodině, pomoci žákům rozumět a orientovat se ve světě kolem nás. Seznámit se základními právy a povinnostmi. Má za úkol vést žáky k uvědomění si hodnoty peněz a orientaci v cenách potravin a běžných potřeb. Vyvolat u žáků zájem o minulost a kulturní bohatství. Vést žáky k samostatnému vyhledávání a získávání informací z dostupných zdrojů. Vést žáky k zájmu o živou přírodu a její ochranu. Vést žáky k poznání zdraví, jako důležité hodnoty v životě člověka. V neposlední řadě je cílem vytvoření všeobecného přehledu, zvládnutí práce s informacemi (vyhledávání, kritické hodnocení a třídění, diskuse, argumentace atd.), získání kladného vztahu ke vzdělávání a utváření aktivního postoje k řešení potřeb občanské společnosti. Potřebné vědomosti a dovednosti jsou v oboru Člověk a jeho svět získávány především prostřednictvím pozorování, experimentem, diskusí, besedami, exkurzemi, prací s názornými pomůckami a realizací projektů *zahrnující témata:*

- Lidé kolem nás
- Místo kde žijeme
- Lidé a čas
- Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví

Člověk a svět práce:

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Koncepte vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Proto je vhodné zařazovat do vzdělávání žáků co největší počet tematických okruhů a *praktických činností, mj.:*

- Práce s papírem, stavebnicí a přírodninami aj materiálem
- Pěstitelské práce, péče o rostliny
- Péče o prostředí
- Stolování

Informační a komunikační technologie:

Obsahové vymezení : Základy bezpečné práce s počítačem - jak z pohledu ochrany počítače samotného (správné zapnutí, vypnutí, ochrana před viry atd.), tak z pohledu ochrany osobních dat a respektování autorských práv. Základy práce s běžným softwarem (práce s dokumenty, texty, obrázky, internetem, e-mailem, ovládání programů).

Žáci se seznamují a zdokonalují v práci s počítačem jako:

- nedílnou součástí reality,
- nástrojem ke komunikaci
- nástrojem ke zpracování a využití informací - zdrojem informací, které se ověřují a porovnávají

Počítač je také součástí výuky, který je možno využít v jednotlivých výukových oblastech.

Práce na počítači je vždy jedna z možností zpracování zadaného tématu a je vždy uvedeno jako možnost v kritériích. Slouží i k procvičování učiva, záznamu a prezentaci jednotlivců, skupin nebo celé třídy.

Organizační rozčlenění předmětu na 1. stupni:

Výuka kosmické výchovy probíhá ve věkově smíšené skupině, kdy se často uplatňuje učení, ale také individuální práce jednotlivce či práce ve dvojicích a skupinách. Výuka většinou probíhá ve třídě nebo i v blízkém okolí školy. Případně v přírodě, na kulturních akcích, ve spolupráci s jinými organizacemi.

V učení se uplatňuje individuální práce jednotlivce, dvojic, skupin. Výuka většinou probíhá ve třídě. Na školní práci většinou navazuje práce domácích.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. období (první trojročí)

KOSMICKÁ	
Člověk a jeho svět	
LIDÉ KOLEM NÁS (1. – 3. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none">rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkůmodvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	<ul style="list-style-type: none">rodina - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vtahy, život a funkce rodiny, průběh lidského životazájmová činnost, zájmové spolky, mezilidské vztahy, komunikace
MÍSTO, KDE ŽIJEME (1. – 3. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none">vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolízačlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	<ul style="list-style-type: none">domov - prostředí svého domova, orientace v místě bydlištěškola - prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, okolní krajina (místní oblast , region) - zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, světové stranyČeská republika - regiony ČR - Prahy a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje , výroba, služby a obchod - naše vlast - domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symbolykrajina okolí obce, vodstvo, osídlení, doprava, vliv krajiny na osídlení, lidské zásahy v krajině

LIDÉ A ČAS (1. – 3. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti • pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije • uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost 	<ul style="list-style-type: none"> • orientace v čase a časový řád - určování času, kalendáře, režim dne, roční období • současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby • současnost a minulost naší vlasti, regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost, báje, mýty, pověsti - minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj
ROZMANITOST PŘÍRODY (1. – 3. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích • roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě • provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů 	<ul style="list-style-type: none"> • Vesmír a Země - roční období, voda a vzduch - výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti • pole, pastvina, vodstvo ČR, lesy, horské oblasti, jejich rostlinstvo a živočišstvo
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ (1. – 3. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví • rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní 	<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo - životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, základní životní potřeby • pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince • péče o zdraví, zdravá výživa - denní, pitný a pohybový režim,

<p><i>pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek</i> <i>reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech</i> 	<p>zdravá strava, nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana, přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání</p> <ul style="list-style-type: none"> osobní nebezpečí - bezpečné chování v rizikovém prostředí, silničním provozu a krizových situacích osobní nebezpečí - bezpečné chování, správná komunikace s operátory tísňových linek mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená - postup v případě ohrožení (požár, varovný signál, evakuace)
<h2>Člověk a svět práce</h2>	
<p>Očekávané výstupy</p>	<p>Učivo</p>
<ul style="list-style-type: none"> <i>řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí</i> <i>provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň</i> <i>organizuje a plánuje svoji pracovní činnost</i> <i>užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku</i> <i>dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím</i> <i>poskytne první pomoc při úrazu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity) pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování jednoduché pracovní operace a postupy organizace práce, důležité technologické postupy technické náčrty a výkresy, technické informace, návody úloha techniky v životě člověka zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla
<ul style="list-style-type: none"> <i>provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování</i> <i>pečuje o nenáročné rostliny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) základní vybavení kuchyně
<ul style="list-style-type: none"> <i>připraví tabuli pro jednoduché stolování, chová se vhodně při stolování</i> 	<ul style="list-style-type: none"> jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

2. období (druhé trojročí – 4. a 5. ročník)

KOSMICKÁ	
Člověk a jeho svět	
LIDÉ KOLEM NÁS (4. – 5. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"><i>vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</i><i>rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</i><i>rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy</i><i>orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy</i><i>poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)</i><i>má přehled o různých kulturách a náboženstvích</i>	<ul style="list-style-type: none">profese, práce fyzická a duševní, zaměstnání, stres a jeho rizika; situace hromadného ohrožení, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklistycharitativní a nezisková činnost, pomoc nemocným, sociálně slabým, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci, prevence zdraví, odmítání návykových látek, hrací automaty a počítačevlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie, základní lidská práva a práva žáka, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot politické stranyobchod, formy vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; peníze problémy konzumní společnostikonkrétní společenské nebo ekologické problémy v okolí, globální problémy, reklamní vlivyfilosofie a náboženství, podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura

MÍSTO, KDE ŽIJEME (4. – 5. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</i> • <i>určí světové strany v přírodě, i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</i> • <i>rozlišuje mezi náčrtů, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli</i> • <i>vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického</i> • <i>zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích</i> • <i>rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • domov - prostředí svého domova, orientace v místě bydliště • škola - prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy • obec (město), místní krajina - její části , poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), vyznačené budovy, dopravní síť • poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), vyznačené budovy, dopravní síť, okolní krajina, místní oblast (region) - zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozlišení půd, rostlinstva, živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany • Evropa a svět - kontinenty, evropské státy, EU, cestování, mapy obecné zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky • regiony ČR, Praha a vybrané oblasti a lokality ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod • Evropa a svět - kontinenty, evropské státy, cestování • rozdělení moci v ČR, státní aparát, funkce státu, státní symboly
LIDÉ A ČAS (4. – 5. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</i> • <i>využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek</i> • <i>rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • orientace v čase a časový řád - určování času, čas jako fyzikální veličina, kalendáře, režim dne, roční období • dějiny jako časový sled událostí, letopočet, generace, současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby • dějiny jako časový sled událostí, letopočet, generace, současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení,

<p><i>regionálních specifíků</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifíků</i> • <i>objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</i> 	<p>předměty denní potřeby, národní dějiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dějiny jako časový sled událostí, letopočet, generace, současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby</i> • <i>rituály, státní svátky, historické souvislosti, porovnání současnosti a minulosti</i>
<p>ROZMANITOST PŘÍRODY (4. – 5. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka</i> • <i>vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období</i> • <i>zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí</i> • <i>porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy</i> • <i>zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat</i> • <i>stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</i> • <i>založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>voda a vzduch - výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život, látky a jejich vlastnosti - třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek</i> • <i>vesmír a Země - sluneční soustava, den a noc, roční období</i> • <i>biotopy: louka, pole, pastvina, vodstvo ČR, lesy, horské oblasti, biomy: stepi, savany, plantáže, vodstvo světa, pralesy a tajgy, velehory</i> • <i>rostliny, houby, živočichové - znaky života, životní potřeby a projevy, stavba těl u míodelových vzorů, význam v přírodě a pro člověka</i> • <i>ohleduplné chování v přírodě a ochrana přírody</i> • <i>přírodní jevy (katastrofy), modelové situace, simulace</i> • <i>přírodní pochody, prezentace práce, modelu</i>

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ (4. – 5. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života • rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji jedince před a po jeho narození • účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob • uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodce a cyklista • předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek • uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou • rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc • uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku 	<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo - životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, HIV/AIDS (cesty přenosu) • partnerství, manželství, základy sexuální výchovy - rodina, vztahy v rodině, osobní vztahy • osobní bezpečí - bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace, šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání • návykové látky a zdraví, odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače, závislost, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií • partnerství, manželství, základy sexuální výchovy - rodina, vztahy v rodině, osobní vztahy, partnerské vztahy, etická stránka vztahů a sexuality • krizové situace, šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích, přivolání pomoci v případě ohrožení, situace hromadného ohrožení • nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví, prevence nemocí a úrazů, základy sexuální výchovy
Člověk a svět práce	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů pracuje podle slovního návodu a předlohy, vytváří přiměřenými pracovními operacemi 	<ul style="list-style-type: none"> • stříhání, lepení, vázání a další jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce vlastnosti různého materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, folie aj.)

<p><i>a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu, využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu, udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu</i> <i>• zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi- pracuje podle slovního návodu předlohy, jednoduchého náčrtu- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovní pomůcky a nástroje -funkce a využití, lidové zvyky, tradice, řemesla • montáž a demontáž stavebnice (plošné, prostorové konstrukční), sestavování modelů práce s návodem, předlohou jednoduchým náčrtem
<ul style="list-style-type: none"> <i>• provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování</i> <i>• pečuje o nenáročné rostliny</i> <i>• provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování</i> <i>• ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny</i> <i>• volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní</i> <i>• dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo • pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) • pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) • pěstování pokojových rostlin • základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo • rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie
<ul style="list-style-type: none"> <i>• orientuje se v základním vybavení kuchyně</i> <i>• připraví samostatně jednoduchý pokrm</i> <i>• dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování</i> <i>• udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • základní vybavení kuchyně • výběr, nákup a skladování potravin, jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování • jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování • technika v kuchyni - historie a význam

Informační a komunikační technologie

ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM (4. – 5. ročník)

Očekávané výstupy

- využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně
- v případě jejich závady chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

- seznámí se s počítačem individuálně vyzkouší funkce
- prozkoumává jednotlivé součásti počítače
- pracuje v operačním systému, který je ve škole
- ukládá data do souborů
- vytváří prezentace, textové soubory
- vytvoření spořiče obrazovky, spouští a vypíná počítač podle návodu, manipuluje s vyměnitelnými úložišti dat podle instrukcí
- ukládá data do souborů, zálohuje si data

Učivo

- základní pojmy informační činnosti - informace, informační zdroje, informační instituce
- struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení
- operační systémy a jejich základní funkce
- seznámení s formáty souborů (.doc, .gif, .xls)
- multimediální využití počítače
- jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software
- zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE (4. – 5. ročník)

Očekávané výstupy

- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
- komunikuje pomocí internetu, či jiných běžných komunikačních zařízení
- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích

- orientuje se ve vyhledávání
- je schopen založit si účet na internetu, orientuje se funkcí účtů, rozlišuje způsoby internetové komunikace
- zvládá vyhledávání na internetu, webových stránkách a v dokumentech

Učivo

- společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací)
- základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování), metody a nástroje vyhledávání informací
- formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ (4. – 5. ročník)		
Očekávané výstupy		Učivo
<ul style="list-style-type: none"> pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru 	<ul style="list-style-type: none"> vede dialog, účastní se diskuze věcně telefonuje sestaví stručný vzkaz 	<ul style="list-style-type: none"> základní funkce textového a grafického editoru

11.2.2 Vyučovací předmět Společnost - 2. stupeň

Vzdělávací oblasti / Vzdelávací obory – *Člověk a jeho svět, Informační a komunikační technologie, Člověk a svět práce, Průřezová témata - Osobnostní a sociální výchova*

Člověk a společnost společně se vzdělávací oblastí Člověk a příroda je realizována jako cyklus témat, která jsou společná pro všechny ročníky. Témata se v daném pořadí opakují stále dokola. Cílem je vytvoření všeobecného přehledu, zvládnutí práce s informacemi (vyhledávání, kritické hodnocení a třídění, diskuse, argumentace atd.), získání kladného vztahu ke vzdělávání a utváření aktivního postoje k řešení potřeb občanské společnosti.

Člověk a společnost:

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

- Člověk ve společnosti
- Člověk jako jedinec
- Člověk, stát, hospodářství
- Člověk, stát, právo
- Mezinárodní vztahy; Globální svět

DĚJEPIS

- Člověk v dějinách
- Počátky lidské společnosti
- Nejstarší civilizace; Kořeny evropské kultury
- Křesťanství a středověká Evropa
- Objevy a dobývání; Počátky nové doby
- Moderní společnost
- Moderní doba

- Rozdělený a integrující se svět

Člověk a svět práce:

- Technika a práce s materiálem
- Modelářství a práce se stavebnicí
- Pěstitelské práce a chovatelství
- Finance a údržba domácnosti
- Příprava pokrmů a stolování
- Laboratoř
- Digitální technika
- Trh práce

Informační a komunikační technologie:

Základy bezpečné práce s počítačem, jak z pohledu ochrany počítače samotného (správné zapnutí, vypnutí, ochrana před viry atd.), tak z pohledu ochrany osobních dat a respektování autorských práv. Základy práce s běžným softwarem (práce s dokumenty, texty, obrázky, internetem, e-mailem, ovládání programů). Žáci se seznamují a zdokonalují v práci s počítačem jako:

- nedílnou součástí reality,
- nástrojem ke komunikaci
- zpracování a využití informací - zdrojem informací, které se ověřují a porovnávají

Počítač je také součástí výuky, který je možno využít v jednotlivých výukových oblastech.

Práce na počítači je vždy jedna z možností zpracování zadaného tématu a je vždy uvedeno jako možnost v kritériích. Slouží i k procvičování učiva, záznamu a prezentaci jednotlivců, skupin nebo celé třídy.

Organizační rozčlenění předmětu na 2. stupni:

Výuka kosmické výchovy probíhá ve věkově smíšené skupině, kdy se často uplatňuje učení, ale také individuální práce jednotlivce či práce ve dvojicích a skupinách. Výuka většinou probíhá ve třídě nebo i v blízkém okolí školy. Případně v přírodě, na kulturních akcích, ve spolupráci s jinými organizacemi.

V učení se uplatňuje individuální práce jednotlivce, dvojic, skupin. Výuka většinou probíhá ve třídě, ve specializovaných učebnách. Na školní práci většinou navazuje práce domácí.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

druhý stupeň (6. – 9. ročník)

SPOLEČNOST	
Člověk a společnost	
Výchova k občanství	
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none">• <i>objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání</i>• <i>zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje</i>• <i>zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají</i>• <i>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</i>• <i>posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život</i>• <i>naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku</i>• <i>naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny</i>• <i>kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia</i>
ČLOVĚK JAKO JEDINEC (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none">• <i>posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</i>• <i>rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál</i>• <i>vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí</i>
ČLOVĚK, STÁT, HOSPODÁŘSTVÍ (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none">• <i>rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví</i>• <i>peníze – funkce a podoby peněz, formy placení;</i>

ČLOVĚK, STÁT, PRÁVO (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu 	<ul style="list-style-type: none"> právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
Člověk a společnost	
Dějepis	
ČLOVĚK V DĚJINÁCH (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	<ul style="list-style-type: none"> význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny historický čas a prostor
POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost uvede příklady archeologických kultur na našem území 	<ul style="list-style-type: none"> člověk a lidská společnost v pravěku

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci 	<ul style="list-style-type: none"> nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz antické Řecko a Řím střední Evropa a její styky s antickým Středomořím
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury 	<ul style="list-style-type: none"> Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost

Člověk a společnost	
Výchova k občanství	
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám</i> • <i>rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</i> • <i>zhodnotí a na příkladech doloží při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti • vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti • zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí
ČLOVĚK JAKO JEDINEC (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</i> • <i>rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, • vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
ČLOVĚK, STÁT, HOSPODÁŘSTVÍ (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozdlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady</i> • <i>rozdlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • majetek, vlastnictví – formy vlastnictví • peníze – funkce a podoby peněz, formy placení • hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory • výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost
ČLOVĚK, STÁT, PRÁVO (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozdlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky</i> • <i>rozdlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu

<ul style="list-style-type: none"> • přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu • dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování • rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady 	<ul style="list-style-type: none"> • státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly • lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace • protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
Člověk a společnost	
Dějepis	
ČLOVĚK V DĚJINÁCH (7. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků • uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány • orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	<ul style="list-style-type: none"> • význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny • historický čas a prostor
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY (7. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví • demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem 	<ul style="list-style-type: none"> • nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz • antické Řecko a Řím • střední Evropa a její styky s antickým Středomořím
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA (7. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států 	<ul style="list-style-type: none"> • nový etnický obraz Evropy • utváření států ve východoevropském a západoevropském

<ul style="list-style-type: none"> • <i>ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • kulturním okruhu a jejich specifický vývoj • kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky</i> • <i>vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život</i> • <i>popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</i> • <i>rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou • zámořské objevy a počátky dobývání světa • český stát a velmoci v 15.–18. století • barokní kultura a osvícenství
MODERNÍ SPOLEČNOST (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti</i> • <i>charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin</i> • <i>charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka • národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa • konflikty mezi velmocemi, kolonialismus
MODERNÍ DOBA (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • první a druhá světová válka a jejich politické, sociální a kulturní důsledky • nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa
ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SE SVĚT (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>posoudí postavení rozvojových zemí</i> • <i>prokáže základní orientaci v problémech současného světa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • problémy současnosti • věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava

Člověk a společnost	
Výchova k občanství	
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí a dosahování cílů 	<ul style="list-style-type: none"> kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí
ČLOVĚK JAKO JEDINEC (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru 	<ul style="list-style-type: none"> podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji
ČLOVĚK, STÁT, HOSPODÁŘSTVÍ (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží 	<ul style="list-style-type: none"> hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich

<p><i>nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít</i> <i>na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</i> 	<p>odlišnosti; význam daní</p> <ul style="list-style-type: none"> banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání
<p>ČLOVĚK, STÁT, PRÁVO (8. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> <i>rozdělí a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</i> <i>objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</i> <i>objasní význam nosti a spolupráce při postihování trestných činů - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství</i> <i>dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování</i> <i>rozdělí a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich čin</i> 	<ul style="list-style-type: none"> principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postížitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady
<p>MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT (8. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> <i>uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR</i> <i>uvede příklady některých projevů globalizace</i> <i>uvede některé globální problémy současnosti</i> 	<ul style="list-style-type: none"> evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní

<ul style="list-style-type: none"> objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu uvede příklady mezinárodního terorismu 	<p>organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)</p> <ul style="list-style-type: none"> globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení
Člověk a společnost	
Dějepis	
ČLOVĚK V DĚJINÁCH (8. ročník)	
Očekávané výstupy	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	<ul style="list-style-type: none"> význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny historický čas a prostor
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY (8. ročník)	
Očekávané výstupy	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie 	<ul style="list-style-type: none"> nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA (8. ročník)	
Očekávané výstupy	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> porovná základní rysy západoevropské, byzantskoslovanské a islámské kulturní oblasti vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, 	<ul style="list-style-type: none"> utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev kultura středověké společnosti – románské a gotické umění

<i>uvede příklady románské a gotické kultury</i>	a vzdělanost
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky • vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život • objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie • objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky • na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus 	<ul style="list-style-type: none"> • renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou • zámořské objevy a počátky dobývání světa • český stát a velmoci v 15.–18. století • barokní kultura a osvícenství
MODERNÍ SPOLEČNOST (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti • objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé • porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů • charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích • na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy • vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií 	<ul style="list-style-type: none"> • Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA • industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka • národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa • revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů • politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokraticismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva • kulturní rozrůzněnost doby • konflikty mezi velmocemi, kolonialismus

MODERNÍ DOBA (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</i> • <i>rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů</i> • <i>charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky • nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářskopolitický vývoj, sociální a národnostní problémy • mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus • druhá světová válka, holokaust; důsledky války
ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SE SVĚT (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>posoudí postavení rozvojových zemí</i> • <i>prokáže základní orientaci v problémech současného světa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • problémy současnosti • věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu</i> • <i>kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu</i> • <i>zhodnotí a na příkladech doloží při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti • vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti • zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí
ČLOVĚK JAKO JEDINEC (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>objasní, jak může poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu ovlivnit rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</i> • <i>rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí

<p><i>i u druhých lidí</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji
<p>ČLOVĚK, STÁT, HOSPODÁŘSTVÍ (9. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</i> • <i>uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</i> • <i>vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</i> • <i>rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • majetek, vlastnictví – formy vlastnictví • hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní • banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků • výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost • principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání
<p>ČLOVĚK, STÁT, PRÁVO (9. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</i> • <i>objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život</i> • <i>vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</i> • <i>objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství</i> • <i>provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev • lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace • právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů • protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postížitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví

<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů -rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání 	<ul style="list-style-type: none"> právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT (9. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru 	<ul style="list-style-type: none"> evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.) globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení
Člověk a společnost	
Dějepis	
ČLOVĚK V DĚJINÁCH (9. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní 	<ul style="list-style-type: none"> význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny historický čas a prostor

<i>historické epochy v chronologickém sledu</i>	
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám 	<ul style="list-style-type: none"> nový etnický obraz Evropy a náboženství struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky 	<ul style="list-style-type: none"> renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou zámořské objevy a počátky dobývání světa český stát a velmoci v 15.–18. století barokní kultura a osvícenství
MODERNÍ SPOLEČNOST (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla 	<ul style="list-style-type: none"> revoluce a jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů politické proudy (konzervatismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva
MODERNÍ DOBA (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů 	<ul style="list-style-type: none"> první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik

<ul style="list-style-type: none"> • charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu • na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv • zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí 	<p>Československa</p> <ul style="list-style-type: none"> • totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět • druhá světová válka, holokaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války
ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT (9. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků • vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce • posoudí postavení rozvojových zemí • prokáže základní orientaci v problémech současného světa 	<ul style="list-style-type: none"> • studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření • vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) • vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky -rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět • problémy současnosti • věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava
Člověk a svět práce	
TECHNIKA A PRÁCE S MATERIÁLEM (6. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku 	<ul style="list-style-type: none"> • technické náčrty a výkresy, technické informace, návody • úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla
MODELÁŘSTVÍ A PRÁCE SE STAVEBNICÍ (6. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model • navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj. • provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů 	<ul style="list-style-type: none"> • stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž .návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program

<p>a zařízení</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu</i> 	
PŘÍPRAVA POKRMŮ A STOLOVÁNÍ (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče</i> • <i>připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy</i> • <i>dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti</i> • <i>dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>kuchyně – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu</i> • <i>potraviny – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku</i> • <i>příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů</i> • <i>úprava stolu a stolování – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole</i>
LABORATORNÍ PRÁCE (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>prakticky využívá vhodné pracovní postupy</i> • <i>zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce</i> • <i>dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci</i> • <i>poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>základní laboratorní postupy a metody</i> • <i>základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky</i>
Člověk a svět práce	
TECHNIKA A PRÁCE S MATERIÁLEM (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a náradí</i> • <i>provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň</i> • <i>organizuje a plánuje svoji pracovní činnost</i> • <i>užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)</i> • <i>pracovní pomůcky, náradí a nástroje pro ruční opracování</i> • <i>jednoduché pracovní operace a postupy</i> • <i>organizace práce, důležité technologické postupy</i> • <i>technické náčrtu a výkresy, technické informace, návody</i> • <i>úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika</i>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím</i> • <i>poskytne první pomoc při úrazu</i> 	<p>a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla</p>
<p>PĚSTITELSKÉ PRÁCE A CHOVATELSTVÍ (7. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>pěstuje a využívá květiny pro výzdobu</i> • <i>volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin</i> • <i>používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu</i> • <i>prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty</i> • <i>dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy</i> • <i>zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny</i> • <i>okrasné rostliny – základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin</i> • <i>ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování</i> • <i>léčivé rostliny, koření – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie</i> • <i>chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty</i>
<p>DIGITÁLNÍ TECHNIKA (7. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky</i> • <i>propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení</i> • <i>pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava</i> • <i>ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením</i> • <i>dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače, e-kniha, mobilní telefony</i> • <i>digitální technologie – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, wi-fi, GPRS, GMS, norma IEEE 802.11b), navigační technologie, konvergence technologií, multiplexování</i> • <i>počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací – úpravy, archivace, stříh; operační systémy, vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • mobilní služby – operátoři, tarify
Člověk a svět práce	
FINANČNÍ GRAMOTNOST A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví • ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů • správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby provádí drobnou domácí údržbu • dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem 	<ul style="list-style-type: none"> • finance, provoz a údržba domácnosti – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti • elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem
LABORATORNÍ PRÁCE (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů • zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl • vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci; dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci • poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři 	<ul style="list-style-type: none"> • základní laboratorní postupy a metody -základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky
DIGITÁLNÍ TECHNIKA (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky 	<ul style="list-style-type: none"> • digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače, e-kniha,

<ul style="list-style-type: none"> • <i>propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení</i> • <i>pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava</i> • <i>ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením</i> • <i>dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • mobilní telefony • digitální technologie – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, wi-fi, GPRS, GMS, norma IEEE 802.11b), navigační technologie, konvergence technologií, multiplexování • počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací – úpravy, archivace, stříh; operační systémy, vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC) • mobilní služby – operátoři, tarify
TRH PRÁCE (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě</i> • <i>využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání</i> • <i>prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce • volba profesní orientace – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb • možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby • zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů • podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

Člověk a svět práce	
FINANČNÍ GRAMOTNOST A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví • ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů • správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby provádí drobnou domácí údržbu • dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem 	<ul style="list-style-type: none"> • finance, provoz a údržba domácnosti – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti • elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem
LABORATORNÍ PRÁCE (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů • zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl • vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci -dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci • poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři 	<ul style="list-style-type: none"> • základní laboratorní postupy a metody • základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky
DIGITÁLNÍ TECHNIKA (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky • propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení • pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – 	<ul style="list-style-type: none"> • digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače, e-kniha, mobilní telefony • digitální technologie – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth,

<p><i>cestování, obchod, vzdělávání, zábava</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením</i> <i>dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu</i> 	<p>wi-fi, GPRS, GMS, norma IEEE 802.11b), navigační technologie, konvergence technologií, multiplexování</p> <ul style="list-style-type: none"> počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací – úpravy, archivace, střih operační systémy vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC mobilní služby – operátoři, tarify
<p>TRH PRÁCE (9. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> <i>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě</i> <i>využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání</i> <i>prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce</i> 	<ul style="list-style-type: none"> trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce volba profesní orientace – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání
<p>Informační a komunikační technologie</p>	
<p>(6. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> <i>ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost</i> <i>ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory</i> 	<ul style="list-style-type: none"> nové trendy informačních technologií hodnota a věrohodnost informací a informačních zdrojů, metody

<p><i>a využívá vhodných aplikací</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem</i> • <i>pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví</i> • <i>používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji</i> • <i>zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě</i> 	<p>a nástroje jejich ověřování používání internetu</p> <ul style="list-style-type: none"> • počítačová grafika, rastrové a vektorové programy • tabulkový editor, vytváření tabulek, porovnávání dat, jednoduché vzorce • prezentace informací (webové stránky, prezentační programy, multimédia) • ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright, informační etika
--	---

11.2.3 Vyučovací předmět Příroda - 2. stupeň

Vzdělávací oblasti / Vzdělávací obory - Člověk a příroda (PŘ) - Přírodopis + Chemie + Fyzika + Zeměpis

Člověk a příroda společně se vzdělávací oblastí Člověk a společnost je realizována jako cyklus témat, která jsou společná pro všechny ročníky. Témata se v daném pořadí opakují stále dokola. Cílem je vytvoření všeobecného přehledu, zvládnutí práce s informacemi (vyhledávání, kritické hodnocení a třídění, diskuse, argumentace atd.), získání kladného vztahu ke vzdělávání a utváření aktivního postoje k přírodě a její ochraně.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě. V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se.

Člověk a příroda:

FYZIKA

- Látky a tělesa
- Pohyb těles, Síly
- Mechanické vlastnosti tekutin
- Energie
- Zvukové děje
- Elektromagnetické a světelné děje
- Vesmír

PŘÍRODOPIS

- Obecná biologie a genetika
- Biologie hub
- Biologie rostlin
- Biologie živočichů
- Biologie člověka
- Neživá příroda
- Základy ekologie
- Praktické pozorování přírody

CHEMIE

- Pozorování, pokusy a bezpečnost práce
- Směsi
- Částicové složení látek a chemické prvky
- Chemické reakce
- Anorganické sloučeniny
- Organické sloučeniny
- Chemie a společnost

ZEMĚPIS

- Geografické informace, zdroje dat, kartografie, topografie
- Přírodní obraz Země
- Regiony světa
- Společenské a hospodářské prostředí
- Životní prostředí
- Česká republika
- Terénní geografická výuka, praxe a aplikace

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu
druhý stupeň (6. - 9. ročník)

Člověk a příroda	
Fyzika	
LÁTKY A TĚLESA (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa • uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí • předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty • využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů 	<ul style="list-style-type: none"> • měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas • skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difuze
POHYB TĚLES, SÍLY (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • změří velikost působící síly • určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso 	<ul style="list-style-type: none"> • gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa
ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu • využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní 	<ul style="list-style-type: none"> • elektrický obvod • zdroj napětí, spotřebič, spínač • elektrické a magnetické pole
VESMÍR (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>

<ul style="list-style-type: none"> • objasní pomocí <i>poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet</i> • <i>odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • sluneční soustava, její hlavní složky, měsíční fáze • hvězdy, jejich složení
Přírodopis	
OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů</i> • <i>popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel</i> • <i>rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů</i> • <i>třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek</i> • <i>uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam • výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty • názory na vznik života - základní struktura života • buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné • význam a zásady třídění organismů • viry a bakterie • výskyt, význam a praktické využití
BIOLOGIE HUB (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků</i> • <i>vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích</i> • <i>objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • houby bez plodnic - základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy • houby s plodnicemi - stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami • lišejníky - stavba, symbióza, výskyt a význam
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>porovnává základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů</i> • <i>rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování

<p><i>živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka</i> • <i>uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • vývoj, vývin a systém živočichů • významní zástupci jednotlivých skupin živočichů • prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), • rozšíření, význam a ochrana živočichů
<p>BIOLOGIE ČLOVĚKA (6. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří</i> • <i>určí polohu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla</i> • <i>objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří</i> • <i>objasní význam zdravého způsobu života</i> • <i>aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmnožování člověka - anatomie a fyziologie • stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy • nemoci, úrazy a prevence • životní a zdraví člověka - závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie
<p>NEŽIVÁ PŘÍRODA (6. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života</i> • <i>porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě</i> • <i>uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • půdy - složení vlastnosti • vývoj zemské kůry a organismů na Zemi • podnebí a počasí ve vztahu k životu • význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší • mimořádné události způsobené přírodními vlivy - příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy a ochrana před nimi
<p>PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY (6. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>aplikuje praktické metody poznávání přírody</i> • <i>dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • praktické metody poznávání přírody • pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem)

Zeměpis	
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE, TOPOGRAFIE (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> <i>používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii</i> 	<ul style="list-style-type: none"> základní topografické pojmy a útvary plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám
<ul style="list-style-type: none"> <i>prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</i> <i>rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Země jako vesmírné těleso - tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas krajinná sféra přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry - systém přírodní sféry na planetární úrovni geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně systém přírodní sféry na regionální úrovni přírodní oblasti
PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> <i>rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> světadíly, oceány, makroregiony světy přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové

<ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa • porovnává polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské podmínky 	<p>oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti</p>
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) 	<ul style="list-style-type: none"> • krajina - přírodní a společenské prostředí, typy krajín • vztah přírody a společnosti
ČESKÁ REPUBLIKA (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy • lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky 	<ul style="list-style-type: none"> • místní region - zeměpisná poloha • Česká republika • obyvatelstvo • regiony České republiky • územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech
TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu • aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny • uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech 	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze • orientační body, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu • jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány • ochrana člověka při ohrožení zdraví a života • živelní pohromy, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích
Člověk a příroda	
Fyzika	

POHYB TĚLES, SÍLY (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu • využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles • změří velikost působící síly • určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici • využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích • aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů • využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles • změří velikost působící síly • určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici • využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích • aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů 	<ul style="list-style-type: none"> • pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý • gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa • tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí -třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi • výslednice dvou sil stejných a opačných směrů • Newtonovy zákony – první, druhý (kvalitativně), třetí - rovnováha na páce a pevné kladce
MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů • předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní 	<ul style="list-style-type: none"> • Pascalův zákon, hydraulická zařízení • hydrostatický a atmosférický tlak, souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny, souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře

	<ul style="list-style-type: none"> • Archimédův zákon • vztlková síla, potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách
ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu 	<ul style="list-style-type: none"> • elektrický obvod • zdroj napětí, spotřebič, spínač • elektrické a magnetické pole
VESMÍR (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet • odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností 	<ul style="list-style-type: none"> • sluneční soustava, její hlavní složky, měsíční fáze • hvězdy, jejich složení
Chemie	
POZOROVÁNÍ, POKUSY A BEZPEČNOST PRÁCE (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost, posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí 	<ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti látek • zásady bezpečné práce - ve školní pracovně i v běžném životě • nebezpečné látky a přípravky - piktogramy a jejich význam
SMĚSI (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje směsi a chemické látky • připraví prakticky roztok daného složení • vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek • rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití • uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby 	<ul style="list-style-type: none"> • směsi - různorodé, stejnorodé roztoky • koncentrace roztoku - koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok • vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku • oddělování složek směsi (usazování, destilace,

<i>likvidace znečištění</i>	krystalizace, sublimace) <ul style="list-style-type: none"> voda - destilovaná, pitná, odpadní - výroba pitné vody, čistota vody vzduch - složení, čistota ovzduší
ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> <i>používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech</i> <i>orientuje se v periodické soustavě chemických prvků</i> 	<ul style="list-style-type: none"> částicové složení látek - molekuly, atomy prvky - názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků v periodické soustavě chemických prvků, protonové číslo
CHEMIE A SPOLEČNOST (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> <i>orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> průmyslová hnojiva, rizika v souvislosti se životním prostředím detergenty, pesticidy a insekticidy léčiva a návykové látky cement, vápno, sádra, keramika plasty a syntetická vlákna - vlastnosti, použití, likvidace
Přírodopis	
OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> <i>rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v přehledu organismů</i> <i>popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů</i> <i>rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů - třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek</i> <i>uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě</i> 	<ul style="list-style-type: none"> vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty základní struktura života - buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné význam a zásady třídění organismů

<i>i pro člověka</i>	<ul style="list-style-type: none"> viry a bakterie - výskyt, význam a praktické využití
BIOLOGIE HUB (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků 	<ul style="list-style-type: none"> houby bez plodnic - základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy houby s plodnicemi - stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami lišejníky - stavba, symbióza, výskyt a význam
BIOLOGIE ROSTLIN (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> anatomie a morfologie rostlin stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod) fyziologie rostlin - základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování systém rostlin - poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapradorostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných), jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců - význam rostlin a jejich ochrana
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> porovnává základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka 	<ul style="list-style-type: none"> stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování vývoj, vývin a systém živočichů významní zástupci jednotlivých skupin živočichů prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)

<ul style="list-style-type: none"> • <i>uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozšíření, význam a ochrana živočichů • hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva • projevy chování živočichů
BIOLOGIE ČLOVĚKA (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří</i> • <i>určí polohu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla</i> • <i>rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života</i> • <i>aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmnožování člověka - anatomie a fyziologie • stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy • nemoci, úrazy a prevence • příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí • závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie • životní a zdraví člověka
NEŽIVÁ PŘÍRODA (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě</i> • <i>uveče význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů</i> • <i>charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • půdy - složení vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace • podnebí a počasí ve vztahu k životu • význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší
ZÁKLADY EKOLOGIE (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>uveče příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi</i> • <i>populace, společenstva, ekosystémy</i> • <i>vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím • populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému • ochrany přírody a životního prostředí

<ul style="list-style-type: none"> • <i>uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>globální problémy a jejich řešení, chráněná území</i>
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>aplikuje praktické metody poznávání přírody</i> • <i>dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>praktické metody poznávání přírody - pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů</i>
Zeměpis	
PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa</i> • <i>lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny</i> • <i>porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské podmínky</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>světadíly, oceány, makroregiony světa</i> • <i>určující a porovnávací kritéria</i> • <i>jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)</i> • <i>modelové regiony světa – vybrané</i>
REGIONY SVĚTA (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných států</i> • <i>zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení</i> • <i>Amerika, Asie, Afrika, Austrálie a Nový Zéland, Antarktida a Arktida</i>
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (7. ročník)	

<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin</i> • <i>uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)</i> • <i>uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>krajina - přírodní a společenské prostředí, typy krajin</i> • <i>vztah přírody a společnosti</i> • <i>trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněné územní přírody, globální ekologické a enviromentální problémy lidstva</i>
<p>TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE (7. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</i> • <i>uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze</i> • <i>orientační body, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu</i> • <i>jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány</i> • <i>ochrana člověka při ohrožení zdraví a života</i> • <i>živelní pohromy, opatření proti nim, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích</i>

Člověk a příroda

Fyzika

POHYB TĚLES, SÍLY (8. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none">rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesuvyužívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těleszměří velikost působící sílyurčí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednicivyužívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacíchaplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémůvyužívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těleszměří velikost působící sílyurčí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednicivyužívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacíchaplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	<ul style="list-style-type: none">pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarýgravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesatlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí -třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxivýslednice dvou sil stejných a opačných směrůNewtonovy zákony – první, druhý (kvalitativně), třetí - rovnováha na páce a pevné kladce

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN (8. ročník)

Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none">využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémůpředpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	<ul style="list-style-type: none">Pascalův zákon, hydraulická zařízeníhydrostatický a atmosférický tlak, souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny, souvislost atmosférického tlaku s některými procesy

	<p>v atmosféře</p> <ul style="list-style-type: none"> • Archimédův zákon • vztlková síla, potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách
ENERGIE (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa</i> • <i>využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem</i> • <i>využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh</i> • <i>určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem</i> • <i>zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • formy energie • pohybová a polohová energie, vnitřní energie, elektrická energie a výkon, výroba a přenos elektrické energie, jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna, ochrana lidí před radioaktivním zářením • přeměny skupenství • tání a tuhnutí, skupenské teplo tání, vypařování a kapalnění, hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny • obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie
ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu</i> • <i>rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí</i> • <i>rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností</i> • <i>zná Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů</i> • <i>využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní</i> • <i>zapojí správně polovodičovou diodu</i> • <i>využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • elektrický obvod • zdroj napětí, spotřebič, spínač • elektrické a magnetické pole • elektrická a magnetická síla, elektrický náboj, tepelné účinky elektrického proudu, elektrický odpor, stejnosměrný elektromotor, transformátor, bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními • vlastnosti světla • zdroje světla, rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích • stín, zatmění Slunce a Měsíce • zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypouklém zrcadle

<p><i>skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou • rozklad bílého světla hranolem
<p>VESMÍR (8. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet • odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností 	<ul style="list-style-type: none"> • sluneční soustava, její hlavní složky, měsíční fáze • hvězdy, jejich složení
<p>Chemie</p>	
<p>POZOROVÁNÍ, POKUSY A BEZPEČNOST PRÁCE (8. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • určí společné a rozdílné vlastnosti látek • pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost, posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí • objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek 	<ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti látek • hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek • zásady bezpečné práce • ve školní pracovně i v běžném životě • nebezpečné látky a přípravky • piktogramy a jejich význam • mimořádné události • havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek
<p>SMĚSI (8. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje směsi a chemické látky • vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení • vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek • navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení, uvede příklady oddělování složek v praxi • rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití • uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby 	<ul style="list-style-type: none"> • směsi - různorodé, stejnorodé roztoky • hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku - koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok • vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku • oddělování složek směsi (usazování, destilace, krystalizace, sublimace)

<i>likvidace znečištění</i>	<ul style="list-style-type: none"> voda - destilovaná, pitná, odpadní - výroba pitné vody, čistota vody vzduch - složení, čistota ovzduší
ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> <i>používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech</i> <i>rozdělí chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech</i> <i>orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti</i> 	<ul style="list-style-type: none"> částicové složení látek - molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony prvky - názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků, protonové číslo chemické sloučeniny - chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin
CHEMICKÉ REAKCE (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> <i>rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání</i> <i>přečte chemické rovnice a s využitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu</i> <i>aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> chemické reakce zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost klasifikace chemických reakcí slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza chemie a elektřina výroba elektrického proudu chemickou cestou
ANORGANICKÉ SLOUČENINY (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> <i>porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí</i> <i>vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet</i> <i>orientuje se na stupnici pH, změní reakci roztoku univerzálním</i> 	<ul style="list-style-type: none"> oxidy - názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů kyseliny a hydroxidy kyselost a zásaditost roztoků - vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných hydroxidů

<p><i>indikátorovým papírkem a uveďte příklady uplatňování neutralizace v praxi</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • soli kyslíkaté a nekyslíkaté - vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů
<p>CHEMIE A SPOLEČNOST (8. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • chemický průmysl v ČR • výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace surovin, koroze - průmyslová hnojiva • tepelně zpracovávané materiály • cement, vápno, sádra, keramika • hořlaviny - význam tříd nebezpečnosti

Přírodopis	
OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel</i> • <i>rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin, živočichů i člověka</i> • <i>vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti</i> • <i>uvede příklady dědičnosti v praktickém životě</i> • <i>uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam • výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty • názory na vznik života • základní struktura života - buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné • význam a zásady třídění organismů • dědičnost a proměnlivost organismů • podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení • viry a bakterie - výskyt, význam a praktické využití
BIOLOGIE ČLOVĚKA (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy</i> • <i>orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka</i> • <i>objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří</i> • <i>rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života</i> • <i>aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • fylogeneze a ontogeneze člověka • rozmnožování člověka • anatomie a fyziologie • stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí), vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti • nemoci, úrazy a prevence • příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí • závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie • životní styl - pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY (8. ročník)	

<p><i>Očekávané výstupy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>aplikuje praktické metody poznávání přírody</i> • <i>održuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody</i> 	<p><i>Učivo</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • praktické metody poznávání přírody - pozorování lupou a mikroskopem • významní biologové a jejich objevy
<p>Zeměpis</p>	
<p>GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE, TOPOGRAFIE (8. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</i> • <i>používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii</i> • <i>přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině</i> • <i>vytváří a využívá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • komunikační geografický a kartografický jazyk • vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy • základní topografické útvary • důležité body, výrazné liniové útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska • uzly - hlavní kartografické produkty: plán, mapa • jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky • statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky • základní informační geografická média a zdroje dat • geografická kartografie a topografie • glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti • měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám • praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě
<p>PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ (8. ročník)</p>	

Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohrazení a lokalizaci regionů světa • lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, 	<ul style="list-style-type: none"> • světadíly, oceány, makroregiony světa • určující a porovnávací kritéria • jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti) • modelové regiony světa – vybrané - Evropa
REGIONY SVĚTA (8. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných států - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich 	<ul style="list-style-type: none"> • modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a enviromentální problémy, možnosti jejich řešení • Evropa
ČESKÁ REPUBLIKA (8. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy • hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům • hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu • lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit • uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států 	<ul style="list-style-type: none"> • místní region - zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj • Česká republika • zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje • obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry, rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství, transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady, hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce

	<p>a obchodu - regiony České republiky</p> <ul style="list-style-type: none"> územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech
TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech 	<ul style="list-style-type: none"> cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze orientační body, jevy, pomůcky a přístroje, stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů ochrana člověka při ohrožení zdraví a života živelní pohromy, opatření proti nim, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

Člověk a příroda

Fyzika

ENERGIE (9. ročník)

<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z 	<ul style="list-style-type: none"> formy energie pohybová a polohová energie, vnitřní energie, elektrická energie a výkon, výroba a přenos elektrické energie, jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna, ochrana lidí před radioaktivním zářením obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie

<i>hlediska vlivu na životní prostředí</i>	
ZVUKOVÉ DĚJE (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> vlastnosti zvuku látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích, odraz zvuku na překážce, ozvěna, pohlcování zvuku, výška zvukového tónu
ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu rozlíší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí rozlíší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností zná Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní zapojí správně polovodičovou diodu využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úlohu - rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami 	<ul style="list-style-type: none"> elektrický obvod zdroj napětí, spotřebič, spínač elektrické a magnetické pole elektrická a magnetická síla, elektrický náboj, tepelné účinky elektrického proudu, elektrický odpor, stejnosměrný elektromotor, transformátor, bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními vlastnosti světla zdroje světla, rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích stín, zatmění Slunce a Měsíce zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypouklém zrcadle zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou rozklad bílého světla hranolem
VESMÍR (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet odlíší hvězdu od planety na základě jejich vlastností 	<ul style="list-style-type: none"> sluneční soustava, její hlavní složky, měsíční fáze hvězdy, jejich složení

Chemie	
POZOROVÁNÍ, POKUSY A BEZPEČNOST PRÁCE (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>určí společné a rozdílné vlastnosti látek</i> • <i>pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost, posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí</i> • <i>objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>vlastnosti látek</i> • <i>hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek</i> • <i>zásady bezpečné práce - ve školní pracovně i v běžném životě</i> • <i>nebezpečné látky a přípravky - piktogramy a jejich význam</i> • <i>mimořádné události - havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek</i>
ORGANICKÉ SLOUČENINY (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy</i> • <i>rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití</i> • <i>orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktech biochemického zpracování, především bílkovinách, tucích, sacharidech</i> • <i>určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu</i> • <i>uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>uhlovodíky - příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků</i> • <i>paliva - ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva</i> • <i>deriváty uhlovodíků - příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin</i> • <i>přírodní látky - zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle</i>
CHEMIE A SPOLEČNOST (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi</i> • <i>aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe</i> • <i>orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>chemický průmysl v ČR</i> • <i>výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace surovin, koroze - průmyslová hnojiva</i> • <i>tepelně zpracovávané materiály</i> • <i>cement, vápno, sádra, keramika</i>

<p><i>vlivech na životní prostředí a zdraví člověka</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • plasty a syntetická vlákna - vlastnosti, použití, likvidace • detergenty, pesticidy a insekticidy • hořlaviny - význam tříd nebezpečnosti - léčiva a návykové látky
<p>Přírodopis</p>	
<p>OBEČNÁ BIOLOGIE A GENETIKA (9. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozezná základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů</i> • <i>popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel</i> • <i>rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů</i> • <i>třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek</i> • <i>vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti</i> • <i>uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů</i> • <i>uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam • výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty • názory na vznik života • základní struktura života - buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné • význam a zásady třídění organismů • dědičnost a proměnlivost organismů • podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení • viry a bakterie - výskyt, význam a praktické využití
<p>NEŽIVÁ PŘÍRODA (9. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života</i> • <i>rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek</i> • <i>rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody</i> • <i>porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě</i> • <i>rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Země - vznik a stavba Země • nerosty a horniny - vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků - principy krystalografie - vnější a vnitřní geologické procesy - příčiny a důsledky • půdy - složení vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace

<ul style="list-style-type: none"> • <i>uveďte význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • vývoj zemské kůry a organismů na Zemi • geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí – geologický vývoj a stavba území ČR - Český masiv, Karpaty • podnebí a počasí ve vztahu k životu • význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka • mimořádné události způsobené přírodními vlivy - příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi
ZÁKLADY EKOLOGIE (9. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • <i>uveďte příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi</i> • <i>rozlišuje a uveďte příklady systémů organismů</i> • <i>populace, společenstva, ekosystémy</i> • <i>na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému</i> • <i>vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam</i> • <i>uveďte příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím • populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému • ochrany přírody a životního prostředí • globální problémy a jejich řešení, chráněná území
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY (9. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • <i>aplikuje praktické metody poznávání přírody</i> • <i>dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • praktické metody poznávání přírody - pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů, jednoduché rozčleňování

	roślin a živočichů
	<ul style="list-style-type: none">• významní biologové a jejich objevy

Zeměpis	
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE, TOPOGRAFIE (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů • používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii • přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině • vytváří a využívá osobní myšlenková schémata a myšlenkové mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu 	<ul style="list-style-type: none"> • komunikační geografický a kartografický jazyk • vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy • základní topografické útvary • důležité body, výrazné liniové útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska • uzly - hlavní kartografické produkty: plán, mapa • jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky • statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky • základní informační geografická média a zdroje dat • geografická kartografie a topografie • glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti • měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám • praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě
SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ (9. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa • posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel • zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové 	<ul style="list-style-type: none"> • obyvatelstvo světa - základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky • globalizační společenské, politické a hospodářské procesy - aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace • světové hospodářství - sektorová a odvětvová struktura,

<p><i>a energetické zdroje</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</i> • <i>lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změna a politické problémy v konkrétních světových regionech</i> 	<p>územní dělba práce, ukazatele hospodářského rozvoje a životní úrovně</p> <ul style="list-style-type: none"> • regionální společenské, politické a hospodářské útvary • porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace • hlavní periferní hospodářské oblasti světa • politická bezpečnostní a hospodářská seskupení států • geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska
<p>ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (9. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín</i> • <i>uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)</i> • <i>uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • krajina - přírodní a společenské prostředí, typy krajín • vztah přírody a společnosti • trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněné územní přírody, globální ekologické a enviromentální problémy lidstva
<p>TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE (9. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</i> • <i>aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</i> • <i>uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze • orientační body, jevy, pomůcky a přístroje, stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu • jednoduché panoramatické náčrty krajiny, situační plány, schematické náčrty pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů • ochrana člověka při ohrožení zdraví a života • živelní pohromy, opatření proti nim, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

Výchovné a vzdělávací strategie – kosmická

1. Kompetence k učení

- žák vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- žák operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy
- žák samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- žák poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- žák vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- žák samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické a empirické postupy
- žák ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací

3. Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- žák rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- žák využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

- žák využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- žák podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- žák vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- žák rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- žák respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- žák chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

6. Kompetence pracovní

- žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- žák přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- žák využívá získané znalosti a zkušenosti, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- žák orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

11.3 POHYB A UMĚNÍ VYUČOVACÍ BLOK

11.3.1 Umění a kultura (UK)

Cílem v oboru Umění a kultura je jednak rozvoj schopnosti vnímat umění v kontextu doby, uměleckého stylu či prostředí, odkud pramení a jednak jako výrazový prostředek, jehož prostřednictvím můžeme komunikovat. To je v rámci výuky podpořeno rozvojem tvůrčích dovedností žáků. Vyučovací blok je sestaven ze složky hudební, výtvarné a příležitostně dramatické, divadelní či filmové. Má vždy část teoretickou (kontext) a praktickou (vlastní tvůrčí činnost). Tematické členění odráží témata projektového vyučování (střídá se vývoj umění a kultury od pravěku po současnost s uměním a kulturou vázanou na různé oblasti).

Vzdělávací oblasti / obory -Výtvarná výchova a Hudební výchova

Charakteristika předmětu

- výuka neprobíhá odděleně, ale je součástí projektů
- individuální možnost výtvarného a hudebního vyjádření
- vedení k toleranci, při poznávání umění
- vedení k odvaze sebevyjádření, vlastní myšlenky, pocitu, nálady

Hodnocení výtvarných a hudebních prací a projevů

- prezentace všech prací, hudebního vyjádření k určitému tématu
- ocenění originality
- podle předem daných kritérií (technika, velikost, pracovní postup,...)
- chuť a nasazení do práce
- sebehodnocení dětí
- vlastní volba i při kritériích

Organizační rozčlenění předmětu:

Výuka výtvarné i hudební výchovy probíhá ve věkově smíšené skupině. V dopoledních časech v rámci individuální práce, zejména na prvním stupni jsou často zařazovány prvky učení se jednotlivostem jako individuální práce jednotlivce. Zpravidla v odpolední bloky jsou věnovány práce tvůrčí ve dvojicích, či skupinách. Výuka probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy, v přírodě či na výstavách.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Záměrem výtvarné výchovy je ukázat žákům tvořivý svět, kde mohou vyjadřovat své pocity, emoce a za podpory pedagoga a rozličných výtvarných technik umožňovat kresbu, malbu a vůbec chuť k práci. Pozorováním, verbalizováním pozorovaného a prožitkem vedeme žáky k sobě samým, ale i k toleranci k druhým a jejich výtvarným projevům i zpracováním. K tomu, že mnohem důležitější je proces tvorby, kdy relaxujeme a vnímáme sebe i okolí, než výsledek samotný.

Pedagog citlivě vede žáky k dokončení prací, k dokončení detailů, použití domluvené techniky a také k prezentaci, která probíhá bez selektování s možností vizuálního posouzení s ostatními spolužáky a sebereflexí.

Principy práce:

- připravené prostředí s výtvarným materiálem
- různé metody, techniky a způsoby práce
- způsoby práce, při kterých žáci zažívají radost a úspěch
- vzbuzování zájmu, rozvoj fantazie při nevšedním pohledu na svět
- skupinové, individuální práce
- podpora vlastních nápadů
- respektování zvoleného místa a spolupráce se spolužáky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. období (první trojročí)

VÝTVARNÁ VÝCHOVA (1. - 3. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none">rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představv tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinacevyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředkyinterpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušenostína základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	<ul style="list-style-type: none">linie, tvar, objemnost - jejich vizuální porovnání, fantazijní tvorbauplatnění různých přístupů - emoce, náladapoužívání různých výtvarných technik - kresba, malba, tvorba objektů, předgrafické techniky, kolážzapojení ostatních smyslů - hudba - sluch, hmat, čichprvky a jejich kombinace - výtvarná hra, vhodný materiál, formátbarevnost, komunikace a vysvětlování - výstava, ilustrace, filmkomunikace se spolužáky v malých a velkých skupinách (práce na společných projektech)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

2. období (druhé trojročí)

VÝTVARNÁ VÝCHOVA (4. – 5. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none">při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu	<ul style="list-style-type: none">vizuálně obrazná vyjádření (linie, tvary, objemy, světlo × stín, kontrast, proporce, barvy, objekty)různé přístupy, uspořádání - do celku, statické a dynamickévnímání ostatními smysly (sluch - hudba, hmat - struktura, čich, chuť...), obraz, socha, socha, hračkasociální vztahy, spolupráce, projekty, reklama animace, komiks, klip (scénář),....

<p><i>tělu i jako nezávislý model</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy</i> • <i>nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě</i> • <i>osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)</i> • <i>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace</i> • <i>využívá různé výtvarné techniky při tvorbě projektového portfolia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • design, modelace • pocitová tvorba z poslechnů hudby a zvuků, různé způsoby vyjádření a ztvárnění, přechod k abstrakci • inspirace z příběhů a dějinných událostí, ilustrace textů • skupinová a individuální práce na tematicky zaměřených projektech
<p>VÝTVARNÁ VÝCHOVA (6.ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>vybírání, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně ztvárněného díla a jejich vztahů;</i> • <i>tyto prvky uplatňuje pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků;</i> • <i>nakládá s různými vlastnostmi prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků</i> • <i>užívá vizuálně ztvárněná díla k zaznamenání pozorovaných zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</i> • <i>porovnává na konkrétních příkladech různé podoby vizuálně ztvárněných děl;</i> • <i>ověřuje to, jak dílo na jedince působí v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • linie, tvary, objemy, světlostní a barevná kvalita, textury; • vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura) • staticky i dynamicky vizuálně ztvárněné dílo • zrakové vnímání i vnímání ostatními smysly • mimovizuální podněty při vlastní tvorbě - reflexe ostatních uměleckých druhů (hudební, dramatické) • vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností manipulace s objekty a jejich umístěním v prostoru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

3. období (třetí trojročí)

VÝTVARNÁ VÝCHOVA (7. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none">• <i>vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně ztvárněného díla a jejich vztahů;</i>• <i>tyto prvky uplatňuje pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků;</i>• <i>nakládá s různými vlastnostmi prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků</i>• <i>užívá vizuálně ztvárněná díla k zaznamenání pozorovaných zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</i>• <i>porovnává na konkrétních příkladech různé podoby vizuálně ztvárněných děl;</i>• <i>ověřuje to, jak dílo na jedince působí v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</i>	<ul style="list-style-type: none">• linie, tvary, objemy, světlostní a barevná kvalita, textury• vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura)• staticky i dynamicky vizuálně ztvárněné dílo• uspořádávání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamické díle• zrakové vnímání i vnímání ostatními smysly, mimovizuální podněty při vlastní tvorbě - reflexe ostatních uměleckých druhů (hudební, dramatické)• vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností manipulace s objekty a jejich umístěním v prostoru
VÝTVARNÁ VÝCHOVA (8. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none">• <i>užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace</i>• <i>vyjadřuje sám sebe skrze různé prostředky, které si sám vybírá; výsledek porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existující tvorbou</i>• <i>rozlišuje, jak působí vizuálně ztvárněné dílo na jeho smysly, jaké</i>	<ul style="list-style-type: none">• akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně ztvárněného díla a vyjádření proměn, statická i dynamická tvorba• linie, tvary, objemy, světlostní a barevná kvalita, textury• reflexe smyslových účinků vizuálně ztvárněných děl – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě• prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností –manipulace s objekty, pohybem těla

<p><i>v něm vyvolává pocity, nálady a dojem; vnímá symbolickou rovinu díla a komunikuje celkový dojem s ostatními</i></p>	<p>a jeho umístěním v prostoru</p> <ul style="list-style-type: none"> • typy vizuálně ztvárněných děl – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry • rozdílné přístupy k vizuálně ztvárněnému dílu – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní)
<p>VÝTVARNÁ VÝCHOVA (9. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků</i> • <i>porovnává na konkrétních příkladech různé podoby vizuálně ztvárněných děl; vysvětluje své postoje k nim s vědomím toho, že jeho hodnocení je ovlivěno místem a dobou, ve které žije, svým věkem, společenským postavením a dosavadní zkušeností</i> • <i>ověřuje to, jak dílo na jedince působí v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně ztvárněného díla a vyjádření proměn, statická i dynamická tvorba • linie, tvary, objemy, světlostní a barevná kvalita, textury • umění zaujmout osobní postoj v komunikaci – umí sdělit, jak k němu došel; diskuse nad důvody vzniku odlišných podob vizuálně ztvárněných děl (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování - umí pojmenovat, co sdělují vizuálně ztvárněná díla – utváření a uplatnění komunikačního obsahu • vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace • proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Záměrem hudební výchovy je učit žáky, že vyjadřovat své emoce a pocity lze také hudbou, prostřednictvím hudebních nástrojů (projevů), zpěvem, tancem. Podporovat žáky v poslechu, vést k toleranci různých hudebních stylů. Žáci se učí vnímat hudbu jako relaxační prvek, který zní v nás a kolem nás. Seznamují se s vývojem hudebních stylů v průběhu staletí.

Principy práce:

- připravené prostředí s hudebními pomůckami, které žák využívá v rámci svých možností a potřeb
- respektování místa a spolupráce se spolužáky
- podpora hraní na nástroje, experimentování
- využití odborníků jako expertů na daný předmět - odborné pořady
- společné zpívání - aktivizující prvek

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. období (první trojročí)

HUDEBNÍ VÝCHOVA (1. – 3. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none">• zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase• rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem• využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře• reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie• rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby• rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	<ul style="list-style-type: none">• rytmika - vytleskávání, zpěv• jednoduché hudební básničky, rytmizační vlastnoručně vyrobené nástroje• Orfovy rytmizační nástroje• rytmika v tanci, výrazový tanec• hlasově napodobuje tóny, v rytmech vytleskává i vydupává• podle sluchu i vzhledu rozeznává hudební nástroje; houslový klíč, notová osnova

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu
2. období (druhé trojročí)

HUDEBNÍ VÝCHOVA (4. – 5. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas, v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti • realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not • využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k eprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní • rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby • vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace • rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny • ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace 	<ul style="list-style-type: none"> • zpěv - jednohlas, dvojhlas, kánon • znalost not a zpěv či hra podle nich • znalost not a zpěv či hra podle nich, notový zápis • rozezná hudební formu jednoduché hudební skladby či písně, seznámení s hudebními žánry • doprovod zpěvem, tancem či rytmikou • seznámení s hudebními tělesy a jejich složením • základní jednoduché tance - country, lidové tance, valčík, polka
HUDEBNÍ VÝCHOVA (6. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách • uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého 	<ul style="list-style-type: none"> • intonace a vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem • pěvecký a mluvní projev – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

3. období (třetí trojročí)

HUDEBNÍ VÝCHOVA (7. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"><i>reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace</i><i>realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů</i>	<ul style="list-style-type: none">hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevuorientace v notovém záznamu vokální skladby – notový zápis jako opora při realizaci písně či složitější vokální nebo vokálně instrumentální skladbyrozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti – reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu, popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí grafického (notového) záznamureflexe vokálního projevu – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)
HUDEBNÍ VÝCHOVA (8. ročník)	
<i>Očekávané výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"><i>rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu</i><i>orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku</i>	<ul style="list-style-type: none">hra na hudební nástroje – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písní, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)záznam hudby – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudbyvyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevypohybový doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárněnípohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima, improvizace

HUDEBNÍ VÝCHOVA (9. ročník)	
Očekávané výstupy	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> • <i>zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami</i> • <i>vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko -metrické, harmonické -orientace v prostoru – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách • orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užití ve skladbě (zvukomalba, dušermalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla • hudební dílo a jeho autor – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost) • hudební styly a žánry – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům -interpretace znějící hudby – slovní charakterizování hudebního díla (slohové a stylové zařazení apod.), vytváření vlastních soudů a preferencí

Výchovné a vzdělávací strategie – umění a kultura

Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- žák operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na kulturní jevy
- žák samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- žák poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- žák využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- žák samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívá při řešení problémů logické a empirické postupy

- žák ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

3. Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně
- žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- žák rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- žák využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

4. Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- žák se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- žák si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- žák se rozhoduje zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc
- žák respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění
- žák respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

6. Kompetence pracovní

- žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- žák přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

11.3.2 Pohyb a zdraví (PZ)

Vzdělávací oblast Pohyb a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti Pohyb a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy. Tělesná výchova vede žáky především ke zdravému životnímu stylu. Základem je tedy samozřejmě přivést žáky k pohybu (příp. i sportu), dodat jim chuť se hýbat, předat jim nadšení z pohybu, podporovat v nich odvalu k různým druhům pohybových činností (i netradičním)... Kromě toho jim tělesná výchova zprostředkovává i informace o zdravém stravování (vzhledem k pohybu a sportu), učí je správné osobní hygieně, a neopomíjí ani zdravé spánkové návyky, protože to všechno se zdravým pohybem (a tedy i životním stylem) úzce souvisí. Tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha). Pohybové aktivity vedou ke zlepšování tělesné zdatnosti a ke správnému držení těla a celkové pohodě (fyzické i psychické). Základní hry a herní techniky zvyšují u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také rozvíjejí jejich prostorovou orientaci a schopnost rychlého rozhodování. Vzdělávací obor Výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví obsahuje vzdělávací obor Výchova ke zdraví výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Vzdělávací oblasti / Vzdělávací obory – Tělesná výchova a Výchova ke zdraví

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu

- pohyb je součástí rozvoje osobnosti a inteligence
- podmínkou seberealizace
- volný a přirozený pohyb v připraveném a vhodném prostředí
- psychické uvolnění
- fyzická námaha jako podpora odvahy a sebedůvěry

Tělesná výchova je součástí vzdělávání žáků v oblasti zdraví. Také napomáhá poznávat vlastní pohybové možnosti a zájmy, ale i účinky konkrétních pohybových činností, které jsou důležité pro tělesnou zdatnost, psychickou a fyzickou pohodu. Dobře zvládnutá činnost pak zpětně umocňuje kvalitu prožitku a zároveň podporuje k další aktivitě.

Úsilí a nasazení žáka je přímo úměrné k jeho možnostem a dovednostem a závisí na jeho psychických a fyzických faktorech.

Pohyb je prostředek k poznání sebe sama, k sebevyjádření, k radosti ze cvičení. V Montessori systému není kladen důraz na soutěživost, ale na spolupráci v kolektivních hrách a sportovních disciplínách. Individuální disciplíny vedou žáci k vlastnímu nasazení a odvaze vyzkoušet něco nového nebo obtížnějšího.

Principy práce:

- respekt individuality žáka
- spolupráce žáků, tolerance a povzbuzení
- kladen důraz na fair play
- radost a chuť z pohybu
- ocenění úsilí a vlastního nasazení žáka
- zvýšená vnímavost estetiky pohybu
- dodržování hygienických norem a zvyklostí
- kladen důraz na relaxaci

Organizační rozčlenění předmětu:

Výuka tělesné výchovy probíhá ve věkově smíšené skupině, nejčastěji v blízkém okolí školy, v přírodě. Při nevhodném počasí v učebně pro tělesnou výchovu (tělocvičně).

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. období (první trojročí)

TĚLESNÁ VÝCHOVA (1. – 3. ročník)	
<i>Očekávané a dílčí školní výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none">• <i>spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti</i>• <i>pravidelně vytváří tělesnou činnost, poznává</i>• <i>obor atletiky - běhá 60 m, hází kriketovým míčkem, skáče do dálky místa i s rozběhem, cvičí s nářadím (žíněnka, lavička, kruhy, švihadlo, obruč),</i>• <i>obor turistiky - chodí podle turistických značek, zvládá skupinový přesun do terénu</i>• <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení</i>• <i>na začátku hodiny se rozehřeje a procvičí a hodinu zakončí relaxační chvilka</i>• <i>dbá na správné držení těla a posiluje zádové svalstvo jednoduchými cviky</i>• <i>cvičí při hudbě, při které rozvíjí svou motoriku</i>• <i>učí se jednoduchým tanečním prvkům</i>• <i>spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích</i>• <i>učí se spolupráci, toleranci a pomoci druhým,</i>• <i>koordinuje své pohyby, rozvíjí hrubou motoriku</i>• <i>osvojuje si základní pravidla týmových her</i>• <i>uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy</i>• <i>na hodiny tělesné výchovy chodí ve cvičebním úboru a s vhodnými přezůvkami, bez šperků a jiných zdobných předmětů</i>• <i>reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a</i>	<ul style="list-style-type: none">• <i>význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu</i>• <i>základy atletiky - rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem</i>• <i>rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu</i>• <i>turistika a pobyt v přírodě - přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody</i>• <i>příprava organismu - příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži</i>• <i>zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti</i>• <i>- kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance</i> • <i>pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost</i>• <i>základy sportovních her - manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel mini sportů</i>• <i>zásady jednání a chování - fair play, olympijské ideály a symboly</i>• <i>hygiena při TV - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity</i>• <i>bezpečnost při pohybových činnostech - organizace</i>

<p><i>její organizaci</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>poslouchá pokyny pedagoga a řídí se jimi, nevstupuje do učebny pro tělesnou výchovu bez dozoru</i> • <i>učí se základnímu názvosloví tělesné výchovy</i> • <i>reaguje na smluvené signály</i> • <i>dodržuje domluvená pravidla</i> 	<p>a bezpečnost cvičebního prostoru</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezpečnost v šatnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek • komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
--	---

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu
2. období (druhé trojročí)

TĚLESNÁ VÝCHOVA (4. – 5. ročník)	
<i>Očekávané a dílčí školní výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli zlepšit úroveň své zdatnosti</i> • <i>zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením</i> • <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her</i> • <i>uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka</i> • <i>jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</i> • <i>jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • úponová gymnastika - kotoul vpřed, vzad, výmyk na hrazdě, přeskok přes kozu, kladina, švihadlo, kruhy • vytrvalostní běh, sprint, člunkový běh, skok do dálky a do výšky, hod kriketovým míčkem • strečink, posilovací cviky, překážkové dráhy • posilovací cviky zaměřené na břicho a záda, jóga, cvičení na hudbu • vhodné cvičební úbory a obutí, cvičení bez šperků a jiné dekorace • aktivně se učí pravidla při hraní týmových her • osvojování her - fotbal, volejbal, přehazovaná, vybíjená, baseball, florbal • aktivně si osvojuje názvosloví v TV • význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu • základy gymnastiky - průpravná cvičení, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti • základy atletiky - rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem • příprava organismu - příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení • rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu • zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační

<p><i>her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví;</i> • <i>cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení</i> • <i>zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy</i> • <i>změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky</i> • <i>orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rytmické a kondiční formy cvičení pro děti - kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, jednoduché tance • průpravné úkoly - přetahy a přetlaky • hygiena při TV - • hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity • bezpečnost při pohybových činnostech - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV • pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - her, závodů, soutěží • měření a posuzování pohybových dovedností - měření výkonů • základy sportovních her - manipulace s míčem, jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů • zásady jednání a chování - fair play • komunikace v TV - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály • pěší turistika - výlety do okolí za poznáním, turistika a pobyt v přírodě - přesun do terénu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody • plavání - plavecký bazén - základní plavecké dovednosti, pomoc tonoucímu • zimní sporty - lyžování, bruslení - hry na sněhu a na ledě, na lyžích a bruslích • testy fyzické zdatnosti - měření a posuzování pohybových dovedností - měření výkonů, zdroje informací o pohybových činnostech
<p>TĚLESNÁ VÝCHOVA (6. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané a dílčí školní výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</i> • <i>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti</i> • <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření, evidence, vyhodnocování • význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu • příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení • zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání • pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity -gymnastika,

<p>dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> • dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji • sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí • spolurozhoduje osvojované hry a soutěže 	<p>akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí</p> <ul style="list-style-type: none"> • atletika – rychlý běh, vytrvalý běh v terénu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem -sportovní hry – fotbal, florbal, házená, basketbal • herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, utkání podle pravidel žákovské kategorie využití netradičních pomůcek při cvičení • turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu • rekreační sporty - plavání, horolezení • v zimním období – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích (sjezdových i běžeckých) a bruslích (podle možností)
--	---

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

3. období (třetí trojročí)

TĚLESNÁ VÝCHOVA (7. ročník)	
<i>Očekávané a dílčí školní výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem • usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti • samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly • odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím • uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech -posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny • užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence • naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému 	<ul style="list-style-type: none"> • význam pohybu pro zdraví – délka a intenzita pohybu • příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení • zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání • pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity -gymnastika, akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí • atletika –běh, skok do dálky nebo do výšky, hod • sportovní hry – fotbal, florbal, házená, basketbal • herní činnosti jednotlivce • turistika a pobyt v přírodě – příprava, přesun, chůze se zátěží, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla • rekreační sporty - plavání, (cykloturistika, vodní turistika –

<p><i>pohlavní, ochranu přírody při sportu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</i> <i>sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</i> <i>zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</i> 	<p>dle možností) orientační běh a další (podle možností), v zimním období –základní techniky pohybu na lyžích (sjezdových i běžeckých), popřípadě snowboardu a bruslích (podle možností)</p> <ul style="list-style-type: none"> • pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží -zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech
---	---

TĚLESNÁ VÝCHOVA (8. ročník)

<i>Očekávané a dílčí školní výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> <i>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</i> <i>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti</i> <i>samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly</i> <i>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím</i> <i>uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</i> <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech -posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</i> <i>užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence</i> <i>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlavní, ochranu přírody při sportu</i> <i>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k</i> 	<ul style="list-style-type: none"> význam pohybu pro zdraví – délka a intenzita pohybu příprava organismu a uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity -gymnastika, akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na náradí atletika – běh, běh v terénu, skok do dálky nebo do výšky, hod sportovní hry – fotbal, florbal, házená, basketbal herní činnosti jednotlivce, herní kombinace turistika a pobyt v přírodě – příprava, přesun do terénu, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla vedení druhých, organizace a dokumentace z turistické akce rekreační sporty - plavání, cykloturistika, vodní turistika, orientační běh apod v zimním období základní techniky pohybu na lyžích (sjezdových i běžeckých), popřípadě snowboardu a bruslích (vše podle možností) komunikace v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností,

<p><i>úspěchu družstva a dodržuje ji</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</i> <i>zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</i> 	<p>smluvené povely, signály, gesta, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží -zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech
<p>TĚLESNÁ VÝCHOVA (9. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané a dílčí školní výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> <i>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</i> <i>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti</i> <i>samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly</i> <i>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím</i> <i>uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</i> <i>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech -posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</i> <i>užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence</i> <i>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</i> <i>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</i> <i>sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je</i> 	<ul style="list-style-type: none"> význam pohybu pro zdraví –délka a intenzita pohybu příprava organismu a uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity -gymnastika, akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí atletika – běh, běh v terénu, skok do dálky nebo do výšky, hod sportovní hry – fotbal, florbal, házená, basketbal herní činnosti jednotlivce, herní kombinace turistika a pobyt v přírodě – příprava, přesun do terénu, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla vedení druhých, organizace a dokumentace z turistické akce rekreační sporty - plavání, cykloturistika, vodní turistika, orientační běh apod v zimním období základní techniky pohybu na lyžích (sjezdových i běžeckých), popřípadě snowboardu a bruslích (vše podle možností) komunikace v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech

- a vyhodnotí
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

- historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta
- pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží -zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu
3. období (třetí trojročí)

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ (7. ročník)	
<i>Očekávané a dílčí školní výstupy</i>	<i>Učivo</i>
<ul style="list-style-type: none"> • respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě) • usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví • dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky • uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc • projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce • samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně 	<ul style="list-style-type: none"> • vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek • výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy • vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota • tělesná a duševní hygiena, denní režim – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim • ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci • bezpečné chování a komunikace – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení • dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové

<p><i>reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</i> • <i>projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobní bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</i> • <i>uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</i> 	<p>volání, zajištění bezpečnosti)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí</i> • <i>mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování</i>
<p>VÝCHOVA KE ZDRAVÍ (8. ročník)</p>	
<p><i>Očekávané a dílčí školní výstupy</i></p>	<p><i>Učivo</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</i> • <i>vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím</i> • <i>vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví</i> • <i>posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</i> • <i>vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</i> • <i>projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</i> • <i>samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství</i> • <i>dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny</i> • <i>sexuální dospívání a reprodukční zdraví – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity</i> • <i>ochrana před přenosnými chorobami – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty</i> • <i>ochrana před chronickými nepřenositelnými chorobami a před úrazy – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci</i> • <i>stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky překonávání únavy, stresových reakcí a posilování duševní odolnosti</i> • <i>autodestruktivní závislosti – psychická onemocnění, násilí namířené proti</i>

techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví

- *uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým*
- *vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi*
- *projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc*
- *uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí*

sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu

- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci
- manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt
- celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie -podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví
- sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity
- seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování -psychohygienu v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech

Výchovné a vzdělávací strategie – pohyb a zdraví

Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- žák projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- žák operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na kulturní jevy
- žák samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- žák poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- žák využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- žák samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívá při řešení problémů logické a empirické postupy
- žák ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

3. Kompetence komunikativní

- žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se, souvisle a kultivovaně
- žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- žák rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- žák využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

4. Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- žák se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

- žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- žák si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- žák se rozhoduje zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc
- žák respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění
- žák respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

6. Kompetence pracovní

- žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- žák přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot